107E JAARGANG — NO.: 296 DONDERDAG 20 DECEMBER 1990

AMIGOE

Preke

Princess Beach: geen prinselijke uitspraak rechter

itspraak verkeerd geïnterpreteerd

hankar: geen tembus in 91

ARAMARIBO - President Ramsewak Shankar spre- t tegen dat hij vervroegde algemene verkiezingen eft aangekondigd. "Als de situatie er om vraagt, s ik liever voor verkiezingen dan voor het aan- den van een nationaal kabinet". Dit heeft het inaamse staatshoofd woensdag via een woord- erder in Paramaribo laten weten.

president zou dinsdag op Schiphol niet hebben gezegd dat de loop van 1991 verkiezingen gehouden zullen worden r aanleiding van een economisch aanpassingsprogramma. gens de woordvoerder heeft de Nederlandse pers uit- aken van Shankar verkeerd geinterpreteerd. De roep om nationaal kabinet wordt in Suriname steeds luider. De n het leger gelieerde Nationale democratische partij en de beweging vinden dat de huidige regering moet aftreden. zou plaats moeten maken voor een regeerteam met tegenwoordigers uit alle geledingen. De nieuwe regering op basis van een crisisplan de economische en sociale atie uit het slop moeten halen.

ankar meent dat een nationaal kabinet geen weerspie- g is van de wil van het volk. Eerder hebben ook -president Henck Arron en parlementsvoorzitter Jagger- th Lachmon zich in deze termen uitgelaten. De Suri- amse kiezers moeten in 1992 weer naar de stembus.

Moeder Aarde

■ *PASADENA - Galileo II heeft op 1,3 miljoen mijl deze foto gemaakt van Moeder Aarde. Vlakbij het centrum ligt Latijns Amerika. Beneden rechts ziet men in het zuiden van de Atlantische Oceaan een 'pitoresk weerfront', zoals het persbureau AFP laat weten.*
(AFP-satellietfoto)

PREMIER VALT PRESIDENT AAN

Gorbatsjov dreigt Balticum met ingrijpen

Sjevardnadze weg:dictatuur

MOSKOU - Sovjet-minister van Buitenlandse zaken, Edoeard Sjevardnadze, heeft donderdag gezegd dat hij aftreedt. Dat is in politieke kringen in Moskou vernomen waar het Congres van volksafgevaardigden wordt gehouden. Hij verpakte zijn aankondiging in een emotionele waarschuwing voor de dictatuur welke op komst is in de Sovjetunie. Hij deed dit tijdens de bijeenkomst van het parlement waarop ook president Michail Gorbatsjov een waarschuwing liet horen, namelijk ten aanzien van de dwarsliggende republieken en andere delen van de SU. Hij dreigde met direct bestuur als die niet inbinden. Ondertussen is wel gebleken dat de ondertekening van het nieuwe Unieverdrag nog wel op zich zal laten wachten.

Minister Sjevardnadze waarschuwde voor het ontstaan van een dictatuur in de SU. "Dictatuur wint terrein. De hervormers hebben het toneel verlaten. Niemand weet wat voor een dictatuur er zal komen en wie de dictator zal zijn", aldus de minister in een emotionele toespraak voor het congres. Sjevardnadze zei zijn ontslag te nemen uit protest tegen de komst van deze dictatuur. "Ik heb de kortste en moeilijkste verklaring van mijn leven", aldus de bewindsman. "De democraten zijn op de vlucht, de hervormers verstoppen zich en de dictatuur nadert". Ik neem ontslag, dat is mijn protest tegen de komst van de dictatuur. Ik dank U allen, in het bijzonder Michail Gorbatsjov van wie ik een vriend ben", aldus Sjevardnadze.

PROCEDURE

De ondertekening van het nieuwe Unieverdrag dat in het congres aan de orde is zal nog enige tijd op zich laten wachten. Dit heeft Rafik Nisjanov, de voorzitter van de Raad van Nationaliteiten - een van de twee kamers in het Sovjet-parlement - woensdag verklaard. Hij stelde het Congres van afgevaardigden, dat sinds maandag bijeen is, een procedure voor die moet uitmonden op de ondertekening van het nieuwe verdrag door de republieken.

President Gorbatsjov heeft de republieken woensdag tot de orde geroepen. In een toespraak op de derde dag van het Congres van afgevaardigden dreigde hij met de invoering van de noodtoestand of van een presidentieel bestuur in de meest gespannen gebieden. Hij gaf aan hierbij onder meer te denken aan de Baltische republieken Estland, Letland en Litouwen.

Gorbatsjov werd woensdag diverse malen onder vuur genomen. De president van de Russische federatie, Boris Jeltsin, zei woensdagochtend dat het uit is met de dictaten van bovenaf. "Het tijdperk van de bevelen uit het Kremlin is voorbij". De vijftien Sovjetrepublieken moeten van nu af aan hun eigen zaken regelen, aldus Jeltsin.

Hij beschuldigde Gorbatsjov ervan een "dictatuur in het Kremlin" te willen instellen. Nog nooit heeft een Sovjetleider zoveel macht gehad, of het nou om Jozef Stalin of Leonid Brezjnev ging, aldus Jeltsin. De Russische president steunde premier Nikolaj Ryzjkov in diens verzet tegen het plan van Gorbatsjov de regering te reorganiseren en de presidentiele bevoegdheden verder uit te breiden.

Den Haag geschokt en verontrust

DEN HAAG -Minister Hans van den Broek van Buitenlandse zaken van Nederland is "geschokt en verontrust" door de berichten over het aftreden van zijn Russische collega Sjevardnadze. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken heeft dit donderdag meegedeeld.

Volgens Van den Broek was Sjevardnadze een van de meest overtuigde medestanders van Gorbatsjovs politiek van Perestrojka en Glasnost. Het succes van de politiek van ontspanning is ook in belangrijke mate aan hem toe te schrijven, aldus de Nederlandse bewindsman. De verontrusting van Van den Broek heeft te maken met de reden die zijn Sovjetcollega heeft opgegeven, namelijk de vrees dat de dictatuur in de Sovjetunie terugkomt. De minister is geschokt omdat Sjevardnadze een pionier is geweest bij het beleid van hervormingen en openheid.

REGERING: ALLES NORMAAL

Op Pinochet pressie om af te treden

Leger Chili protesteert

SANTIAGO - Het Chileense leger heeft zijn troepen olen zich te melden op hun bases in een protest en de druk van de regering op oud-president gusto Pinochet om terug te treden als bevelhebber de strijdkrachten. De televisie van de Katholieke versiteit in Santiago meldde dat legerofficieren en nstplichtigen het bevel hadden gekregen om terug en naar hun eenheden. Het zou gaan om een testactie tegen het verzoek van de minister van fensie Patricio Rojas aan Pinochet om zijn ontslag te dienen.

Minister van Informatie rique Correa stelde vergevers gerust dat een p in Chili momenteel uitloten is. "De democratie op dit moment niet in vaar", aldus de bewindan. "We nemen aan dat een subtiele demonstratie n ontevredenheid is naar leiding van geruchten dat nochet op het punt staat te stappen", verklaarde n hoge regeringsfunctionis. Defensieminister Rojas ft steeds ontkend dat de ring de militaire leider eft verzocht af te treden. n legermajoor echter bevestde dat de militairen waren geroepen om zich te lden bij hun eenheden. De este militairen in Chili nen niet op hun bases.

SCHANDAAL

lgens minister Rojas "handven alle legereenheden n respect voor de ndwet". "Ik denk niet dat in gevaar zijn", zei de nister van Defensie. De derminister van Binnenndse zaken, Belisario lasco, verklaarde dat de uatie "volledig normaal" in het land. President tricio Aylwin weigerde commentaar op de gebeurteen.

De geruchten over het ontg van Pinochet zwollen na onthullingen over een pot financieel schandaal arbij 150 onder-officieren officieren zouden zijn trokken. Zij profiteerden n hoge rentes bij een illee financiele organisatie, a Cotufa' genaamd, die als n soort bank opereerde der de dictatuur van geneal Pinochet. Generaal me Lucares, die nu met sioen is maar onder Pino- een zeer hoge positie eedde, was ook bij de aire betrokken.

Een congrescommissie onderzoekt ook momenteel een betaling van drie miljoen dollar door het leger aan de zoon van Pinochet om een failliete wapenfabriek op te kopen. Regeringsbronnen verwachten het aftreden van Pinochet voordat het rapport over de schending van mensenrechten onder zijn bewind in februari verschijnt.

Het Chileense leger heeft donderdag een einde gemaakt aan de mobilisatie van soldaten en officieren van de Chileense landmacht. Dit is bevestigd door het ministerie van Defensie. Volgens de Chileense pers toont de actie een vertrouwensbreuk tussen regering en leger. Maar de minister van Defensie, Patrio Rojas, sprak van "een militaire oefening".

De situatie leidde ertoe dat president Aylwin, zijn ministers van Defensie en Binnenlandse zaken en militaire adviseurs tot donderdagochtend vroeg bijeen zijn geweest. Op datzelfde moment waren ook generaal Pinochet, zijn belangrijkste raadgevers en de opperste legerleiding in beraad.

Volgens de Chileense media was het terugroepen naar de kazernes een gebaar van protest tegen de "excessieve" publiciteit over het financiele schandaal waarbij veel legerofficieren zijn betrokken.

In Veiligheidsraad:

Palestina-stemming uitgesteld

NEW YORK - De zitting van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, waarin de vijftien leden zouden stemmen over de sinds enkele weken omstreden resolutie inzake Palestina, is woensdag opnieuw voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Het lijkt er op dat de leden van de V-raad dicht bij een compromisformule zijn waarmee onder andere een versterking wordt bereikt van de positie van de Palestijnen in de sinds 1967 door Israel bezette Arabische gebieden als Oost-Jeruzalem, de westelijke oever van de Jordaan en de strook van Gaza. Met negen tegen zes stemmen nam de Veiligheidsraad een Brits voorstel aan, de zitting te verdagen voor nader beraad achter de schermen. In de afgelopen dagen heeft Finland een bemiddelende rol gespeeld.

Panamezen al jaar aan kamperen

■ *PANAMASTAD - Duizenden mensen wonen nog steeds in een hangar van de Amerikaanse luchtmachtbasis Albrook in Panama. Een jaar geleden werden hun woningen vernietigd bij de Amerikaanse actie om generaal Manuel Antonio Noriega uit het zadel te lichten. Er raakten toen tienduizend mensen dakloos van wie er nog vierduizend in deze hangar kamperen. Van Amerikaanse zijde heeft men nu ook berekend dat er bij die invasie ruim driehonderd doden zijn gevallen onder de Panamese burgerij.*
(AFP-satellietfoto)

Hirsch Ballin roept PG Bos op het matje

= door Mike Willemse =

DEN HAAG/ORANJESTAD — Vandaag heeft het Nederlandse ministerie van Justitie in Den Haag een perscommuniqué uitgegeven waarin staat dat minister Ernst Hirsch Ballin als minister van Justitie, bij het gerechtshof een onderhoud heeft gehad met mr P.A.H. Bos. Na diens uitlatingen enkele weken geleden in het avondblad Het Parool over het Openbaar Ministerie van Justitie op Aruba, is Bos verschillende malen op het departement in Den Haag op het matje geroepen. Eerder al had Justitie met woede gereageerd op de uitspraken van Bos over zijn collega's. Zowel justitie als het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (KABNA) denken dat de voordracht van Bos als nieuwe Procureur-Generaal op Aruba niet ingetrokken wordt en gewoon doorgaat.

Bos was toen de kwestie speelde beoogd kandidaat voor de post van de nieuwe Procureur-Generaal op Aruba. Deze benoemingsprocedure loopt dus nog. Bos is momenteel nog steeds kandidaat. De Arubaanse regering heeft haar voordracht voor Bos niet ingetrokken, zo bevestigt J.J. Kroeskamp, plaatsvervangend directeur van het KABNA. De laatste kan weinig zeggen over de inhoud van de gesprekken omdat 'Hirsch Ballin nu niet sprak als minister van Koninkrijkszaken'.

Op Aruba ontstond eind november een rel op het parket van het Openbaar Ministerie. Hoofdofficier van Justitie Helen Werleman-Lejuez nam toen ontslag naar aanleiding van onder meer de kritiek van Bos in het betreffende interview in Het Parool. Daarin sprak Bos zich laatdunkend uit over de gang van zaken op het Arubaanse parket. Ook toonde hij zich kritisch over twee eerder vertrokken officieren, mr H. Hoogland en mr J. van Wijland.

BENOEMING

Over de benoeming van Werleman zei Bos: 'Ach natuurlijk is dat een politieke benoeming geweest, maar veel keus was er niet. Met een meestertitel kun je daar in de handel aanzienlijk meer geld verdienen. Bovendien, Aruba is een 'mini-parketje', zoiets als het kanton Beetsterzwaag. Ik ga erheen om een oogje in het zeil te houden en haar een beetje te sturen'.

Volgens persvoorlichter van justitie Anjo Tempelman, is Bos de afgelopen periode verschillende malen op het departement geweest om uitleg te geven. Ook sprak minister Hirsch Ballin, als minister van Justitie, met Bos. Bos zegt het nu te betreuren te zijn ingegaan op vragen over persoon en functioneren van collega's uit het Nederlandse en Arubaanse ministerie. Hij realiseert zich, aldus het ministerie, dat 'hem geen oordeel paste over het functioneren van het Openbaar Ministerie op Aruba en leden die daarvan deel uitmaken in een periode dat hij daarbij niet was betrokken.

Met betrekking tot de positie van Hendrik Croes, minister van Justitie op Aruba, heeft Bos 'slechts willen wijzen op diens politieke verantwoordelijkheid voor het Openbaar Ministerie, die hetzelfde is als in Nederland'.

De vergelijking met Beetsterzwaag was puur gericht op de kwantitatieve omvang. Bos is zich er van bewust dat de problemen van Aruba kwalitatief van een heel andere orde zijn, aldus Justitie. Het Nederlandse Openbaar Ministerie beschouwt het incident nu als afgedaan. De vraag blijft natuurlijk of Bos in de praktijk op Aruba kan functioneren, nu hij op dergelijke wijze en op eigen initiatief in de negatieve publiciteit is geweest. Een gemeenschap als die van de Antillen en Aruba functioneert nu eenmaal anders dan een gemeenschap als die in Nederland bestaat.

Alles klaar voor popfestival

■WILLEMSTAD — *Alles is klaar voor het zaterdagavond te houden Curaçao 1990 popconcert in het Sentro Deportivo Korsou. De Amigoe berichtte over deze happening waar circa 11 popgroepen optreden onlangs uitgebreid. Organisatie is in handen van Producciones Paisano onder leiding van Tom Smeulders. Op de foto een 'voorproefje' van het rockgebeuren dat, als er veel belangstelling is, zeker herhaald zal worden. Men ziet de vijfmansformatie Blue Steel met geheel rechts Raymond Meit.*

Prijsindexcijfer stijgt op Curaçao en op Sint Maarten

WILLEMSTAD — Het prijsindexcijfer van de consumptie van huishoudens voor Curaçao en Bonaire is in oktober met 2,2 procent gestegen, vergeleken met september 1990.

In deze periode van een maand stegen de prijzen het sterkst in de sectoren 'wonen' en 'vervoer en communicatie'. Gemeten over de periode oktober 1989-oktober 1990 bedroeg de totale prijsstijging 5,0 procent. Dit blijkt uit gegevens die door het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn berekend.

Binnen de sector 'wonen' is de prijsstijging in de laatste maand toe te schrijven aan de subgroep 'energieverbruik'. De stijging in de sector 'vervoer en communicatie' is geheel toe te wijzen aan de subgroepen 'onkosten ten bate van vervoermiddelen (benzine)' en 'vervoer' (tarieven van openbaar vervoer). Dit alles heeft uiteraard te maken met de gespannen situatie op de wereldoliemarkt als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten.

Het prijsindexcijfer van de consumptie van huishoudens voor Sint Maarten steeg in oktober 1990 met 2,3 procent vergeleken met augustus 1990. In deze periode van twee maanden stegen de prijzen het sterkst in de sectoren 'wonen', 'gezondheidszorg' en 'vervoer en communicatie'. Gemeten over de periode oktober 1989-1990 bedroeg de totale prijsstijging 4,9 procent. Dit blijkt uit gegevens die door het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn berekend.

Binnen de sector 'wonen', 'gezondheidszorg' en 'vervoer en communicatie' is de prijsontwikkeling in de afgelopen twee maanden voor het grootste gedeelte toe te schrijven aan respectievelijk gestegen energiekosten, verpleegtarieven en benzineprijzen. De gestegen prijzen van energie en brandstoffen zijn te wijten aan de gestegen olieprijzen op de wereldmarkt.

Volgens cijfers ALM:
Visumplicht Dominicanen verandert reisgedrag niet

WILLEMSTAD — De door de Antilliaanse regering onlangs ingevoerde visumplicht voor burgers van de Dominicaanse Republiek heeft het verkeer van passagiers tussen Curaçao en Sto. Domingo weinig beïnvloed. Zo blijkt uit de cijfers van de ALM voor wat betreft deze route. ALM-directeur, Kitland Chong, verklaarde tegenover de Amigoe dat de maand december normaliter een drukke maand is voor wat de route Curaçao-Sto Domingo betreft. Daarom kan niet met zekerheid gezegd worden dat de visumplicht geen verandering heeft gebracht in het reisgedrag, aldus Chong.

De route Curaçao-Sto. Domingo behoort tot een van de economisch rendabele routes van de ALM. De ALM-directeur spreekt over een stabiele route. Per week worden er vijf directe vluchten vanuit Curaçao naar Sto. Domingo uitgevoerd, terwijl de ALM 7 vluchten per week vanuit St. Maarten naar Sto. Domingo maakt. Chong kon niet zeggen welke het meest rendabel is. 'De ene compenseert de andere'.

De ALM heeft er rekening mee gehouden dat introductie van een visumplicht voor Dominicaanse burgers een 'dip' in het aantal passagiers zou gaan veroorzaken. Sinds augustus dit jaar werden de nodige maatregelen door de directie getroffen om een eventuele terugval in passagiers op de een of andere manier te compenseren.

'Maar, zoals tot nu toe blijkt, functioneert de visumplicht perfect', aldus Chong.

Coke van Aruba naar Nederland
Curaçaoënaars in Rotterdam veroordeeld wegens smokkel

ROTTERDAM/WILLEMSTAD — Voor de rechtbank in Rotterdam is woensdag tien en zes jaar gevangenisstraf geëist tegen de 33-jarige A.C. uit Leidschendam en zijn 31-jarige neef R.J. uit Den Haag voor het smokkelen van cocaine uit Aruba naar Nederland. Beide verdachten komen uit Curaçao.

De twee verdachten stonden terecht voor het smokkelen van vier partijen cocaine in de periode van december 1988 tot eind november 1989. De officier van justitie, mr G. Bouman, achtte de vier gevallen bewezen op grond van diverse verklaringen van medeplichtigen, onder wie enkele koeriers. De zaak kwam eind november 1989 aan het licht toen een postpakket uit Aruba voorzien van een valse naam onderschept werd door de politie. In het pakket bleek 6,6 kilogram cocaine te zitten. De politie deed vervolgens een inval in de woning van een tussenpersoon, waarna de organisatie werd opgerold.

Justitie ziet de twee verdachten als de hoofdfiguren van de bende. De mannen zouden eveneens verantwoordelijk zijn voor de smokkel van 23 kilo cocaine vanuit Aruba naar Schiphol in december 1988 en op dezelfde manier voor een lading van 15 kilo cocaine in januari 1989. Deze cocaine werd door koeriersters naar Nederland gesmokkeld.

Een partij van vier kilo kwam via een postpakket het land binnen. De twee verdachten ontkenden voor de rechtbank dat ze ook maar iets met deze zaken van doen hadden. Volgens C. betaalde hij de koerierster in opdracht van zijn vriend G.K. uit Venezuela. Hij wist niet dat dit geld bedoeld was als betaling in verband met cocainesmokkel. Hij deed de getuigenverklaringen af als leugens. R.J., die als bodyguard voor C. fungeerde, hield vol dat hij niet wist of C. handelde in verdovende middelen. Tegenover de politie had hij eerder andere verklaringen afgelegd.

De raadsman van C., mr A. Westendorp, meende dat de dagvaarding nietig moest worden verklaard omdat de beschuldigingen tegen zijn client niet concreet genoeg waren gesteld. Verder vond hij dat het bewijsmateriaal onrechtmatig was verkregen. De politie had volgens Westendorp het postpakket niet mogen openen.

De advocaat van R.J., mr L. van der Stam, achtte de dagvaarding eveneens nietig en ook zij vond ook dat het bewijs onrechtmatig was verkregen. Zij eiste onmiddellijke invrijheidstelling van haar client. Dit werd echter door de rechtbank afgewezen. De rechtbank doet op 7 januari uitspraak.

Tandartsen breken code beroepsethiek

WILLEMSTAD — Enkele tandartsen die lid zijn van de Dental Society Curaçao hebben onlangs de code voor beroepsethiek verbroken. Twee tandartsen deden dat in de vorm van het bekendmaken van een door hen nieuw te openen kliniek. Eén daarvan reageerde uitgebreid in een lokale Papiaments-talige krant over het besluit van de gedeputeerde van Volksgezondheid Nelson Monte om PP-patiënten de kans te geven om zelf hun tandarts te kiezen.

In code voor beroepsethiek staat dat het maken van reclame verboden is.

Indien de tandartsen commentaar willen geven namens hun vak in de media, moeten zij eerst het bestuur van de Dental Society raadplegen. Het bestuur van de vereniging betreurt het ten zeerste dat enkele van haar collega's zich niet hebben gehouden aan de bepalingen van de code. De vereniging is blij met de uitspraak van gedeputeerde Monte. Het bestuur van de vereniging vindt dat alle tandartsen op Curaçao, zowel leden als niet-leden de mogelijkheid moeten bieden om PP-patiënten te behandelen. PP-patiënten moeten nu nog naar een tandartspraktijk van de GGD op Sta Maria. Daar wil Monte verandering in brengen.

Metry: "MAN partij die zich zelf tegenspreekt"

WILLEMSTAD — Het door de MAN-voorzitter, Harold Anastatia onlangs uitgegeven persbericht omtrent de ontwikkelingen rondom het Brionplein bewijst nogmaals dat de MAN een partij is die zichzelf tegenspreekt. Zo stelde de DROV-gedeputeerde, Faroe Metry. Opportunisme heeft gemaakt dat de MAN zich achter twee Otrobanda-organisaties schaarde. Die organisaties, aldus Metry verzetten zich om onbekende redenen tegen een gezonde ontwikkeling van dat gebied.

Metry reageerde op die manier op het door de MAN-voorzitter uitgegeven persbericht, waarin de partij bij de overheid erop aandrong om alle door het Bestuurscollege en door premier Liberia Peters gemaakte afspraken met de Franse groep, Ultra Classic, omtrent het Brionplein, onmiddellijk terug te draaien.

'Het feit dat Anastatia zich nu tegen constructies bij het Brionplein opstelt, is nieuws voor mij', verklaarde Metry. Hij noemde als voorbeeld een plan dat door het Bestuurscollege van MAN/DP werd opgesteld, welke inhield de contructie van gebouwen niet alleen op de parkeerplaats tegenover de kapperszaak van Jopie, maar ook op de kade langs het Brionplein. Als bewijs noemde de gedeputeerde pagina 31 van de 'Urban Development Opportunities Around Brion Plaza', die door het MAN/DP-Bestuurscollege in januari 1988 werd verspreid.

In het document 'Tourism in Curaçao, for investors in 1988', dat ook door de MAN/DP-overheid werd opgesteld, wordt ook de ontwikkeling van het Brionplein genoemd, aldus Metry.

De gedeputeerde reageerde ook op de door Anastatia gedane uitlatingen omtrent het verlenen van optie op de terreinen. De MAN-voorzitter verklaarde in het persbericht dat het huidige Bestuurscollege de twee Otrobanda-organisaties, Plataforma Otrobanda en SKO, voor de gek heeft gehouden, door te verklaren dat er geen enkele optie aan de Franse groep werd verleend.

Metry reageerde fel op de uitspraken van Anastatia. Volgens Metry heeft het Bestuurscollege meerdere malen het een en ander ontkend.

"Vriendelijk" nieuw postkantoor St Maarten

WILLEMSTAD — W. van der Steyn van het projekt 'Groep Postkantoor '90', een projekt ingesteld door P.T.T.-Post Nederland, verbleef onlangs op de Antillen. Hij bezocht Curaçao en St Maarten in het kader van technische bijstand, waarbij een onderzoek moest worden verricht naar de mogelijkheden van inrichting van het nieuw te bouwen postkantoor op St Maarten. Het onderzoek vond plaats in de periode van 3 tot en met 6 december. Het postkantoor zal waarschijnlijk in het najaar van 1991 worden geopend. Het interieur zal grote veranderingen vertonen, maar de nieuwe indeling zal zowel voor het personeel als voor het publiek een grote vooruitgang betekenen. Zo zullen de loketten met open balies klantvriendelijk zijn. De loketten voor geldtransacties worden met kogelvrij glas uitgerust.

AGENDA
CURAÇ

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Ban district) kunnen in spoedgevall 641658 bellen en dan het antw raat afluisteren. De patiënten andere medische districten kun spoedgevallen de artsenpraktijk eigen huisarts bellen; het antw raat zal dan mededelen wie d doende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts be 624900/625100.

WIJKVERPLEGI

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Mar sultatiebureaus te Sta Maria: te 82412 en 82947; Montagne A 673711 en Kaya Fensu (Kora tel.: 818577; hoofdkantoor te Sta kantooruren van 07.00-12.30/13 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zu Paz, tel.: 290803.

NEUTRALE WIJKVERPLEG
kantoor Gosieweg 15, tel.: 442 geopend van 07.00-17.00 uur; heeft zuster Schoonhoven, tel.: pageboy 027-053 b.g.g. 43838. kantoor Bandabao, Groot Sta 141, tel.: 642555; geopend va 17.00 uur; de wacht heeft zuster hoven, tel.: 672909.

KRAAMKLINIEK RIO CANA
Schottegatweg Noord 43, tel.: 691343, 691683 en 691838; vo matie over prenatale zorg en zo rende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iede rdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iede dagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGI DABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open v dag t/m vrijdag van 07.00-17.00 17.00 uur bereikbaar: zuster Seb 641013 b.g.g. 601760.

STICHTING VAN HET WITE KRUIS VOOR GEZINSVE GING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; sp maandag, woensdag en vrijdag va 10.00 uur; dinsdag en donder 14.00-16.00 uur.

APOTHEKEN

NACHTDIENST

Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625444.
Punda
Sta Rosa, Sta Rosaweg 56, tel.: 77650.

DIVERSEN

HEEFT U hulp nodig bel 5 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken dag, dinsdag, donderdag en vrij 11.30 uur; woensdag om 10.15 u aangetekende stukken één uur v ren.
Suriname: voor gewone stukken: en vrijdag om 17.30 uur en zat 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Euro zaterdag): voor aangetekende en poststukken om 14.45 en 15.45 u Het zegelloket is op zaterdag v 15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: openingstijden van maandag t/m van 08.00-17.00 uur; op zon- en gen alsmede op werkdagen na 17 voor spoedgevallen tel.: 85917.

VRIJDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-17.00 uur 'Royal Princes' (A

Den Haag akkoord met 54 miljoen voor FKP

WILLEMSTAD — De Nederlandse regering is mee akkoord gegaan een bedrag van 54 miljoen Nederlandse gulden de MJP-fondsen ter beschikking van de Fundashon Kas Popular (FKP) te stellen. De president-commissaris van de FKP, gedeputeerde Nelson Monte, presenteerde deze week een vijfjaren woningconstructie plan aan de Nederlandse regering. Het vijfjarenplan, dat door de FKP-directeur, Herman ...rge werd opgesteld, zal 135 miljoen gulden gaan kosten.

Van die 135 miljoen gulden zal de Nederlandse regering 54 miljoen financieren. Het resterend bedrag zal door de FKP zelf en door lokale banken en verzekeringsmaatschappijen en de Eilandsoverheid worden opgebracht.

Volgens ...aar de Amigoe van gedeputeerde Nelson Monte heeft vernomen, zal de Nederlandse Investerings Bank (NIB) constructie van een ...al zogenaamde 'doorstroomwoningen' voor in Nederland woonachtige bejaarden financieren.

Voorts zal de Nederlandse Nationale Woningraad de Curaçaose FKP bijstaan voor wat betreft de bijscholing van het personeel van de FKP, aldus de gedeputeerde.

Hij maakte van de gelegenheid gebruik om met Nederlandse volksgezondheidsautoriteiten de invoering van een algemene ziektekostenverzekering op Curaçao te bespreken. Binnenkort zal op Curaçao de Nederlandse expert, professor Lapre, aankomen, om de eilandsoverheid bij te staan. De kosten die hieraan verbonden zijn worden op 260.000 gulden geraamd. Het zal door Nederland gefinancierd worden.

...mbtenaren ...rder vrijaf

WILLEMSTAD — Het is ...uikelijk dat de Landsambtenaren op 24 en 31 december -als deze data niet op een zaterdag of zondag vallen- vrij krijgen. De Raad van Ministers beslist hierover. In de vergadering van dinsdag 18 december is besloten dat alle werknemers in dienst van het Land op 24 en 31 december vanaf 12 uur 's middags vrij krijgen, zulks voor zover de dienst het toe-

...and op ...nda Bou

WILLEMSTAD — Een brand te Wacao op Banda Bou kostte een jongetje van geen twee jaar oud gisteren bijna het leven. De brand ontstond door een aansteker waarmee het jongetje speelde. De grootmoeder van het jongetje redde het kind uit de brandende kamer. De kamer brandde volledig af, de rest van het huis liep schade op. De politie en brandweer willen iedereen waarschuwen om goed op kinderen te letten, zodat dit soort ongelukken in de toekomst niet meer gebeuren.

WILLEMSTAD - ...rouw Sjoer van AREDCO en J. Vreekamp van B.M.C. poseren voor de ...en ten doop gehouden modelwoning.

Modelwoning geopend

WILLEMSTAD — In het verkavelingsplan Grote Berg ...en gistermiddag de ...en in top, ter gelegenheid van de opening van een modelwoning van de lokale projectontwikkelaar AREDCO. De woning is de ...te in een serie van veertig, die in haar geheel is verkocht aan de Marine.

De laatste van de veertig ...e en speels ingerichte ...4-slaapkamerwoningen ...op 1 juni worden opgeleverd. Geen geringe prestatie, aangezien de eerste ...voor het project pas ...open augustus werd ...d en AREDCO het ...er een cent overheidsgeld moest reuden. Afhankelijk van de verkoop in de komende periode, wordt na 1 ... in hetzelfde plan op Grote Berg nog een aantal woningen bijgebouwd (koopprijs inclusief 800 vierkante meter eigendomsgrond rond twee ton). AREDCO heeft ...plekke nog ruime mogelijkheden om door te groeien.

Refineria Korsou schenkt toeristenkaart

■ WILLEMSTAD — In het kader van de viering van haar eerste lustrum heeft Refineria di Kòrsou nv een toeristenkaart van Willemstad en Curaçao uitgebracht.

De fraai gekleurde kaart, die geproduceerd werd met medewerking van R.J. Dovale Advertising Inc., vertoont aan één zijde een drie dimensionale projectie van Punda en Otrobanda met de belangrijkste toeristische attracties. Ook is er een beschrijving opgenomen van een interessante voettocht door Willemstad. Op de andere zijde van de kaart zijn weergegeven de belangrijkste wegen, landhuizen, baaien, hotels, andere toeristische attracties en een autotocht. De kaart bevat bovendien gegevens over de geografie, het klimaat, de bevolking etc. en beide zijden zijn voorzien van aantrekkelijke foto's.

De kaart is voor een redelijk bedrag verkrijgbaar in de lokale boekhandels en zal periodiek worden aangepast. Refineria di Kòrsou nv hoopt met het uitbrengen van de kaart in een leemte te voorzien en staat open voor suggesties die de volgende editie ten goede zullen komen.

Op dinsdag 18 december overhandigde mr ir Henry Parisius, directie Refineria di Kòrsou nv het eerste exemplaar aan gezaghebber drs Elmer Wilsoe, in aanwezigheid van gedeputeerde Ricardo Isebia, president-commissaris Refineria di Kòrsou nv en gedeputeerde ing. Ruben Page, belast met toerisme.

Foto vlnr: Page, Parisius, Wilsoe en Isebia.

Twintig maanden geëist tegen Ennia-fraudeur

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Officier van Justitie op de Bovenwinden, mr Hans Wesselink, heeft 20 maanden gevangenisstraf geëist tegen H.B. die voor een bedrag van 300.000 gulden gefraudeerd heeft bij de Ennia- vestiging op St Maarten. B. die manager was van het St Maarten-kantoor van Ennia verklaarde gisteren tijdens de behandeling van de zaak dat zijn werkgever het naliet hem zijn commissie te betalen. Door nu letterlijk alles van hem weg te nemen - tot aan de lievelingspop van zijn dochtertje - is hij een gebroken man.

De officier had het over een 'bijna perfect fraude geval' maar wees tevens op de moeilijke maanden die H.B reeds achter de rug heeft: die bracht hij in de cel door. Rechter mr Bob Wit zei uiterlijk over drie weken uitspraak te zullen doen.

B. had volgens de officier een fictieve wereld geschapen. Hij heeft de afgelopen 6 jaar - sinds 1984- ruim 100 valse files geproduceerd: dit leverde hem zo'n 400.000 gulden op: 100.000 meer dan hij eerst had bekend.

Hij ging behoorlijk professioneel te werk door op een blanco Ennia cheque een bedrag in te vullen en de cheque vervolgens te kopiëren. Op het origineel vulde hij zijn eigen naam in, of de naam van de persoon of instantie die hij wilde betalen. Op de andere vulde hij een fictieve ontvanger in, zoals bijvoorbeeld Winair of St. Rose Hosiptal. Van de kopieën werden weer kopieën gemaakt. Een werd naar het hoofdkantoor Curaçao gestuurd en een ging naar de files van het bedrijf op St Maarten. Vervolgens bedacht hij een claim namens de fictieve partij: die werd dan toegevoegd aan de cheque.

Het systeem werkte bijna perfect: hij beschikte over 'letterheads' van het ziekenhuis en minimaal een arts. Ook beschikte hij over de stempel van het ziekenhuis. Gevraagd hoe hij aan die spullen kwam, vertelde hij een enveloppe gevonden te hebben op de moterkap van een auto die voor een bank in de Front Street geparkeerd stond. Hij had de enveloppe willen teruggeven, maar liet het een maand lang op zijn bureau liggen. Hij ontkende dat zijn vrouw, die in het ziekenhuis werkt, meegewerkt zou hebben.

De 'succes story' ging de mist in, toen hij een kleine fout maakte bij een fictieve betaling aan Winair. Toen hij op vakantie was kwamen Ennia- onderzoekers naar St Maarten en ontdekten dat er iets niet klopte.

Hij beweerde dat slechts sprake was van een 'misverstand', maar H.B. werd al spoedig aangehouden. Hij gaf in eerste instantie het een en ander toe, maar zweeg over het 'echte werk.' Dit is voor hem erg nadelig, bracht de officier naar voren.

De rechter had enige files bij zich: hij verzocht de verdachte zijn werkwijze uit te leggen. De verdachte zei dat hij tot deze handelingen besloot omdat hem commissies waren beloofd die hij echter nooit ontvangen heeft. Verder werd hij door zijn werkgever niet goed behandeld en moest hij alles alleen doen. De verdachte werd bij tijd en wijle behoorlijk emotioneel en zei dat hij op zijn 50-ste helemaal verpest is. Zijn advocaten mrs Sjiem Fat en Moenir Alam zeiden dat Ennia hun beloften jegens de man niet waren nagekomen. Hij moest daarom onmiddellijk op vrije voeten worden gesteld.

Curinta-directeur Jansen:
Tegelzetting vertrekhal Hato weinig overlast voor passagiers

WILLEMSTAD — De directie van Curaçao International Airport (Curinta N.V) heeft bewust de maand december gekozen om werkzaamheden bij de vertrekhal van de luchthaven te verrichten, om de passagiers zo min mogelijk overlast te bezorgen. De werkzaamheden worden 's avonds uitgevoerd, dus krijgen de passagiers en personeel van de luchthaven minder geluidsoverlast, aldus Curinta-directeur, Marcel Jansen. Hij reageerde op door de Amigoe gepubliceerde foto's in verband met werkzaamheden bij de vertrekhal. Momenteel worden er nieuwe tegels ingezet.

Jansen voerde voorts aan dat de werkzaamheden niet meer dan 7 à 10 dagen in beslag zullen nemen. 'Zou de Amigoe vandaag een foto maken, dan zou te merken zijn dat de werkzaamheden, vergeleken met gisteren al ver zijn gevorderd', aldus Jansen.

Naar wordt verwacht, zullen de werkzaamheden vóór de werkelijke piekdagen achter de rug zijn. Met de werkelijke piekdagen bedoelt Jansen 1 à 2 dagen voor Kerst en Nieuwjaar. 'Dan wordt er met de extra KLM-vluchten vanuit Amsterdam aangevangen', aldus de Curinta-directeur.

Volgens de MAN:
B.C. houdt SKO en Plataforma Otrobanda voor de gek

WILLEMSTAD — De Movimentu Antias Nobo, MAN, betreurt het ten zeerste dat de twee organisaties, Plataforma Otrobanda en de SKO, tot twee keren toe door het Bestuurscollege van Curaçao, inzake het Brionplein in de maling werden genomen. Dit had tot gevolg dat de twee organisaties niet meer met het Bestuurscollege aan tafel willen. Zo stelt de MAN in een persbericht. Nu is gebleken dat het Bestuurscollege inderdaad een optie op het Brionplein aan de Franse groep, Ultra Classic, heeft g e g e v e n .

DROV gedeputeerde, Faroe Metry, ontkende ten stelligste dat optie op de terreinen gelegen te Awasa aan de Franse groep door het Bestuurscollege werd gegeven.

MAN beschouwt het bovengenoemde als een zeer serieuze zaak, aldus het persbericht. 'Het Bestuurscollege heeft al besloten om het gezicht van niet alleen Willemstad, maar ook de sociaal-culturele ontmoetingsplek van de bevolking, bij uitstek te ontsieren, door die mensen optie te geven op het Brionplein.

'Wij blijven van mening dat de terreinen rondom Brionplein ontwikkeld moeten worden. Maar dat moet door middel van een gebalanceerd en harmonieus project', aldus de MAN.

Prince verliest in kortgeding tegen Vlietman

WILLEMSTAD — De voormalige aandeelhouder in de Curaçao Hotel Management Corporation, Elton Prince, die kortgeleden een kortgeding tegen de CHMC-directeur aanspande om de verkoop van het Princess Beach Hotel te voorkomen, heeft op alle punten verloren. Rechter mr W. Kolfschoten gaf de tegenpartij, namelijk het Eilandgebied Curaçao en de CHMC op alle punten gelijk.

Volgens rechter Kolfschoten is niet gebleken dat de handelingen van Vlietman inzake de verkoop van het hotel schade aan Prince toebracht. In 1980 heeft Prince, samen met onder anderen Martin Vlietman de exploitatie maatschappij, CHMC, opgericht. De maatschappij exploiteerde het Princes Beach Hotel.

Volgens Prince heeft Vlietman met de aankoop van het hotel hem financieel benadeeld. Volgens de oud-aandeelhouder, zou Vlietman zelfstandig hebben besloten twee nieuwe vennootschappen op te richten.

Een van die vennootschappen zou het hotel moeten gaan kopen en de andere het hotel exploiteren. Voorts moest Vlietman, aldus Prince, eigenhandig het exploitatie-kontrakt met de Curaçao Holding Company na 1 januari 1991 hebben opgezegd.

Uw vertrouwd adres voor:
goud, diamant, horloges
van wereldbekende merken.
Kado-artikelen,
porselein en kristal.

PIETERS
JEWELERS

Vrijdagavond
KOOP-AVOND
... 00 n.m.
Bij ons slaagt U zeker voor Uw
Sinterklaas en Kerst kadootjes

AWA SEKU N.V.

...PEN - ZWEMBADINSTALLATIES - CHEMICALIEN

Wij zijn **GESLOTEN** van 24 december tot en met 1 januari 1991
Voor spoedgevallen: **TEL.: 371421**

Wij wensen U allen
PRETTIGE FEESTDAGEN

telefoon: 371421, SNIPWEG 40

DIVA

Diva's Christmas Collection has arrived.

Only one piece of each design.
All unique, all especially designed for you.
Diva's Collection, is what you want to be seen in.
We've also received

LEATHER EVENING BAGS

DIVA! ..... where quality counts.

Look good for the holidays and start the new year feeling new!

DIVA
BREEDESTRAAT
PUNDA

Levend Op De T.V.

Vorm, beweging en ritme. Licht, donker, intensiteit of subtiliteit van kontrasten. Getrouwheid in de weergave van kleur en klanken. Als u televisie kijkt, zijn dat de ingrediënten die u de tederheid Joen voelen van een liefdevolle blik, net als het geweld van een klap, in woede toegebracht. De taktiek en snelheid van een meesterlijk doelpunt of de overweldigende schoonheid van een zonsondergang. En wanneer uw televisietoestel een Sony Black Trinitron is, ziet u dat levend.

E SAKU DI PAPA PASKU
Bij aankoop van Fl.25 een lot.
10.000 gulden aan prijzen zoals TV, gasfornuizen, ijskasten, stereo, hoge drukpannen, electrische messen, koffiezet-apparaten, slamakers, haardrogers.

Judy Garland & Gene Kelly, The Pirate, 1948

TV KV 1414
• 14 inch plat zwart scherm • 30 automatisch ingestelde kanalen • tijdschakelaar voor 30/60/90 minuten • afstandsbediening
Fl. 565,-

TV Multi System Stereo KV 1484
• 14 inch plat zwart scherm• PAL/NTSC • 30 automatisch ingestelde kanalen • tijdschakelaar • afstandsbediening.
Fl. 645,-

TV KV-27TS20
• 28 inch plat zwart scherm • stereo • zwart meubel • tijdschakelaar 24 uur.
Fl. 1395,-

SONY
it's a sony

HAGEMEYER

KLEIN VENETIE
CURAÇAO IN VROEGER DAGEN

een correspondentie tussen
CHRIS J.H. ENGELS,
in leven arts te Willemstad
en
JOHAN VAN DE WALLE,
schrijver en publicist te Zaltbommel
In januari verkrijgbaar bij de distributeur
BOEKHANDEL SALAS
Inschrijving nu reeds mogelijk voor f. 45,50.
Daarna f. 64,50

BOEKHANDEL SALAS CURAÇAO N.A.

Boekhandel Salas
Fokkerweg 50
Tel.: 612303/612201/612564

READY MIX CONCRETE

VRAAGT EEN
Civiel Technisch Laborant

De werkzaamheden omvatten o.a.:
Het maken van kubussen, drukproeven en het analyseren en vastleggen daarvan.
Vereiste opleiding: M.T.S. Bouwkunde.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan:
Ready Mix Betonindustrie N.V.
P.O. BOX 3078

...een whisky van superieure kwaliteit.

Ook verkrijgbaar 15 jaar oude J&B

GRAN KONKURSO PA SKOHE E GALIÑA DI MAS DUSHI DI KORSOU !!

Lo tin 10 ganador i kada un lo gana e chens di disfruta di e galiña mas dushi di Korsou henter luna di februari.

Hibé kas pa Mamai, hibé Beach, hibé Karnaval òl djis disfruta di dje den bo auto. E konkurso ta entre e popularisimo Filet di Galiña Alaparia, suave sin wesu, djus-djus su sabor i kalor di Alaparia i e New Girl In Town, e delisioso Broasted Wholeleg, broster ku su wesu pa dune kaminda di lene i ku su ekstra sabor di su espesienan sekretu. Kon ku ta na TEXAS STYLE ALAPARIA so bo por skohe entre e dos galiñanan di mas dushi di Korsou. Pesey, pasa na TEXAS ALAPARIA
Pidi un KONKURSO SPESHAL ku ta konsisti di

Dos filet di galiña sin wesu
Dos Broasted Wholelegs
Dos Snechi Funchi
Un bon porshon di Batata fresku hasá
Plus un lot pa bo vota pa e galiña mas dushi di Korsou

fl. 10,=

Tur esaki pa solamente 10 florin

Lo tin 10 ganador ku lo wordu selekshona fo'i esnan ku a vota pa e galiña ku risibi e titulo di galiña mas dushi di Korsou. Tur esaki lo ta anunsia den Show di Job. Kada ganador lo gana 30 pida galiña, un pa disfruta riba kada dia di luna.
Bin partisipa den e konkurso di TEXAS STYLE ALAPARIA. Disfruta di 4 di e galiñanan mas dushi di Korsou
Awor ku bo sa, no tin nodi kana tre'i otro galiña mas.

TEXAS Style ALAPARIA

Koop in Punda en WIN een

SCOUPE

DMO - Lòt pa un outo Hyundai

Doe voor de komende feestdagen Uw inkopen in de winkels van DMO en voor iedere Fl.25,- die U besteedt, ontvangt U 1 lot voor deze prachtige Hyundai Scoupe ter waarde van Fl. 23.500,-
De trekking is 24 december (alleen voor ingezetenen van de Antillen).

DEZE WEEK IN PUNDA...

Vrijdag koopavond 6 - 9 pm.	21 december
Zaterdagmiddag open 12 - 2 pm.	22 december
Santa Claus in Punda	22 december
Zondag open 8 - 1 pm.	23 december
Verloting van de auto	24 december
Speciaal: inpakstand	donderdag 20 t/m maandag 24 december.

Ieder kadootje dat gekocht is in een van de DMO zaken wordt GRATIS verpakt. Ga met het kadootje en Uw DMO bon naar Plaza di Flor.

DMO

ZOMERMODE 1991

OP CURAÇAO AANGEKOMEN

Het laatste op het gebied van dames en heren schoenen van de lente- en zomermode is nu al verkrijgbaar bij

LITTLE HOLLAND - GOMEZPLEIN

In onze ultra moderne nieuwe winkel hebben wij meer dan 80 verschillende ontwerpen en stijlen schoenen, voor beide seksen in een varieteit van 10 verschillende kleuren. Ook hebben we prachtige handtassen en riemen voor elegante dames.

ALLES IS MADE IN ITALY

en voor een zeer aantrekkelijke prijs. Schitterende schoenen en accessoires om echt mee te pronken.

little HOLLAND
Gomezplein 6, Punda

KOMPANIA DI AWA I ELEKTRISIDAT DI KORSOU N.V.

Kompania di Awa i Elektrisidat di Korsou N.V. (K.A.E. N.V.) producent van drinkwater en elektriciteit voor de gehele Curaçaose gemeenschap roept sollicitanten op voor de funktie van:

Supervisor Mechanical Maintenance

Organisatie
Is met zes andere supervisors verantwoording verschuldigd aan de "Ass. Chief Mechanical Maintenance" en geeft operationeel leiding aan een groep onderhoudspersoneel (+/- 10 man)

Doel
Het begeleiden van de werktuigbouwkundige-, onderhouds-, reparatie-, en revisiewerkzaamheden an de installaties en componenten in het bedrijf zodanig dat voldaan wordt aan de gestelde eisen m.b.t. kosten, kwaliteit en veiligheid.

Funktie-eisen
- Diploma M.T.S.-werktuigbouwkunde of hieraan gelijkwaardig.
- Goede mondelinge- en schriftelijke vaardigheid.
- Kennis van de Nederlandse-, Engelse- en Papiamentse taal.
- Leidinggevende capaciteiten.
- Goede contactuele eigenschappen.
- Minimaal 5 jaar ervaring in een soortgelijke functie gewenst.

Een psychotechnische test kan deel uitmaken van de selectie-procedure.
De K.A.E. biedt een verzekerde toekomst goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.
Schriftelijke sollicitaties vergezeld van **volledige curriculum vitae**, dienen binnen twee weken na het verschijnen van deze advertentie gericht te worden aan:
Hoofd Personeelszaken K.A.E. N.V.
Rector Zwijzenstraat #1

IN GOEDE TROUW GEHANDELD

Handelwijze van regering onverantwoord geacht

Lago: verdedigen ons met alle kracht in rechtszaak

ORANJESTAD — De directie van Lago/Exxon herhaalde gisteren een eerder gedane verklaring zich in de rechtszaal met alle krachten te zullen verdedigen tegen onverantwoorde acties van de regering. Het besluit van de regering om de onderhandelingen met Lago/Exxon te staken en een rechtszaak te beginnen, is - aldus de Lago-directie - tegen alle goede trouw en medewerking die door de Lago gevolgd werd in de onderhandelingen met de regering.

De regering wil via de rechter de Lago dwingen een stortplaats met chemisch afval op te ruimen, een door het bedrijf veroorzaakte bodemverontreiniging te saneren en ook wil zij de woonwijk Seroe Colorado onteigenen. De Lago stelt in zijn verklaring zich voorbereid te hebben om haar rechten overeenkomstig de wetten van Aruba, met alle kracht te verdedigen tegen welke rechtszaak ook van de regering.

GOEDE BURGER

Gedurende de meer dan zestig raffinaderij-jaren was het Lago's beleid altijd als een goede burger op te treden met inachtneming van alle plaatselijke wetten en regels. In de verklaring wordt gewezen op de schoonmaakcampagne dat de Lago aan het uitvoeren is en zal voortzetten totdat aan de milieuverplichtingen is voldaan. De filosofie van de Lago was er altijd op gericht om alle 'issues' door middel van vriendelijke onderhandelingen proberen op te lossen, en niet door middel van confrontatie.

Na de sluiting van de raffinaderij bood de Lago aan om alle hangende zaken, zoals belasting, milieusanering, ontmanteling en Seroe Colorado als één pakket te onderhandelen. De regering van Aruba heeft categorisch geweigerd om tot een dergelijke overeenkomst te komen. In plaats daarvan eiste de regering aparte overeenkomsten van alle belangrijke zaken welke eis door Lago werd geaccepteerd om tot een amicale oplossing te komen.

VOORUITGANG

Door wederzijdse pogingen in goed vertrouwen van alle partijen - aldus de Lago-verklaring - is een belangrijke vooruitgang gemaakt om tot overeenstemming te komen met betrekking tot verschillende zaken. Daarom, in maart dit jaar, met nog maar enkele zaken te regelen, heeft Lago aan de regering een voorstel aangeboden dat de betaling van een éénmalig geldbedrag inhield.

Bovendien heeft Lago aangeboden om aan Aruba kosteloos over te dragen al haar rechten op de overgebleven erfpachtsterreinen, 190 woningen in Seroe Colorado en ander onroerend goed. Dit financieel aanbod en de overdracht van Seroe Colorado en andere goederen aan Aruba hield in een poging in goed vertrouwen van Lago om alle openstaande zaken exclusief belastingen af te handelen. De totale economische waarde van het voorstel was meer dan 35 miljoen florin. Dit bedrag is aanvullend op de 40-45 miljoen florin die de Lago aan het uitgeven is voor ontmanteling en milieusanering.

VASTBERADEN

De regering - aldus de verklaring - heeft Lago's voorstel afgewezen en geweigerd verder te onderhandelen. In plaats daarvan heeft de regering de Lago voor de rechter gedaagd. Dergelijke acties zijn niet op hun plaats; Lago heeft haar goede bedoeling duidelijk bewezen door alle contractuele en wettelijke verplichtingen na te komen.

'Echter, daar de regering vastberaden is om de resterende zaken voor de rechter te brengen, is Lago voorbereid om zich te verdedigen. Lago is ervan overtuigd dat haar positie door de rechter zal worden gehandhaafd en dat zij een redelijke en complete vergoeding zal verkrijgen vooral eigendomsrechten en bezittingen in Seroe Colorado'. Tot zover de door Lago uitgegeven verklaring.

Dr Dirty op tv

ORANJESTAD — Caribbean Satellite Systems (CSS) zal ingaande 6 januari wekelijks een op Aruba opgenomen programma met Dr Dirty (Henry Good uit Houston, Texas) uitzenden.

Dit programma zal te volgen zijn via de Westar 5 transponder 6. Dr Dirty, aldus een CSS-communiqué, is de man die de duivel verjaagd uit mensen, zieke mensen geneest en de situatie van mensen met financiële problemen verbetert door gebruikmaking van spirituele macht. 'Dr Dirty stelt nadrukkelijk dat dit alles niets te maken heeft met brua, maar van God komt', aldus het CSS-communiqué.

Honden in Seroe Colorado vergiftigd

SEROE COLORADO — Door het Openbaar Ministerie wordt een onderzoek ingesteld wie verantwoordelijk is voor het vergiftigen van ruim vijftig honden in de voormalige Lago Colony te Seroe Colorado.

Onder meer werd ook de hond 'Coffi' van de Lago-directeur vergiftigd. Zijn hond kwam thuis aanlopen met een stuk vlees en in viel korte tijd later dood neer. Er zouden ook enige dure rashonden van deze vergiftiging slachtoffer zijn geworden.

Het is wel bekend dat in Seroe Colorado bijzonder veel last wordt ondervonden van zogenaamde wilde honden, die de nachtrust verstoren en bij de woningen de vuilnisvaten omver gooien om eten te vinden.

In Hermanszaak:

Rechter wil aan tafel met partijen

ORANJESTAD — In de rechtszaak die de voormalige inspecteur van Geneesmiddelen dr Hermans heeft aangespannen tegen minister Kelly is ook gisteren nog geen vonnis gewezen.

Zoals bekend, begon dr Hermans destijds een proces tegen minister Kelly toen deze hem van de ene dag op de andere naar huis stuurde. In eerste instantie won Hermans zijn zaak en werd dit ontslag ongedaan gemaakt. Thans is een bodemgeschil over deze zaak aanhangig. De rechter gaf de wens te kennen dat hij met dr Hermans en minister Kelly voor februari aanstaande aan tafel wil zitten om te zien wat voor oplossingen mogelijk zijn. Indien dit gesprek niet plaatsvindt, zal de rechter in deze zaak vonnis wijzen.

Kiwanis onthalen bejaarden

ORANJESTAD — Traditiegetrouw organiseerde Kiwanisclub Aruba een dagje uit voor de bejaarden.

Tegen de 120 bejaarden werden opgehaald door Kiwanis en Kiwanettes en naar de Essoclub te Seroe Colorado gebracht. Zij werden onthaald op drinken en eten, terwijl Boisy Croes present was om speciaal wat Arubaanse walsen te spelen, die de oudjes al spoedig op de dansvloer bracht.

Ook Santa Claus was present en ieder van de gasten kreeg een Kerstmand. De stemming onder de bejaarden was na afloop uitstekend, waarbij dank werd gebracht aan het Wit Gele Kruis die onder meer de gasten meeselecteerde.

Afscheid bij SABA van Oduber als voorzitter

ORANJESTAD — Directie en bestuur van de Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba (SABA) hebben tijdens een gezellig samenzijn afscheid genomen van Horacio Oduber als voorzitter van de SABA.

Sedert de oprichting van de stichting in 1971 is Oduber onafgebroken voorzitter geweest. Onder zijn leiding heeft de stichting in de loop der jaren een grote groei gehad en omvat thans drie bejaardencentra: Huize Maris Stella te Savaneta, Michael Pavlijoen te Oranjestad en het Verpleegtehuis te San Nicolas. De nieuwste uitbreiding zal het project San Pedro hospitaal worden. De nieuwe voorzitter E. Fowler sprak woorden van lof en dank uit aan de scheidende voorzitter en overhandigde hem een aandenken.

Gouden trofee voor Pro Fashion

ORANJESTAD — Vrijdag 21 december zal Errol Henriquez van de modezaak Pro Fashion uit handen van Frans Hupsch, van het Nederlandse mode-vakblad 'Mode and News', de Golden Fashion Trophy 1990 in ontvangst nemen. Deze trofee wordt namens de gezamenlijke Nederlandse kledingexporteurs aan Errol Henriquez verleend vanwege zijn mode-inzicht, koopmanschap en het vijftien-jarig bestaan van 'Pro Fashion'.

ORANJESTAD — Zondag 23 december zendt TeleAruba een concert uit van de Academia Musical di Aruba (AMDA). Het programma begint om half zeven en duurt een half uur. De AMDA-leerlingen, die al elf maanden les krijgen, en de leraren zullen Kerstliederen ten gehore brengen.

Verhoging pensioen met 6,4 procent

ORANJESTAD — Van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) wordt vernomen dat ingaande 1 januari aanstaande de pensioenen, die door de SVB worden betaald, verhoogd worden met 6.4 procent met een maximum van 38 florin per maand.

Met deze verhoging is een bedrag van twee miljoen florin gemoeid. Bij voorbeeld het pensioen van hen die vrijgezel zijn, wordt verhoogd van 351 florin naar 374 florin per maand. De eerste betaling van het pensioen voor 1991 vindt op 7 januari 1991 plaats.

ORANJESTAD — Voor het eerst werd dit jaar een zangfestival gehouden voor werknemers van Aruba Beach Club en Casa del Mar. De stemming op en voor het podium zat er goed in en na afloop bleek Monique Gibbs de eerste prijs te hebben gewonnen. De tweede plaats was voor Ramiro Upequi. Op de foto: winnares Monique Gibbs ontving haar trofee uit handen van Carla Koolman, voorzitster van het organiserend comité.

SEPA, STA en regering akkoord

Gelijke status voor personeel overheid

ORANJESTAD — De regering en de overheidsvakbonden SEPA (ambtenaren) en STA (arbeiders, werksters) zijn het met elkaar eens geworden dat arbeiders en werksters ingaande 1 januari 1991 de status van ambtenaar krijgen. Verwacht wordt dat deze overeenkomst in januari zal worden getekend.

De overeenstemming houdt in dat de arbeiders en werksters twee periodieken vooruit gaan. Dit komt neer op een loonsverhoging van ongeveer 8,5 procent, met terugwerkende kracht (twk) tot augustus 1990. Gezien de financiële positie van de regering, zal deze vijf maanden twk-betaling in twee tot drie keren worden uitbetaald. Deze betaling komt neer op een bedrag van boven de één miljoen florin. Tijdens de onderhandelingen werd overeengekomen, dat personen die vóór het bereiken van de 35-jarige leeftijd in overheidsdienst traden, aan het pensioenfonds kunnen deelnemen. Voor degenen die na de 35-jarige leeftijd in dienst kwamen, zal een dispensatieregeling worden ingevoerd.

De onderhandelingen worden vandaag voortgezet over het voorstel van de regering om de bevriezing van de vakantie-uitkering met een tweede periode van drie jaar te verlengen. Beide vakbonden lieten horen helemaal niet over deze bevriezing te zullen praten. De vakbonden wensen een vakantie-uitkering welk gelijk is aan een bepaald percentage, over de grootte waarvan ieder jaar onderhandeld wordt.

Het feit, dat overheidsdienaren ingaande 1 janauri een en dezelfde status zullen hebben, betekent nog niet dat de vakbonden SEPA en STA zullen samensmelten tot een geheel. STA-voorzitter Carlos Ridderstap zei hierover dat STA een vakbond is met eigen statuten die bepalen dat STA alle werknemers op Aruba kunnen vertegenwoordigen. Hij ziet wel een nauwere samenwerking tot stand komen tussen STA en SEPA, en de mogelijkheid dat in de toekomst een vakbondseenheid komt.

SEPA-voorzitter Gregorio Wolff was van mening dat de STA het recht behoudt om overheidswerknemers te vertegenwoordigen. Hij noemde dit een democratisch proces dat zeer gezond is. Ook Wolff is van mening, dat in de toekomst een vakbondseenheid de beste oplossing zal zijn.

Vuurwerk

ORANJESTAD — Alahambra Casino komt ook dit jaar met zijn bekende vuurwerkshow. Deze zal weer verzorgd worden door de wereldbekende Zambelli International. De vuurwerkshow is op 31 december om kwart over tien bij het Alhambra Casino.

Put your self in a better position automatically

Sabbagh Gallery

Groot Davelaar (Warehouse) Tel. 370130 - Maalweg Tel. 53062

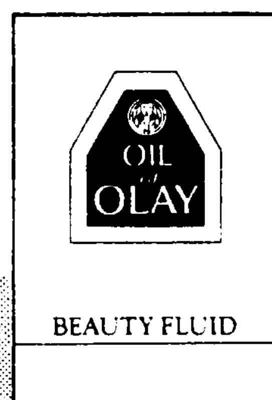
Wij bieden U veel meer dan slechts een vloerkleed

* Orthopedische matrassen in alle maten
* Slaapkamer - zitkamer en eetkamer sets
* Barkrukken en T.V. stoelen
* Sofa bedden en Hi Riser bedden
* Waterbedden
* Stapelbedden en Junior bedden
* Automatische Eleva bedden
* Vertical blinds op gewenste maat vervaardigd
* Wall to wall vloerkleden - verkoop en service
* Zitkamer en eetkamer tapijten op maat gemaakt
* American Back Rest Orthopedische Matrassen.

Ontdek het Geheim

Voor een huid die er jong blijft uitzien

OIL OF OLAY BEAUTY FLUID & BEAUTY CREAM

ISA SALES & AGENCIES INC.

Stoppelweg 32 - Tel.: 623377 - 624420

deelt U hierbij mede, dat zij

GEOPEND zullen zijn op:
Zaterdag 22 dec. van 8.00 tot 13.00 uur
Zaterdag 29 dec. van 8.00 tot 13.00 uur
en
GESLOTEN zullen zijn op:
Maandag 24 december 1990
Maandag 31 december 1990

Wij wensen U
PRETTIGE FEESTDAGEN

Jan Bodegom & Co. N.V.

S M
M C

Sint Maarten Medical Center Foundation

The St. Maarten Medical Center

has a vacancy for the position of

Coordinator Civil (Hotel) Services

This person will be in charge and responsible for the service and operation of the following sections:
— Central kitchen,
— Food and beverage,
— Housekeeping,
— Laundry and linen.

Requirements:
— Hotel Management School or equivalent,
— Managerial qualities,
— Experience in health institutions or hotels,
— Age range 30- 40 years,
— Good communication skills.

Labour conditions and salary are in accordance with the responsibility and importance of the position.

Applications (including copies of diploma's, marks and curriculum vitae) should be turned in within 2 weeks at the St. Maarten Medical Center Cayhill St. Maarten N.A.

IN VERBAND MET DE EINDEJAARS LUNCH VAN ONS PERSONEEL ZIJN WIJ OP
- VRIJDAG 21 DECEMBER 1990 -
VANAF 12.00 'S MIDDAGS GESLOTEN.

U GELIEVE HIERMEDE REKENING TE HOUDEN.

CITCO

CITCO Bank Antilles N.V.
CITCO Banking Corporation N.V.
CITCO Insurance Services N.V.

PROBECHA!

Prospero Baiz

Las Vegas SUPERMARKET

Ta partisipa na su fiel klientela ku :

DJADOMINGO, 16 Dec. NOS TA HABRI di 9'or te 1'or merdia

Alaves tuma nota di nos ORARIO pa e siguiente dianan :

DJAHUEBS 20 December :	7.30'or -1'or- 3'or-9'or
DJABIERNE 21 December :	7.30'or NON-STOP 9'or
DJASABRA 22 December :	7.30'or NON-STOP 9'or
DJADOMINGO 23 December :	9'or te 1'or Merdia
DJALUNA 24 December :	7.30'or NON-STOP 8'or
DJAHUEBS 27 December :	7.30'or-1'or-3'or-9'or
DJABIERNE 28 December :	7.30'or NON-STOP 9'or
DJASABRA 29 December :	7.30'or NON-STOP 9'or
DJALUNA 31 December :	7.30'or NON-STOP 6'or

Den Bakkerij, PAN FRESKU hinter dia (e.o. franses, volkoren, bolletjes, PAN di JAMON etc.) Tambe tur tipo di BOLO, Gebakjes, Pandushi etc.
Pasa na tempu, hasi bo pedido
Gerensia i Personal di

Las Vegas SUPERMARKET

ta desea nan fiel klientela en partikular i hinter Pueblo di Korsou un BON PASKU i BON AÑA 1991

PHILIPS KERST *kampagne*

1e prijs — **28" Philips super deluxe kleuren TV**
Met o.a. PIP, Freeze Frame, Stereo, 2 aparte speakers, Anti-reflex afneembaar plat voorscherm, On Screen Display, meerdere audio en video uitgangen en afstandsbediening.

2e prijs — **Philips midi-home-system**
(three in one stereo center)
(AS 9500)

3e prijs — **Microwave oven**
(M 310)

Trekking: 31 december 1990

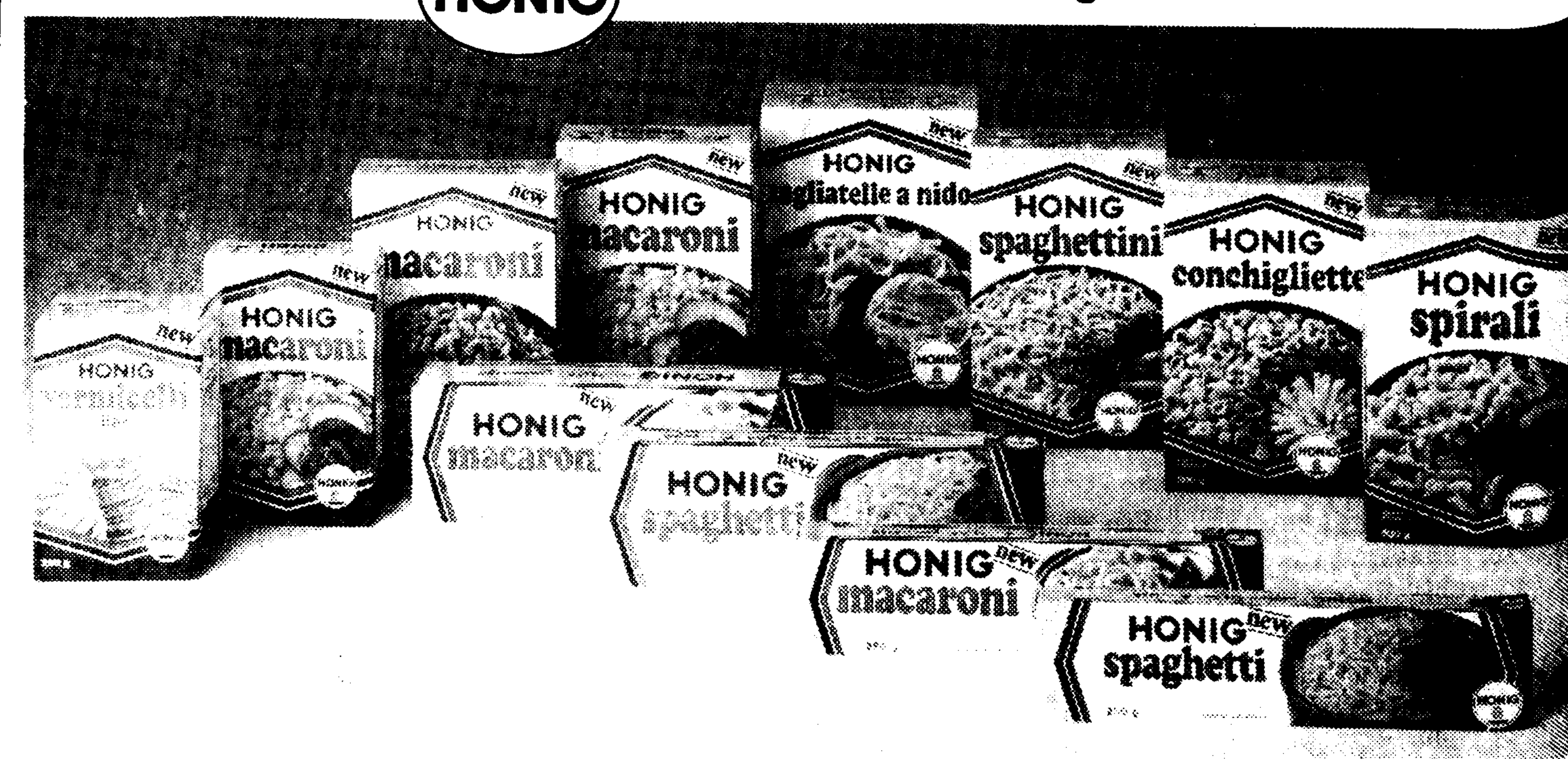
U krijgt een lot voor elke ƒ25,- die u besteedt aan Philips produkten bij:

Boolchand's
Casa Nena
Philips Showroom

PHILIPS

PHILIPS

Met HONIG maak je er iets bijzonders van.

Blok & Diaz Trading

■MARCO VAN BASTEN: vijf keer de armen omhoog.

GRETIG NEDERLAND NAAR GROTE WINST

Oranje gaat nu wel door: 8-0

Persoonlijke triomf Van Basten met vijf treffers

RABAT - Nederland behoeft zijn uitwedstrijden tegen Malta niet in Aken te spelen om tot een lekkere score te komen. In het half gevulde Ta' Quali-stadion, keurig in het midden van het eiland, werd het woensdag 8-0.

Door de gemakkelijke overwinning, een persoonlijke triomf van Marco van Basten met vijf treffers, werd Nederland -voorlopig- lijstaanvoerder van Groep 6 in de kwalificatieronde voor het Europese Kampioenschap. Met een aantrekkelijk doelsaldo bovendien.

Niets te klagen dus. Zeker niet omdat het Nederlands elftal op Malta doorging tot het einde en niet, zoals tegen Griekenland, op een kwart van de wedstrijd stilviel omdat de winst al binnen was. Dat was het opmerkelijkst tegen een elftal dat op geen enkele manier stimuleerde.

Coach Heese van Malta speelde slechts met een aanvaller in zijn poging de score laag te houden en had geen middelen iets te veranderen toen het nul-ideaal door Van Basten al in de negende minuut werd vernietigd.

Heese dacht met een versterkte verdediging de nederlaag laag te kunnen houden. Een zeldzame misrekening, geen van de nationale elftallen van de kleinere voetballanden zou dit Nederlands elftal met een perfect spelende Van Basten in zijn scoringsdrift hebben kunnen beperken.

Met vijf doelpunten evenaarde de spits het record van Jan Vos (Finland), Leen Vente (België) en John Bosman (Cyprus). Van Basten echter was de eerste die het presteerde in een uitwedstrijd.

De trefzekerheid van Van Basten was typerend voor de ploeg, die in werkelijkheid maar weinig gelegenheden liet passeren. Een verdienste die opnieuw aan de man van AC Milan moet worden toegerekend.

NIET ALLEEN VIJF

Het waren namelijk niet alleen zijn vijf doelpunten, hij legde er ook twee klaar op de schoen van Bergkamp. Slechts aan het doelpunt van Winter, ingevallen voor Koeman die weer hinder had van zijn oude achilles-peesblessure, had Van Basten part nog deel.

Het snelle doelpunt van Winter gaf het elftal na rust nieuw elan. Daar was Michels dolgelukkig mee. "Het is natuurlijk een uitstekende prestatie. Een uitslag van 8-0 komt niet iedere dag meer voor. Er waren bovendien zeer fraaie doelpunten bij. Ook tegen een zwakkere ploeg is het niet eenvoudig vaak te scoren, nog moeilijker is het de draad weer op te pakken. Een maand geleden is het ons niet gelukt. Nu wel."

De snelle treffer na rust van Winter was het signaal om nog eens vol uit te halen. De tegenstand was er naar. De verhouding tussen de jeugdploegen, toen Nederland ook won toen wat het wilde, was precies dezelfde als bij de A-teams. Jong Oranje heeft echter geen voorganger als Van Basten, die woensdag duidelijk maakte waar de kracht van Nederland ligt, wie het recht heeft te bepalen hoe er moet worden gespeeld.

"Voor de wedstrijd tegen Griekenland hebben wij gezegd hoe wij het liefst zouden werken. Omdat wij dachten dat het de beste manier zou zijn. Wij wilden de wereld weer laten zien dat men niet om het Nederlands elftal heen kan. Dat is nu dus duidelijk gebeurd en dan is het mogelijk dat een speler, als alles goed gaat, vijf doelpunten maakt."

Gevoetbald werd er dus op de manier van Ajax. Voluit aanvallend, met echte vleugelspitsen, na rust met alle zeven beschikbare Ajacieden in de ploeg. Voor Michels was het Amsterdamse speelplan ook de aanleiding te kiezen voor Frank de Boer in plaats van Rutjes.

"Dat hangt overigens een beetje af van de tactiek die je van de tegenstander te verwachten hebt. Dit keer dacht ik het meest te hebben aan een aanvallend ingestelde verdediger. In het Ajax-concept past De Boer ook gewoon beter dan Rutjes, maar er zijn ook omstandigheden denkbaar waar je een andere keuze zult moeten maken."

Na de schamele vertoningen in Palermo en Porto heeft Nederland zijn eigen speelwijze teruggevonden tegen Griekenland. Een manier van voetballen waar plaats is voor buitenspelers, zij het dat Michels dit keer, na overleg met zijn aanvoerder, de rechtervleugel aan Gullit overliet en Van 't Schip meer op het middenveld posteerde.

"De crisis", zei de coach, "heeft lang genoeg geduurd. Je hebt een prikkel nodig om de lijn om te draaien, dat is voor de wedstrijd tegen Griekenland gebeurd. Voorlopig zit het wel snor. Het is bovendien zo dat je elk concept aanvallend of verdedigend kunt spelen. De tegenpartij bepaalt mede of je tien meter meer naar voren, of naar achteren speelt."

Bij Malta kon Nederland wel dertig meter meer naar voren spelen. Heese had in zijn elftal slechts een aanvaller opgenomen. Het volstrekt hulpeloze Malta, waarin de halve Nederlander Joe Galea net als zijn maten volstrekt onzichtbaar was, heeft in negentig minuten trouwens ook maar een keer op doel geschoten, na een kwartiertje toen Degiorgio uit een vrije trap Van Breukelen tot de enige actie in zijn zestigste landenwedstrijd dwong.

Verder was het voor Malta, voor de ogen van president Dr. Censu Tabone kommer en kwel. Michels mocht gedacht hebben over de organisatie van de tegenstander, de moeilijkheden die ook een zwakkere ploeg kan veroorzaken, het gegeven dat dit soort elftallen na rust niet meer volledig wegzakken.

Woensdagmiddag was er niets van dat al. Het mocht ook nauwelijks verwacht worden, het Maltezer voetbal heeft geen middelen. Twee van de spelers, die een etmaal eerder met de jeugdploeg hadden meegedaan, zaten woensdag al weer op de bank als wisselspeler.

Internationaal voetbal in de marge dus. Michels ontkende het niet. "Blijft echter het feit dat wij hen al hun wapens uit handen hebben geslagen, dat wij hebben gezorgd voor de ontregeling. Dat de scherp spelende verdedigers de taken van middenveld en aanval hebben verlicht.

Van ophouden wisten zij niet. Op zich is dat zeer waardevol. Een ruststand van 3-0 tegen een zwakkere ploeg komt vaker voor. Denk aan Duitsland tegen Luxemburg, daar werd het tenslotte 3-2. Een dergelijke fout hebben wij niet gemaakt."

De ommezwaai van de bondscoach, het afstappen van het "operationele gebied" aan de flanken, heeft geweldig rendement gehad tegen juist een onkundige tegenpartij. Zeven van de acht doelpunten werden gemaakt uit acties die aan de zijkant werden opgezet.

In de tweede helft wisselde Nederland Koeman en Gullit. Beide spelers vroegen zelf om hun vervanging. Michels: "Koeman had weer last van zijn achillespees. Hij had verder kunnen spelen, maar het leek mij gepast hem er uit te halen bij de stand van 3-0 omdat hij dit weekeinde weer aan de bak moet."

"Daar het elftal goed draaide, Winter paste zich ook geruisloos aan, had ik besloten ook Van den Brom de kans te geven voor zijn eerste landenwedstrijd. Op dat moment wist ik echter nog niet wie ik naar de kant zou halen. Ruud Gullit heeft dat probleem voor mij opgelost."

De stand na het duel van woensdag is:

Nederland	3 4	(10-01)
Portugal	2 3	(01-00)
Griekenland	2 2	(04-02)
Finland	2 2	(01-01)
Malta	3 1	(01-13)

Volgende wedstrijd: Griekenland - Portugal (23 januari).

ALGEMEEN / WENEN - Tennisser Thomas Muster en Skister Petra Kronberger zijn door de sportpers van Oostenrijk uitgeroepen tot sportman en -vrouw van het jaar. Muster staat zevende op de wereldranglijst, Kronberger was dit jaar winnares van de wereldbeker.

Barcelona wil strafvermindering

BARCELONA - De Spaanse scheidsrechters eisen dat Stoitsjkov een maand langer geschorst wordt.

De Bulgaarse sterspeler van Barcelona werd door de tuchtcommissie van de Spaanse voetbalbond twee maanden en twee duels buitenspel gezet.

De uitsluiting is het gevolg van een rode kaart (twee keer geel) die hij kreeg tijdens de wedstrijd om de Supercup tussen Barcelona en Real Madrid.

De arbiters hebben hoger beroep aangetekend omdat de tuchtcommissie in zijn oordeel het feit dat Stoitsjkov na zijn tweede gele kaart op de voeten van arbiter Azpiarte was gaan staan, niet had betrokken. De scheidsrechters beschouwen dat als een vorm van agressie.

De beroepscommissie krijgt het druk. Want het bestuur van de Catalaanse club heeft ook een bezwaar ingediend. Het vindt dat geen rekening is gehouden met de gemoedstoestand van de Bulgaar toen hij de eerste overtreding beging.

Stoitsjkov werd herhaaldelijk onderuit gehaald. Hetgeen ook bij Cruijff woede opwekte.

■DENNIS BERGKAMP (hier in duel met de Volendammer Eric Steltenpool): twee treffers van Van Basten 'gekregen'.

Paul Dogger maakt naam bij senioren

Paul Haarhuis wint

DRIEBERGEN - In zijn keurige zwarte pak haalde Paul Haarhuis even de hoofdprijs van de nationale Masters in Driebergen op: een bonus van 15.000 gulden plus een jaar lang gebruik van een bovenmodaal automobiel.

De Eindhovenaar was zojuist overgekomen van de bruiloft van zijn broer en begaf zich net richting kleedkamer, toen hij het nieuws van de dag vernam: Paul Dogger had Mark Koevermans met 6-4 6-1 verslagen. Door die nederlaag kon Haarhuis niet meer worden ingehaald op de nationale ranglijst.

De Brabander heeft er echter een broertje dood aan van anderen afhankelijk te zijn en plaatste zich 's avonds voor de halve finales met een overwinning van 7-6 (7-2) 6-3 op Tom Kempers. Terwijl Koevermans mistroostig zijn geblesseerde rechterarm omwikkelde met een zak ijs, dromden de merendeels zeer jonge handtekeningenjaagsters als vanouds rond Dogger.

Het tot inzicht gekomen Amsterdamse lefgozertje genoot zichtbaar. Een vol jaar heeft hij niet van zich laten horen, maar juist op het moment dat de evenveens tot de laatste vier doorgedrongen Jacco Eltingh zich in de schijnwerpers geplaatst dacht te hebben, kwam Dogger terug.

In de juniorentijd van beiden was het niet anders. Maar ditmaal was het Dogger, die er allerminst op had gerekend. De Amsterdammer moest overhaast een geplande vakantie op Aruba annuleren.

Eltingh had met 7-6 (7-5) 6-4 van Jan Siemerink gewonnen. Beiden maakten deel uit van het Kings Cupteam, dat in Forli promotie naar de hoogste afdeling bewerkstelligde. Stanley Franker koos daar naast Krajicek in de eerste wedstrijd tegen Finland voor Eltingh, daarna voor Siemerink.

Racistische uitspraken Korbach

Heerenveen-trainer neemt aantijgingen niet serieus

HEERENVEEN - Fritz Korbach kan de beslissing van het sectie-bestuur betaald voetbal, om de tuchtcommissie te laten onderzoeken in hoeverre de trainer van Heerenveen zich heeft beschuldigd aan het doen van racistische uitlatingen, niet serieus nemen.

Aanleiding is een interview dat Korbach gaf aan een aankomend journalist voor het studentenblad "De Stijl". Op de vraag of donkere spelers extra bescherming verdienden, antwoordde de oefenmeester ontkennend.

Want, zei hij: "Die kleine rotneger (Roy) doet op het moment dat hij de bal kwijt is niets anders dan iedereen op zijn poten trappen. Die andere, die koffieboon van PSV (Romario) verziekt het spel alleen maar."

Korbach: "Als Beenhakker zegt dat hij vindt dat het verbale geweld bij Ajax-FC Den Haag te ver gaat, ben ik het volledig met hem eens. Mijn uitlatingen zijn echter van een totaal andere orde. Als ze mij hierop willen aanspreken, dan doen ze maar. Ik kan er alleen maar om lachen, al vraag ik me af welke imbeciel op dat idee is gekomen.

Laatst werd er in een column gesproken over "die rotmoffen". Ben ik als geboren Duitser dan ook gerechtigd daartegen beroep aan te tekenen? De voorzitter van Heerenveen roept zojuist dat hij ook naar de tuchtcommissie stapt. Hij is door supporters van de tegenpartij onlangs uitgemaakt voor boer."

De gewraakte uitspraken passen volgens Korbach in "het voetbalwereldje", waar pittig woordgebruik nu eenmaal aan de orde van de dag is. "Met discriminatie heeft dat echter niets te maken." Voorlopig wacht Korbach af.

"Het is leuk dat ik weer eens met de tuchtcommissie in aanraking kom. Jaren geleden heb ik eens over een scheidsrechter geroepen: 'Als ik die op de weg tegenkom, dan kan het weleens zijn dat ik per ongeluk het verkeerde pedaal intrap.' Dat meende ik nog ook. Het kostte me toch 750 gulden."

Ook doodseskaderleider geeft zich over aan Bogota

Actie Fabio Ochoa mogelijk proefballon van drugsmaffia

MEDELLIN - De overgave van Fabio Ochoa, een van de meestgezochte topmannen van de Colombiaanse cocainemaffia, zal mogelijk leiden tot een doorbraak in de mensenlevens verslindende oorlog tussen de drugsbendes en de regering.

Ochoa, die door de Colombiaanse en Amerikaanse autoriteiten beschouwd wordt als een van de drie machtigste leiders van het beruchte Medellin-kartel, gaf zich dinsdag over aan de politie in een kerk in de omgeving van Medellin. Het gaat om het belangrijkste resultaat tot nu toe voor president Cesar Gaviria, die een nieuw beleid voert ten aanzien van de drugsmaffia.

LAGERE STRAF

Gaviria kwam onlangs met een een nieuw plan op de proppen in een poging een einde te maken aan de al zestien maanden woedende drugsoorlog, die al aan vele honderden mensen het leven heeft gekost. De president beloofde de misdadigers lagere straffen en geen uitlevering aan de Verenigde Staten als zij zich overgaven. In kringen van justitie wordt gezegd dat de drugsbazen het geval Ochoa mogelijk gebruiken als een proefballon om het aanbod van de regering op zijn werkelijke waarde te toetsen.

"Dit toont de hele wereld dat er rationelere manieren zijn om mensen er toe te bewegen zich aan de autoriteiten te onderwerpen", zo zei minister van Justitie Jaime Giraldo. "Wie kon drie of vier maanden geleden bevroeden dat deze burgers zich zouden overgeven "? Washington wil dat de 33-jarige Ochoa wordt uitgeleverd. In ruil voor zijn overgave en een bekentenis heeft de Colombiaanse regering beloofd hem niet aan Washington over te dragen en zijn eventuele straf mogelijk te halveren. In justitiele kringen is vernomen dat Ochoa's broers Jorge Luis en Juan David, die ook gerekend worden tot de top van het cocainekartel in Medellin, informeel contact hadden opgenomen met de autoriteiten en hadden laten doorschemeren mogelijk bereid te zijn op het regeringsaanbod in te gaan.

Hun overgave hangt af van hoe Fabio Ochoa wordt behandeld en de garanties die hem worden gegeven. Volgens minister Giraldo wijst het aantal verzoeken om informatie er op dat het mogelijk gaat om een voortgaande reeks overgaves. De zaak Fabio Ochoa is een ideale 'testcase' voor de drugshandelaren in Colombia die tachtig procent van de cocaine leveren die in de VS wordt gebruikt. In Colombia zelf zijn er geen aanklachten tegen Fabio ingediend. Onduidelijk is of hij een bekentenis heeft afgelegd.

Geen Kersttoeristen in Bethlehem

■ *BETHLEHEM - Een Grieks-orthodoxe priester loopt voorbij een patrouille van de Israelische grenspolitie op het Plein van de Kribbe in Bethlehem. Met nog maar een paar dagen voor Kerstmis voor de boeg is het opvallend dat er nog geen versieringen zijn aangebracht. Maar er zijn ook bijna geen toeristen te bekennen.*
(AFP-satellietfoto)

VS-onderzoek
43 pers-mens[...] dood door ge[...]

WASHINGTON [...] gens een nieuw [...] kaans onderzoek [...] jaar al 43 journali[...] de uitoefening v[...] vak vermoord, on[...] zeven in het p[...] onrustige Filipij[...] zes in de Colom[...] drugsoorlog.

Bij dit aantal zijn [...] verslaggevers opge[...] werden ontvoerd [...] steeds worden ver[...] geleken met vorig j[...] aantal gedode jou[...] gedaald met veertig[...] werden er achttien m[...] napt. In het onder[...] de situatie in 157 [...] bekeken. Vastgest[...] dat in 61 landen [...] van persvrijheid, e[...] tering ten opzichte v[...] De meest opvallend[...] gang werd in Zu[...] geboekt, waar [...] nieuwe kranten [...] schenen.

***

De directeur van h[...] financiele advie[...] LEVITT GROUP[...] Levitt, is gearrestee[...] denking van verd[...] van meer dan een [...] joen pond sterling [...] clienten. De meeste [...] van Levitt zijn beroe[...] en sportsterren. Le[...] keert in grote financi[...] lijkheden.

[M]ulier in biografie Bouterse:

'[G]eschiedbeeld Suriname is nog [s]teeds monopolie van Nederland'

= door Victor Hafkamp =

[A]MSTERDAM/PARAMARIBO — 'Ik zie bevelhebber [De]si Bouterse als een van de grote kanshebbers voor [he]t leiderschap van Suriname. Hij heeft er het [gr]ootste draagvlak'. Ludwich van Mulier, de van [Ar]uba afkomstige Surinaamse publicist, draagt die [me]ning onverbloemd uit. In Nederland is hij bekend [al]s de inspirator van de Liga van Surinaamse [Pa]triotten die vooral ten strijde trekt tegen wat zij [zie]t als een blijvende koloniale mentaliteit in Suriname, en tegen de handhaving van het model van [po]litiek op basis van diverse rassen.

[V]an Mulier heeft de 'ver[wor]venheden van de revo[luti]e voor het Surinaamse [volk]' met verve verdedigd en [vin]dt dat er hoognodig wat [moe]t worden gedaan aan de [ges]chiedschrijving van Suri[na]me. Hij beschouwt die als ['ee]nzijdig'. Met zijn boek 'Desi [Bo]uterse. Dekolonisatie en [na]tionaal leiderschap' hoopt [hij] er een bijdrage aan te [heb]ben geleverd. Vorige week [bo]d hij een exemplaar van [het] werk persoonlijk aan de [bev]elhebber aan, toen deze [doo]r de Rijkspolitie op de [luc]hthaven Schiphol in afzon[deri]ng werd gehouden. Van [Mu]lier was de enige die toe[gan]g kreeg tot de legerleider [die] toen op het punt stond [naa]r Accra, Ghana, te ver[tre]kken.

[V]an Mulier overhandigde [oo]k enkele exemplaren aan [jour]nalisten. Over het alge[mee]n waardeert hij de Neder[lan]dse pers laag, voorzover [die] over Suriname schrijft. ['No]en, tien jaar na de door [Ne]derland gefabriceerde [sp]ierberg over de ontwik[kel]ingen in Suriname, zien [we] dat het geschiedbeeld nog [stee]ds helemaal door Neder[lan]d is gemonopoliseerd... Er [zij]n door Nederlandse jour[nali]sten en wetenschappers [ove]r de staatsgreep zoveel [onju]istheden geschreven dat [er] tot op heden mede daar[doo]r in binnen- en buiten[lan]d grote onduidelijkheden [bes]taat over de richting van [de] Surinaamse binnenlandse [pol]itiek', schrijft Van Mulier [in de] inleiding van zijn boek. ['De] nationale taak om onze [eigen] geschiedenis te [schr]ijven, is dus geen sine[cure]. Het is een levenshou[ding] en bovenal een proces [dat v]eel tijd, energie, kwaliteit en doorzettingsvermogen vergt', vindt hij.

FOTO-ALBUM

Van Mulier heeft met zijn beschrijving van het leven van Desi Delano Bouterse diens aandeel in de 'revolutie' en plannen voor een toekomstig Suriname geen halve maatregel genomen. 240 Bladzijden telt zijn werk. Het is zeer rijk geïllustreerd. Van Mulier moet vrijelijk toegang hebben gehad tot het familiefoto-album van de Bouterses. Hij geeft een zeer gedetailleerd overzicht van Desi Bouterses vroege jeugd ('Een doorsnee Surinaamse jongen'), zijn tijd op het jongensinternaat Sint Jozef en zijn verblijf in Nederland.

Hoe vaak Nederland ook krokodillentranen mag huilen over wat er in de oude kolinie Suriname is gebeurd, het heeft er zelf in niet onbelangrijke mate toe bijgedragen. Want niet alleen zond het Suriname naar een versnelde onafhankelijkheid, het gaf de oude kolonie ooktegen het advies van oudminister De Gaay Fortman in - een leger en blijkt nu ook Desi Bouterse met de haren het leger ingesleept te hebben, als we Van Muliers hagiografie mogen geloven.

Na zijn Amsterdamse periode werkte Bouterse in Dordrecht bij de slotenfabriek Lips, waar hij naar eigen zeggen 'de militaire politie op zijn dak kreeg'. Als houder van een gewoon Nederlands paspoort werd 'hij geacht zijn militaire dienstplicht te vervullen. Kennelijk werd de oproep voor de dienst door Bouterse aanvankelijk niet beantwoord, want de militaire politie kwam hem in zijn woon- en werkplaats Dordrecht ophalen.

Hoe sterk de greep van het leger op Bouterse zou worden, is bekend. Maar behalve (als beroeps)militair blijkt de bevelhebber ook als sportman een uitblinker. De foto's in Van Muliers boek laten hem zien, poserend op de foto's van een basketbalteam, als voetballer en als atleet. Na zijn terugkeer in Suriname waar hij na de onafhankelijkheid meehelpt een eigen Surinaams leger op te bouwen, blijkt hij op vele loopnummers niet te kloppen. Die successen worden in het boek breed uitgemeten. Vooralsnog geen politieke ambities. 'Tijdens de Europa-periode ontwaakt in de persoon van Bouterse de politiek geëngageerd denker. Maar zijn gerichtheid op sport duldt kennelijk geen concurrerende nevenactiviteiten', schrijft Van Mulier als nadere verklaring.

COUP

Later komen in het boek natuurlijk de coup van de sergeanten op 25 februari 1980 aan bod en de daaropvolgende ontwikkelingen die Suriname zouden maken tot een militaire dictatuur. Maar het werk van Van Mulier gaat zeer opmerkelijk voorbij aan de traumatische gebeurtenissen van 8 december 1982. Wel vinden we de namen van de vijftien slachtoffers, ingedeeld naar maatschappelijke activiteiten, in het deel dat aan 'de burgerlijke ongehoorzaamheid' van die dagen is gewijd. Volgens Van Mulier voltrekt de ongehoorzaamheid in de nadagen van 1982 'zich op verschillende terreinen die in het geheim gecoördineerd worden. Een publiek geheim in het Paramaribo van die dagen'.

De gevolgen van de december-moorden somt Van Mulier als volgt op: 'De ontwikkelingshulp van Nederland aan Suriname die op 25 november 1980 - dat moet zijn 1975 - in een verdrag op volkenrechtelijke basis is vastgelegd, wordt eenzijdig door Nederland opgeschort. Ook de suppletie van salarissen van Surinaamse militairen wordt beëindigd. Politieke vluchtelingen worden in Nederland opgevangen. Radio Nederland Wereldomroep verhevigt met haar politiek gekleurde uitzendingen op Suriname de emoties'.

Over de slachtoffers van 8 decmeber 1982 zegt Van Mulier bij de presentatie van zijn boek: 'Alle mensen die toen om het leven zijn gekomen, waren betrokken bij de grote sociale onrust in het land. Een couppoging negen maanden eerder veroorzaakte een aantal doden, maar over die slachtoffers wordt niet meer gesproken. Daarbij kan ik zeggen dat de bevelhebber mij heeft laten weten dat hij de gebeurtenissen van 1982 - hoewel ze zeer goed verklaarbaar zijn -betreurt. Hij heeft dat ook aan de nabestaanden van de slachtoffers gezegd'.

Volgens Van Mulier is Bouterse nu op de vredes- en verzoeningstoer gegaan, omdat de politieke leiders in Suriname het laten afweten. 'Het is duidelijk dat Bouterse door de situatie in de positie wordt gedrukt van de man die de beslissingen moet nemen. Ik heb met veel mensen gesproken in Suriname de laatste tijd en velen verwachten dit nu ook van Bouterse en zijn partij', zegt hij.

Van Mulier was indertijd als externe deskundige werkzaam voor de Suriname-commissie van de Partij van de Arbeid. Hij bracht in 1982 een rapport in omloop onder de titel 'Suriname en hoe nu verder?' Al student psychologie aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen was hij ook redacteur van Vox Carolina, een onderdeel van het universiteitsblad. Hij was initiator en mede-oprichter van de stichting tot bevordering van de Surinamistiek en oprichter en medewerker van het tijdschrift OSO. In 1982 richtte hij de 'transculturele' uitgeverij Masusa op. 'Desi Bouterse. Dekolonisatie en nationaal leiderschap' werd door Masusa in omloop gebracht.

Op het nippertje...

■*WILLEMSTAD — Op het nippertje! Gisterochtend raakte deze auto om nog onebekende redenen in een slip op de Regentesselaan in Emmastad en ging regelrecht op een plas af. De verkeersindicator bleek de reddende engel. De bestuurder kwam er droog vanaf. Zijn auto ook...*

WILLEMSTAD — **Anthony Jean Pierre, die momenteel de functie van hoofd van de dienst Onderwijs en Kultuur bekleedt, werd onlangs door het Bestuurscollege van Curaçao als directeur van het directoraat Cultuur en Onderwijs van het Eilandgebied Curaçao benoemd. Momenteel is er een aanwervingsproces voor hoofden van de verschillende secties van het directoraat. Zo maakt het directoraat bekend. De directeur en de sectiehoofden zullen met de leiding belast zijn.**

Een principe akkoord omtrent de financiering van een nieuw onderkomen voor het directoraat werd onlangs in Nederland bereikt. Constructie van een nieuw gebouw zal veel tijd in beslag nemen. Intussen zal het directoraat bij de huidige dienst Jeugd Zaken te Scharloo en bij het huidige kantoor van de dienst Onderwijs aan de Schouwburgweg gehuisvest worden.

Vereniging Orco-certificaat-houders bundelt 15% stukken

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De onlangs op initiatief van de Vereniging van Effectenbezitters (VEB) opgerichte vereniging gemeenschappelijk belang Orco Bank heeft nu steun toegezegd gekregen van de houders van tenminste 15 procent van de uitstaande certificaten.

De vereniging ongelukkig met de huidige situatie waarin Orco zich bevindt. De oorspronkelijke doelstelling, te investeren in een fiscaal-vriendelijke belegging met een laag risicoprofiel, raakt steeds verder uit zicht. Op dit moment hebben certificaathouders volgens de VEB niet de voordelen van een fiscaal vriendelijke belegging, omdat de belastingdienst stelt dat bij Orco de fictieve rendement-regeling voor beleggingsinstellingen van toepassing is. Orco beschouwt zichzelf als bank.

De houders van de Orco-stukken hebben ook niet de voordelen van een beleggingsinstelling met een open karakter, waarbij zij kunnen beslissen hun belegging zonder onnodig verlies af te stoten. Orco bevindt zich zo in een fase tussen bank en beleggingsinstelling met de nadelen van beide, maar zonder de voordelen.

Omdat de nieuwe vereniging vreest dat de situatie voorlopig niet zal veranderen wil zij op voorhand samen met de Orco-top bekijken op welke manier een bevredigende oplossing te bereiken valt.

Nieuw boekje Papiamentu

WILLEMSTAD —'Kompa Ber ta traha djèm di apel' is de naam van het nieuwste op het gebied van in het Papiamentu vertaalde kinderboeken. De produktie kwam tot stand door samenwerking tussen de Curaçaose Sede di Papiamentu en de uitgeverij Bekadidact. Het is de eerste keer dat sprake is van een dergelijke co-produktie.

Het ligt in de bedoeling meer van deze serie te publiceren. 'Kompa Ber' is een prentenboek bestemd voor kinderen tussen 4 en 6 jaar. Het heeft een harde kaft en is helemaal in kleur.

Het Amerikaanse concern W.R. GRACE wordt weer volledig eigenaar van de dochteronderneming Grace Cocoa door 25 procent van de aandelen over te nemen van het noodlijdende Britse concern Berisford International voor 75 miljoen dollar. Grace Cocoa is de grootste verwerker van cacaobonen ter wereld. Berisford verkocht eerder deze maand de suikerproducent British Sugar voor omgerekend Nf 2,85 miljard aan Associated British foods.

'Dede Pikinia' -voorzitter Joubert:

'Ontwikkelingsgeld gauw de oceaan over loodsen'

WILLEMSTAD — Wat Margreet A.A. Joubert betreft hoeft Nederland niet te zoeken naar een bestemming voor de '128 miljoen gulden aan liggende ontwikkelingsgelden'. Die moeten zo gauw mogelijk de oceaan over, richting Curaçao. Margreet Joubert, voorzitter van het bestuur van kindercrèche 'Dede Pikinia', nam bij haar speech ter gelegenheid van de opening afgelopen maandag van het tweede deel van de nieuwe accommodatie van de crèche bepaald geen blad voor de mond.

Maar ze was natuurlijk vooral ook verheugd. Tien jaar geleden begonnen in een houten keet met 25 kinderen, kunnen 185 crèchekinderen sinds augustus terecht in twee lokalen met bergruimte, douches, toiletten en overdekte ruimtes. Als gevolg van gestegen kosten werden de porches voorlopig niet overdekt, maar dusdanig gebouwd dat dat in een later stadium nog eens kan gebeuren. Sede Antia en het Koningin Juliana Fonds legden voor de bouw samen ruim fl. 264.000 op tafel.

Met de opening van de tweede fase afgelopen maandag, is de nieuwbouw van 'Dede Pikinia' (voorlopig) afgerond. In deze fase is een personeelsruimte met douche, toiletten, bergruimte en een overdekte ruimte gerealiseerd. Voor de financiering werd opnieuw een beroep gedaan op Sede Antia. Hoewel die organisatie het bestempelde als een goed project, kon er dit jaar geen geld meer voor worden vrijgemaakt.

Het bestuur van de crèche achtte de voortgang van de bouw echter van wezenlijk belang en wist met de nodige vechtersmentaliteit bij het particuliere bedrijfsleven een bedrag van andermaal fl. 264.000,- los te peuteren. Architect Raymann van architectenbureau Lobo en Raymann werd de steun en toeverlaat van 'Dede Pikinia' en bouwmaatschappij Carbuco combineerde snelheid met kwaliteit.

BESPARING

Margreet Joubert: "Het was voor ons van het grootste belang om meteen na die eerste fase door te gaan met de bouw. In de eerste plaats voor de rust van de kinderen (bouwen veroorzaakt grote onrust, met stof en lawaai) en ten tweede zou het een aanmerkelijke besparing op de bouwkosten betekenen."

Of de personeelsruimte in een behoefte voorziet? "De dertig leidsters en tien vrijwilligers kunnen nu tenminste even rustig hun boterham eten. Ook kunnen ze er rustig overleggen of ouders ontvangen. Voor een goede kinderopvang is het van groot belang om een regelmatig en goed contact met de ouders te hebben. De overdekte ruimte is bovendien geschikt voor het geven van pedagogische begeleiding aan onze krachten."

De voorzitster van het bestuur is blij en tevreden dat het geld er is gekomen en dat 'Dede Pikinia' zijn welverdiende accommodatie heeft. "Maar U begrijpt dat het wel frustrerend is om zo bij het bedrijfsleven te moeten bedelen, als je minister Hirsch Ballin hoort zeggen dat er zulke enorme bedragen voor ontwikkelingssamenwerking ongebruikt blijven. Het bedrijfsleven doet al zoveel. Als je nagaat dat Maduro & Curiels Bank ook nog eens de helft van het crèchegeld betaalt (van fl. 5,- to fl. 150,- per maand) voor de kinderen van haar werknemers... Nee, dat ontwikkelingsgeld moet gauw de oceaan over."

SOFIA - Het Bulgaarse parlement heeft in de nacht van woensdag op donderdag een goedkeuring gegeven aan de nieuwe regering van premier Dimitar Popov. De 63-jarige partijloze politieus ... macht de volksvertegenwoordigers in Sofia de eerste coalitieregering in 43 jaar voor, waarin de Communistische partij of haar opvolger geen meerderheid heeft.

De nieuwe regering vervangt de regering-Loekanov die alleen uit socialisten bestond en onder druk van de bevolking op ... haar ontslag ... het nieuwe kabinet ... met name politieke ... behoren tot de socialistische partij (BSP), wat voorheen Communistische partij ... en de Unie van Democratische krachten, ... rijkste oppositie ... overgangsregering ... staatszaken behartigen ... aan de vervroegde parlementsverkiezingen in mei ... zes partijlezen, ... dus de premier.

De nieuwe premier ... man van het ... tussen de socialisten, communisten ... en de oppositie. Dimitar Popov is 63, groot van gestalte en ... een rustige indruk. ... de waardering van ... burgers verdiend als secretaris van de kiesraad ... de eerste, vrije verkiezingen in juni van dit jaar.

AGENDA BONAIRE

...8600
...ER: 8222
...ALE: 8845
...: 8800

...Lagoen: maandag t/m vrijdag ...16.00 uur; zaterdag van 08.00- ...ndag gesloten.

...BIBLIOTHEEK
...en voor het publiek)
...n donderdag van 14.00-18.00 ...en vrijdag van 08.00-12.00/ ...00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

...ijden voor lezers)
...van 14.00-19.00 uur.

...ING: maandag t/m vrijdag aan-...stukken om 15.30 uur; gewone ...n 16.30 uur.

...CLUBS
...matie H. Nicolaas, tel.: 5520/

...nsdag 12.00 uur - Restaurant

... DI ARTE BONAIRE (Kaya ...: openingstijden: maandag t/m ...n 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ... van 08.00-12.00 uur.

...CLUB (Weg naar Willemstoren): ... vrijdag van 20.00-24.00 uur; ... van 12.00-24.00 uur.

...ingstijden Slachthuis i.v.m. ...d van de keurmeester zal tot ... uitsluitend op donderdagen en ...geslacht en gekeurd worden.

(20 december)
DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS BONAIRE
19.30 uur informatie-avond over studiefinanciering - Scholengemeenschap Bonaire.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Krans voor Bolivar

■ *KRALENDIJK — Maandagmorgen vond de herdenking plaats van de sterfdag van de Venezolaanse vrijheidsstrijder Simon Bolivar. Aan de voet van het standbeeld van Bolivar werden kransen gelegd door de vertegenwoordigers van de overheid en de Venezolaanse consul op Bonaire. De overheid was vertegenwoordigd door gezaghebber mr George Soliana, gedeputeerde Arthur Domacassé en eilandssecretaris mr Frits Goedgedrag.*

Onder de genodigden van consul Vasco Altuve Febres waren onder anderen ex-consul generaal Frederico Martinez en Zulay Briceño. Zulay Nouel, die zich zo heeft ingezet tijdens de Sailing Regatta voor de ontvangst van de Venezolaanse marine-autoriteiten, ontbrak op het appèl.

Booi wordt doodmoe van kritiek Paboso

KRALENDIJK — Volgens Ramoncito Booi (UPB) heeft de Partido Boneriano Sosial (Paboso) altijd kritiek op het Bestuurscollege dat gevormd wordt door de Union Patriotico Boneriano. 'Ze vergeten zeker dat het BC een gunst heeft verleend aan de taxi-en buschauffeurs door hun Wegenbelasting te verminderen', aldus Ramoncito Booi.

Paboso-leider Nochi Willem zegt er niet koud of warm van te worden. Naar zijn mening gelooft Ramoncito Booi kennelijk dat wanneer de overheid eindelijk eens iets goeds doet, dat dit een gunst betekent voor de bevolking. Willem: 'Ramoncito Booi verliest uit het oog, dat het een gezegende plicht is, wanneer de bevolking politici de kans heeft gegeven om te besturen. Zij dienen al hun macht aan te wenden in het belang van de bevolking, hen te dienen en vooral het leven te vergemakkelijken'.

Willem vindt het derhalve onjuist dat Booi nu op zijn borst slaat, omdat het BC eens een keertje heeft besloten de problemen voor een bepaalde bevolkingsgroep te verlichten. Willem: 'Booi vergeet kennelijk, dat de gedeputeerde op Bonaire daar een bedrag van zesduizend gulden en hijzelf als Statenlid ruim zevenduizend gulden voor betaald krijgt. Dat geld betaalt de bevolking en het eist daarvoor dat de politici in het belang en voor het welzijn van de bevolking werken'.

Overigens is Paboso-leider Willem er volledig op tegen dat er een bepaalde groep verlichting krijgt. Als het BC verlichting wil brengen in de situatie waarin de bevolking verkeert, dan zal dat naar zijn mening voor de gehele bevolking moeten gelden. Willem: 'Waarom bijvoorbeeld niet voor de mensen die elke dag van Rincon naar Kralendijk moeten rijden en omgekeerd? Waarom niet voor de ambtenaren en leerkrachten die sedert 1982 al hun rechten verloren hebben? Hebben zij dan geen recht op een mildere belasting? Booi vergeet één ding en dat is dat velen in onze gemeenschap van een zeer marginaal salaris leven'.

PENSIOEN

Willem vindt het ook onaanvaardbaar dat de bejaarden pas op de tiende van de maand hun oudersomspensioen kunnen innen. Hij herinnert er aan dat het Booi c.s. zijn geweest die gezorgd hebben dat de bejaarden hun pensioen niet meer aan huis uitbetaald krijgen. Nu moeten zij benzinegeld uitgeven om dat karige pensioentje te gaan ophalen. Willem vraagt zich af of deze personen ook niet voor een lagere belasting in aanmerking komen.

De Japanse radio- en televisieproducent SHARP beeindigt uiterlijk eind 1991 het agentschap dat de handelmaatschappij Borsumij Wehry voor haar in Frankrijk voert. Borsumij wil een vroegere einddatum. Voor Borsumij betekenen de Franse Sharp-activiteiten een relatief belangrijk vermogensbeslag, terwijl zij geen positieve bijdrage aan het concernresultaat meer leveren.

Lima nu in afwachting leningen

Peru en IMF akkoord over economisch plan

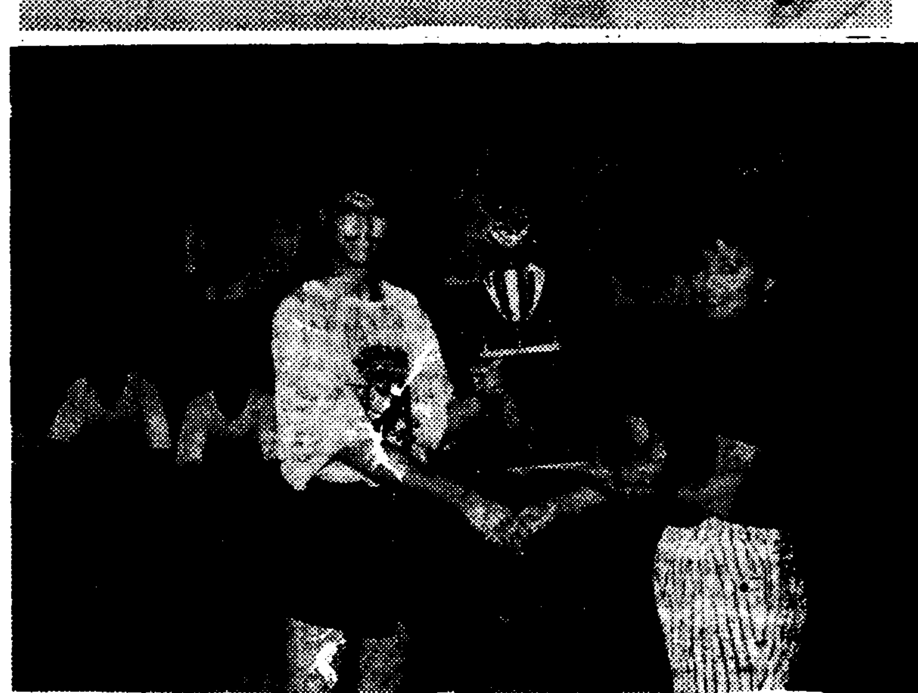
WASHINGTON - Peru en het Internationale Monetaire Fonds (IMF) hebben op grote lijnen overeenstemming bereikt over economische hervormingen die moeten leiden tot het verstrekken van nieuwe leningen aan dat land.

Dit heeft de Peruaanse minister van Financien en premier, Juan Carlos Hurtado Miller, in Washington meegedeeld na besprekingen met het IMF over de schuldenpositie van zijn land. In de Peruaanse hoofdstad, Lima, liet de onlangs gekozen president, Fujimoro, weten de overeenstemming van groot belang te vinden voor de toekomst van zijn land. Volgens hem heeft het IMF zich volledig geschaard achter de economische hervormingen om de torenhoge inflatie de baas te worden.

Die houden onder meer nieuwe belastingen in, de verkoop van staatsbedrijven en een vermindering van het aantal ambtenaren. Peru hoopt nu dat de Verenigde Staten, Japan en enkele Europese en Latijns-Amerikaanse landen volgend jaar overbruggingsleningen met een lage rente zullen verstrekken tot een totaal van 2,5 miljard dollar. De leningen moeten het tekort op de betalingsbalans dekken evenals achterstallige rentebetalingen.

Onder het bewind van Fujimoro's voorganger Alan Garcia waren betalingsachterstanden aan het IMF, de Wereldbank en de Inter-Amerikaanse ontwikkelingsbank opgelopen tot meer dan twee miljard dollar. De totale buitenlandse schuld van Peru bedraagt ongeveer twintig miljard dollar.

Politie wint voetbalwedstrijd

■ *WILLEMSTAD — Quincy Maduro, aanvoerder van het Politie voetbalteam, mocht afgelopen dinsdag trots de overwinningsbeker in ontvangst nemen. Het team won het kampioenschap 'voetballen binnen de overheid'. Op de tweede plaats eindigde de Universiteit van de Nederlandse Antillen, de brandweer werd derde.*

Ook pond en goud in lift

Dollar reageert op ontslag Sjevardnadze

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is donderdag op de Europese wisselmarkten omhoog gegaan na de aankondiging dat de Russische minister van Buitenlandse zaken Sjevardnadze ontslag neemt omdat hij een dictatorschap in zijn land vreest. De dollar sprong van Nf 1,6670 naar Nf 1,6705 nadat de koers daarvoor vrijwel onveranderd was geopend. Rond tien uur noteerde de Amerikaanse munteenheid op de Amsterdamse wisselmarkt Nf 1,6670 tegen een slot woensdag van Nf 1,6675, gelijk aan de notering op de wisselmarkt in New York. De handel was in de ochtend zo goed als afwezig. In Frankfurt was alleen wat mark/yen-handel. De markt verwacht een verlaging van het Japanse disconto terwijl in Duitsland het disconto op zijn minst gelijk zal blijven of in het nieuwe jaar wellicht zal worden verhoogd. De yen stond daardoor onder druk.

De koers van het **pond sterling** reageerde eveneens op het ontslag van Sjevardnadze na daarvoor evenmin in beweging te zijn geweest. De notering sprong naar Nf 3,2240 na rond tien uur in Amsterdam Nf 3,2190 te hebben genoteerd tegen een slot op woensdag van Nf 3,2200.

De **goudprijs** was donderdag tegen de achtergrond van vrees voor inflatie hoger. Bij de opening van de markt in Zurich noteeerde het goud 383,25 dollar per ounce van 31,1 gram tegen een slot woensdag van 380,30 dollar.

VN veroordelen optreden Irak

Frankrijk bereid te vechten voor Kuwayt

PARIJS/NEW YORK - Frankrijk zal vechten als Irak zich niet voor 15 januari uit het bezette Kuwayt heeft teruggetrokken. Dat heeft president Francois Mitterrand woensdag tijdens een persconferentie laten weten.

Hij voegde eraan toe dat het Westen niet uit is op de vernietiging van Irak. Voor Mitterrand is bij een aanval het realiseren van het einddoel zoals dat in VN-resoluties is gesteld - zorgen dat Kuwayt zich geheel uit Kuwayt terugtrekt - voldoende. Frankrijk zal overigens niet op eigen houtje opereren maar in samenwerking met de bondgenoten, zo benadrukte Mitterrand. De Franse president stelde dat de kans op oorlog nog steeds groter is dan de kans op vrede.

144 tegen 1

De Algemene vergadering van de Verenigde Naties veroordeelde woensdag nagenoeg unaniem Irak vanwege zijn optreden tegen burgers en buitenlanders in het bezette Kuwayt. Met 144 stemmen voor en één tegen (Irak) bekrachtigde de vergadering een motie die op 3 december door de Sociale commissie van de VN was aangenomen. De vergadering eiste voorts dat Irak zich inzake Kuwayt houdt aan de Geneefse conventies.

Amerikaanse militaire functionarissen kondigden woensdag aan dat de VS vanaf vier luchtmachtbases in Europa vervroegd gevechtsvliegtuigen naar de Golfregio overvliegen. Een week eerder dan gepland zullen vliegtuigen vanuit Duitsland en Groot-Brittannie vertrekken. Een woordvoerder van het Amerikaanse leger wilde de berichten ontkennen noch bevestigen.

MENSEN

1,5 miljoen voor treintje tsaar

Het **speelgoedtreintje** van de Russische tsaar Nicolaas II zal in Londen waarschijnlijk een recordbedrag van 1,5 miljoen dollar (2,5 miljoen gulden) opbrengen.

De zeer zeldzame en nog werkende Marklin III stoomlokomotief met twee met de hand vervaardigde wagons zal begin januari van het Britse handelshuis voor antiek speelgoed 'Mint and boxed' in Japanse handen overgaan. "De overeenkomst is zo goed als gereed", zo deelde Mint and Boxed-directeur Jeffrey Levitt woensdag mee. De naam van de Japanse koper zal pas na de ondertekening van de koopakte bekend worden gemaakt.

Tsaar Nicolaas II kreeg het treinstel in 1905 tijdens een officieel bezoek van de Russische koninklijke familie aan Parijs als geschenk. Bij haar vertrek uit de Franse hoofdstad had de tsarenfamilie zoveel bagage te verslepen dat de 1,65 meter lange trein in het hotel werd achtergelaten. Pas in 1989, na de dood van de hoteleigenaar, slaagde het Britse bedrijf er in het treintje te bemachtigen.

Wega di Number Kòrsou

8 5 1 3 9 6 10 7 4 2

6394
1953
6240

Model van een wolharige mammoet, zoals deze tot zo'n 10.000 jaar geleden op aarde rondliep in de latere ijstijd. Het Haagse museum is sinds kort in het bezit van een pluk wol en haren van een twaalfjarig vrouwtje, de laatste in Siberië opgegraven mammoet.

Vermiste Franse werken terecht

Achtentwintig **schilderijen van Franse meesters**, die als vermist te boek staan sinds de Tweede Wereldoorlog, bevinden zich op zolder in de Oostberlijnse nationale gallerie. Dit heeft het Franse weekblad l'Express woensdag gemeld.

Het blad schreef dat de leiding van het museum aan zijn verslaggevers de doeken had laten zien van Gauguin, Monet, Renoir, Cezanne en andere kunstenaars. De werken zijn uit Frankrijk tijdens de Duitse terugtocht meegenomen door een Duitse officier en na jarenlang te zijn verborgen, in 1972 overgedragen aan het museum. Het was niet duidelijk of de schilderijen zijn geroofd' of dat de officier ze eventueel had gekocht van Franse families die tijdens de oorlog op de vlucht waren.

L'Express schreef dat de DDR in 1975 aan Frankrijk een lijst met schilderijen had gestuurd. Maar de DMF, de Franse overheidsinstelling voor de musea, had geantwoord dat ze niet stonden geregistreerd in particuliere collecties en had de zaak niet verder onderzocht.

Een DMF-woordvoerster zei dat het bericht wordt bestudeerd. Zij zei er rekening mee te houden dat veel schilderijen die sinds de oorlog worden vermist, weer zullen opduiken na de val van de communistische regimes en de openstelling van de grenzen in Oost-Europa.

Voor verslaafden: Schone spuiten thuis bezorgd

In een poging om de verspreiding van AIDS tegen te gaan begint de Amerikaanse gemeente Tacoma in de westelijke staat Washington binnenkort met gratis thuisbezorging van **schone spuiten**. Drugsverslaafden hoeven slechts te bellen voor een nieuwe bestelling.

De provinciale volksgezondheidsdienst kondigde dinsdag de start van het nieuwe project aan. Vanaf 1 januari zullen speciale bussen met gezondheidswerkers langs de ongeveer 3.000 verslaafden in Tacoma rijden. "Het is een uitstekende manier in contact te komen met een bevolkingsgroep die een verhoogd risico heeft om AIDS te krijgen", zei woordvoerder Patty Reinkensmeyer.

Nieuw magnetisch materiaal ontdekt

Onderzoekers van het Trinity College in Dublin, werkend in een door de Europese Gemeenschap ondersteunde groep, hebben een nieuw, veelbelovend **magnetisch materiaal** ontdekt, zo deelde het directoraat-generaal voor wetenschap en onderzoek van de Europese Commissie woensdag mee.

Met deze ontdekking loopt Europa op dit gebied vooruit op Amerika en Japan, aldus het directoraat-generaal. Het nieuwe materiaal geeft de Europese industrie een belangrijke voorsprong.

Het bestaat uit een legering van samarium, ijzer en stikstof. Dit mengsel heeft grote voordelen in vergelijking met de tot nu toe gebruikte materialen. Het heeft onder meer geen last van corrosie. Het mengsel behoudt zijn magnetische kracht bij een veel hogere temperatuur (475 graden celsius). Dit betekent dat het gebruikt kan worden in motoren, waarbij de temperatuur oploopt tot 200 graden of meer. Bovendien kan het materiaal veel gemakkelijker bewerkt worden. Daardoor is men in staat krachtige magneten van elk formaat te maken.

In de gehele wereld is men de laatste jaren op zoek naar nieuwe en goedkopere materialen of combinaties daarvan voor de vervaardiging van magneten, die bovendien betere prestaties leveren. In 1985 zette de Europese Gemeenschap een programma op onder de naam Concerted European Action on Magnets (CEAM). Medewerkers van vijftig laboratoria gingen samen aan het werk om de eigenschappen te onderzoeken van legeringen van zeldzame aardmaterialen, zoals een mengsel van neodymium, ijzer en borium. Deze legering werd in 1983 in Amerika en Japan ontdekt. Nu ligt Europa met de combinatie van samarium, ijzer en stikstof voor in de harde concurrentiestrijd op dit gebied.

Kosmisch vuurwerk

Bij al het aardse vuurwerk in de nacht van 31 december op 1 januari kan de natuur niet achterblijven. Zij het twee dagen later, maar dan barst het **kosmische vuurwerk** uit. In de nacht van 3 op 4 januari is volgens de Utrechtse sterrenwacht "De koepel" een flinke regen van vallende sterren te verwachten.

Jammer genoeg is er van het spektakel niet zo erg veel te zien, stelt de sterrenwacht teleurgesteld vast. Spelbreker is de maan, die de betreffende nacht hel is verlicht. Wie er een paar uurtjes nachtrust voor over heeft, kan nog een paar vallende sterren zien. De beste tijd is een paar uur voor de ochtendschemering.

In de vroege ochtend van 30 januari, dus voor zonsopkomst, vindt aan het firmament iets bijzonders plaats. De maan trekt dan door de zogenoemde bijschaduw van de aarde. Men noemt zo iets een maansverduistering, maar daar is in dit geval weinig of niets van te zien.

Een maansverduistering valt pas goed waar te nemen, als de maan ook daadwerkelijk door de kernschaduw van de aarde trekt. Bij een verduistering in de bijschaduw staat de aarde niet precies tussen de zon en maan in. Hierdoor wordt de maan toch nog door een fors deel van de zonneschijf beschenen. Het maanoppervlak wordt dus nauwelijks minder helder.

NBC

DONDERDAG

21.00 Cosby Show
21.30 Different World
22.00 Cheers
22.30 Grand
23.00 L.A. Law.

TBS

DONDERDAG

16.05 Tom & Jerry's Funhouse
16.35 The Flintstones
17.35 Brady Bunch
18.05 Laverne & Shirley
18.35 Good Times
19.05 Beverly Hillbillies
19.35 Andy Griffith
20.05 Happy Days
20.35 The Jeffersons
21.05 Movie: 'Follow that Dr (1962, Elvis Presley)
23.20 Movie: 'G.I. Blues' (1960, E Presley)
01.20 Movie: 'Rachel and Stranger' (1948, Loretta Young)
03.05 Movie: 'Pink Panther' (1 David Niven)
05.35 I Love Lucy
06.05 Hogan's Heroes
06.30 Gomer Pyle.

HBO

DONDERDAG

15.30 Tragedy of Flight 103: Inside Story
17.00 Magic Circus: Cirque du S
18.00 Encyclopedia Brown: 'Boy De tive - Case of the Ghostly Rider'
18.30 Tim Burton behind the Sc Edward Scissorhands
19.00 Young Sherlock Holmes (PG
21.00 National Lampoon's Chris Vacation (PG13)
23.00 Not Necessarily the Year Review
24.00 Inside the NFL
01.00 Out Cold (R)
02.30 Arizona Heat (R)
04.00 Working Girl (R)
05.55 Rude Awakening (R).

TELECURAÇAO

DONDERDAG

17.00 Ora pa mucha;
18.45 Man drechi di Dios;
18.00 Agedres na plake chikí met Omalio Merien: 'Kersttoernooi';
18.30 Informe deportivo met Hector Rosario;
18.45 Nieuws in het Nederlands;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Rikesa Universal met Mavis Albertina;
20.00 Telenotisia;
20.30 Kòrsou domá na lus met Hermanito;
20.40 Musical special;
21.00 Desirée's Banquet met Desirée Leito;
21.15 Good Times;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Telenovela: 'Pacto de Sangre';
22.35 Samenvatting Telenotisia;
22.40 Nos ke Sa: 'pastoor Rud Josepha';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

In Nederland: Cocaïne consumptie stijg

Het aantal verslaafden aan **cocaïne** dat bij de consultatiebureaus voor alcohol en drugs (Cad's) staat ingeschreven, blijft stijgen. Dat blijkt uit gegevens van de Cad's over 1989.

Het totaal aantal drugsverslaafden groeit niet. Maar binnen deze groep neemt het (bij)gebruik van cocaïne steeds meer toe. In de groep cliënten die maar een verslavend middel gebruiken ging het in 1987 bij 9 procent om cocaïne. In 1988 was dat 21 procent en vorig jaar 37 procent. Ook onder degenen meer dan een middel ruiken is de consumptie cocaïne sterk toegenome

Verder hebben zich in 1 weinig opvallende versch vingen voorgedaan. bleven het aantal cliën het aantal hulpverleni contacten en de verhoud tussen verslaafden alcohol en verslaafden drugs ongeveer ge Alleen het aantal gok slaafden lijkt fors te gestegen.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsoyereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Platmaker door Marten Toonder

6724 — De grote feestzaal van het gebouw tot Nut van het Algemeen was prachtig versierd met serpentines en guirlandes en op het podium stond een lange tafel met een groen kleed. Daar achter zat Pastuiven Verkwil nerveus aan zijn snor te trekken.

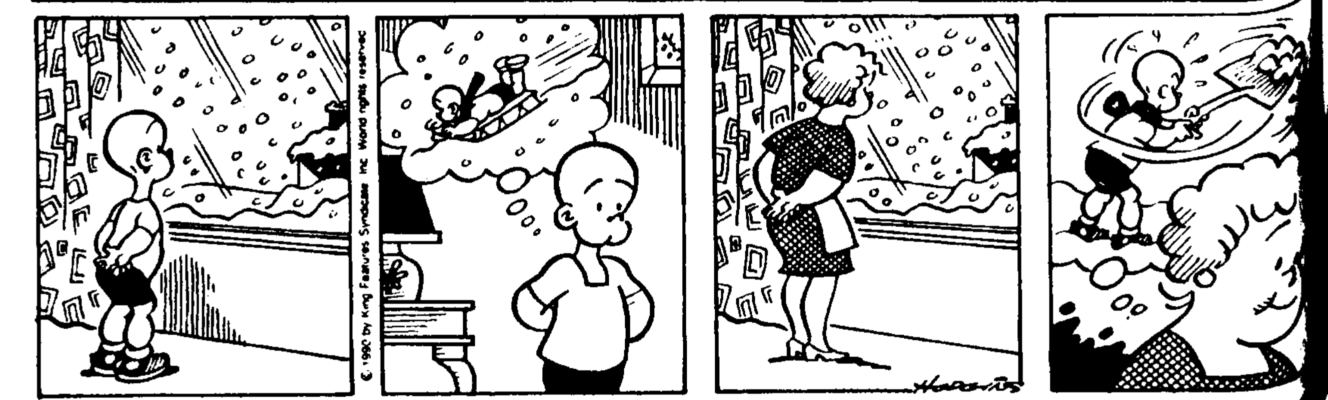
'Denk je dat er iemand komen zal?' vroeg hij. 'Ze kunnen best denken dat ze meer zijn dan ik omdat ik maar klein ben. En dan zit ik hier voor gek'.

'Haha! Die is goed!' riep Super met een ruwe lach. 'We zullen zorgen dat er morgen alleen nog maar kleine mannetjes over zijn, dan ben jij van je zorgen af, broer. Maar vandaag gaan we alle kapsonuslijders nog een beetje opblazen - en omdat ze daarvan houden, komen ze natuurlijk! Bang hoef je niet voor ze te zijn, want Hiep is al op weg naar zijn wals en je zal eens zien hoe gauw ze plat gemaakt zijn'.

Hij deed een ferme trek aan zijn sigaar en vervolgde: 'Over een uurtje gaat de zaal open. Dan roep je eerst Grootgrut naar voren om hem tot grutspritskampioen te maken en daarna komt de bolle Bommel. Dat is de ergste, maar die komt zeker! Hij wil niets liever dan ereburger worden'.

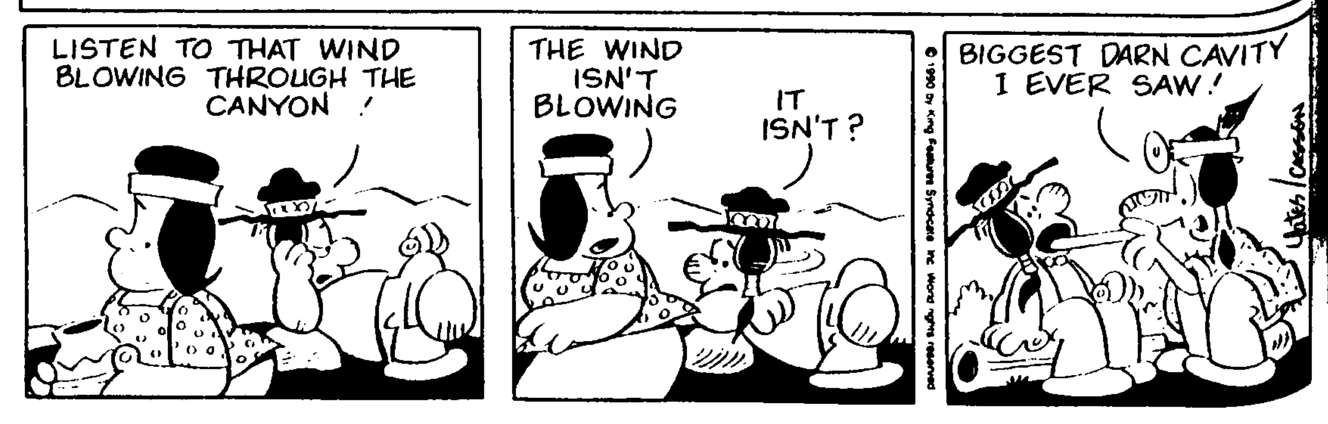
Het was echter nog niet zeker, dat heer Ollie zou komen. Hij stond op dat moment op het vliegveld naast een helikopter die geladen was met gemalen bree, en liet zich de werking haarfijn uitleggen.

'Ik begrijp het', zei hij, terwijl hij vergeefs trachtte het gehoorde te verwerken. 'Het lijkt me heel gemakkelijk. Dat knopje hier naar links en dat stokje naar achteren en dat piefje in de gaten houden. Ach ja, ik heb al dikwijls gevlogen en ik ben bekend om mijn technische kennis. Ten slotte gaan ze me niet voor niets ereburger maken. Laat eens kijken, dat is over een uurtje al. Ik zal me moeten haasten!'

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt met voornamelijk gedurende nacht- en ochtenduren kans op enkele plaatselijke buien. Matige, af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 25 knopen).

WEEROVERZICHT:
In het Caribisch gebied bevinden zich momenteel geen storingen die van belang zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. Tijdelijk toename van de vochtigheid kan echter plaatselijk enige buienactiviteit veroorzaken.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	30	25	0.0
Bonaire	zwaar bewolkt	31	25	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	30	25	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	27	23	[illegible]
St Maarten	licht bewolkt	29	25	0.0
Amsterdam	nevel	5	0	0.0
Boston	licht bewolkt	6	00	0.0
Chicago	nevel	2	-1	0.0
Detroit	onbewolkt	5	-1	0.0
Kingston	licht bewolkt	32	22	0.0
Miami	licht bewolkt	29	22	0.5
New York	licht bewolkt	11	00	0.0

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK PREV. 19-12 FRANKFURT PREV. 19-12 AMSTERDAM [illegible] PREV 19-12

[illegible]

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DIVISION
For further information call
Tel.: 612961 / 617007

Namens de familie
Lee Sack-Fong
maken wij het overlijden
bekend van
Jerry Lee Sack-Fong
De teraardebestelling zal later worden bekend gemaakt.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van onze lieve moeder, zus, grootmoeder, schoonmoeder en tante

Ethel H. O'Connor-de Jongh

Babs en Willy Meaux-O'Connor en kinderen
Paul en Elri O'Connor-[illegible] en kinderen
[illegible] O'Connor
[illegible] de Jongh en familie
familie de Jongh
familie O'Connor

De teraardebestelling vindt plaats vrijdag 21 december 1990 om 16.00 uur te Bottelier.
Gelegenheid tot condoleren vanaf 14.00 uur in de Chapelle Ardente te Bottelier.
Gelieve geen rouwbeklag aan huis.

Koersen Centrale Bank

[illegible] CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP DONDERDAG 20 DECEMBER 1990

[illegible]	[illegible]	1.78	1.80
[illegible]	[illegible]	1.50	1.55
[illegible]	[illegible]	3.41	3.47
[illegible]	[illegible]	105.99	106.79
[illegible]	[illegible]	-	[illegible]
[illegible]	[illegible]	139.92	140.52
[illegible]	[illegible]	34.02	35.62
DUITSE MARK	118.93	119.65	120.45
IT LIRE	1.26	1.56	1.62
JAPANSE YEN	131.76	132.62	133.42

[illegible] VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 20 DECEMBER 1990 EN TOT NADER ORDER.

12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	101.77
9 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1987/2002	95.00
8.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1994/98	98.62

DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

AMIGOE
KERST
KRANT
1990

HET THEOLOGISCH tijdschrift Concilium was bedoeld om de eenheid tussen de theologen en de theologische disciplines te vergroten, maar op dit moment is de verdeeldheid tussen progressieve theologen, die in Concilium schrijven, en hun conservatieve collega's van het blad Communio groter dan ooit. In het Vaticaan is het enthousiasme voor het blad, dat 25 jaar geleden al niet bijster groot was, alleen maar afgenomen.

CONCILIUM KWART EEUW OUD

Scheiding der geesten groter dan ooit

Doel eenheid bewaren onder theologen niet bereikt

Prof.dr.E.SCHILLEBEECKX

Conc..um bestond dit jaar 25 jaar en vierde dat met een symposium over de situatie van kerk en wereld aan de vooravond van het derde millennium. Zo'n driehonderd theologen en driehonderd waarnemers uit dertig landen kwamen daartoe van 9 tot en met 13 september in de katholieke universiteit te Leuven bijeen.

SAMENWERKING NODIG

Het eerste nummer van Concilium verscheen begin 1965. De Nederlandse uitgever Paul Brand speelde daarbij een zeer belangrijke rol. Brand, nog altijd lid van het stichtingsbestuur van het tijdschrift, speelde al jaren met de gedachte een internationaal theologisch tijdschrift op de markt te brengen. Hij benaderde de Westduitse theoloog Karl Rahner, maar die voelde niets voor zo'n blad. "In zo'n tijdschrift zouden we niet kunnen schrijven wat we willen en moeten schrijven".

Tijdens het tweede Vaticaans concilie kwam in die houding verandering. Het concilie bracht theologen uit heel de wereld bij elkaar. Zij ontdekten, dat de theologie te zeer was opgesplitst in richtingen en scholen en dat nauwere samenwerking noodzakelijk was.

GEENGAGEERD

Op 20 juli 1963 had in Saarbrucken de oprichtingsvergadering van Concilium plaats. Volgens de twintig deelnemende theologen, onder wie initiatiefnemers Karl Rahner en Edward Schillebeeckx, zou het tijdschrift hulp moeten bieden aan hen die op grond van een menselijke en christelijke visie de kerk willen helpen een antwoord te vinden op moderne samenlevingsvraagstukken. Het blad zou geen louter theologie bieden, maar een "geëngageerd theologisch zoeken vanuit een pastorale bekommernis en omwille van een doorlicht handelen ten overstaan van een wereld die aan snelle en revolutionaire veranderingen blootstaat".

Bij het eerste nummer, dat in januari 1965 verscheen en onderwerpen uit de dogmatiek aan de orde stelde, waren theologen betrokken die later een zeer verschillende richting uit zouden gaan. Naast theologen als Edward Schillebeeckx, Hans Kung en Bernard Haring, wier ideeën in het Vaticaan op groot verzet zijn gestuit, waren er de Fransman Henri de Lubac en de Zwitser Hans Urs von Balthasar, die de afgelopen jaren met de benoeming tot kardinaal zijn vereerd. Ook het huidige hoofd van de congregatie voor de Geloofsleer, Joseph Ratzinger, die vaardig de bezem hanteert in wat hij ziet als de Augiasstal van progressieve theologen, werkte mee.

OOK JAPANS

'Tot de Nederlanders die in het begin bij Concilium waren betrokken, behoorden naast Van Iersel, nog altijd lid van de hoofdredactie van het tijdschrift, de latere president van het Vaticaanse secretariaat voor de Eenheid onder de christenen, Johannes Willebrands, en de psychiater C. Trimbos, wiens boek 'Gehuwd en ongehuwd' de rooms-katholieken bevrijdde van de traditionele huwelijksmoraal.

Het eerste nummer van Concilium verscheen in het Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans, Portugees en Nederlands. In al deze talen verschijnt het blad nog steeds. Er is ook nog een Poolse editie van het tijdschrift geweest, maar die moest op last van de Poolse bisschoppen verdwijnen. Verder verscheen een Japanse editie, maar die had de vorm en het karakter van een boek waarin diverse nummers waren gebundeld.

UITVAL

Van de bedoeling om het contact tussen theologen van allerlei soort te vergroten kwam steeds minder terecht. Progressieve theologen bleven in Concilium schrijven, maar hun behoudende collega's richtten in 1976 het tijdschrift Communio op, dat nu in twaalf talen, waaronder het Nederlands, verschijnt.

Ook uit het Vaticaan kwamen herhaaldelijk negatieve geluiden over de koers van het tijdschrift. In 1972 waarschuwden theologen van de Pauselijke theologische academie, dat het tijdschrift jonge priesterstudenten het hoofd op hol bracht en de kerkelijke leer grote schade toebracht. De belangrijkste reden voor deze uitval was een manifest van Concilium-theologen, waarin de gelovigen moed werd ingesproken, nu "remmende groepen in de kerk de vernieuwing vertragen".

ANDERE OPZET

In het begin van de jaren zeventig besloot het bestuur van het tijdschrift tot een nieuwe opzet. Op voorstel van een commissie, waarin Schillebeeckx de eerste viool speelde, werd besloten niet meer uit te gaan van de traditionele theologische disciplines, maar een bepaald onderwerp per nummer centraal te stellen. Het aantal nummers per jaar werd in 1984 van tien naar zes teruggebracht en het aantal secties met drie tot twaalf uitgebreid.

Onder meer de feministische theologie werd toen een nieuwe loot aan de conciliumstam. Elke sectie verzorgt eens in de twee jaar een nummer. Dit jaar verschenen bij voorbeeld nummers over 'Ethiek van de wereldreligies en de rechten van de mens' (onder verantwoordelijkheid van de sectie Oecumene) en 'Smeken en danken' (sectie Spiritualiteit). Vorig jaar probeerde Concilium de lezers te boeien met onderwerpen als Sport, Moederschap, Muziek en de Ethiek in de natuurwetenschappen.

Het tijdschrift heeft in de loop der jaren herhaaldelijk in financiële problemen verkeerd, wat soms ertoe heeft geleid, dat een editie in een bepaalde taal soms tijdelijk niet verscheen. In 1985 dreigde het blad op korte termijn de strijd te moeten opgeven, maar op dit moment lijken de financiële problemen voorgoed achter de rug te zijn, aldus voorzitster Antoinet van den Boogaard. Er zijn uit de Verenigde Staten en Nederland aanzienlijke financiële bijdragen gekomen en bovendien zijn de kosten door stroomlijning van het secretariaat in Nijmegen aanzienlijk verminderd. De continuïteit is daarmee volgens van den Boogaard gewaarborgd tot voorbij het jaar 2000.

De oplage van Concilium is nu 25.000. Daarmee zit de oplage aanzienlijk onder het totaal van veertigduizend dat het tijdschrift eens kende.

VERTROUWENSRELATIE

Toen Concilium twintig jaar bestond, schreef de Franse theoloog Yves Congar het te betreuren, dat het tijdschrift geen blad voor alle theologen is geworden. Hij meende dat het blad minder eenzijdig was geworden. Het heeft geen goeroe meer en schaart zich niet onder het vaandel van een bepaalde school, aldus Congar. Hij vond het een groot probleem, dat het blad wel de mensen van de wetenschap in de kerk bereikt, maar niet de kerkelijke machthebbers. Deze klacht had Hans Kung eerder ook al geuit. Hij hoopte dat de vertrouwensrelatie tussen theologen en kerkleiding nog zou kun[nen] worden hersteld.

Maar daarin is Kung te[leur]gesteld. Hem werd in 1[979] de leerbevoegdheid [ont]nomen en diverse theo[logen] die in Concilium schr[ijven] hebben te maken gek[regen] met een onderzoek do[or het] Vaticaan naar hun op[vat]tingen, onder wie de B[razi]liaanse bevrijdingstheo[loog] Leonardo Boff en Edw[ard] Schillebeeckx. "De ver[hou]dingen tussen theologen [en] kerkleiding zijn onder [het] nulpunt", zegt Van I[ersel] dan ook.

DUIDELIJK

De slechte relatie tussen t[heo]logen en kerkleiding w[erd] wel heel duidelijk, toen m[eer] dan 150 progressieve th[eo]logen vorig jaar de Ver[kla]ring van Keulen pu[bli]ceerden waarin zij [een] scherpe aanval deden op [het] beleid van paus Johan[nes] Paulus II. Zij keurden [het] onder meer af, dat kritis[che] theologen de leerbevo[egd]heid wordt ontzegd.

De reactie van het V[ati]caan dit jaar was duid[elijk]. Theologen die niet op [één] lijn met het Vaticaan zit[ten] mogen hun denkbeelden [niet] via de media versprei[den]. Van hen mag worden ge[ëist] dat zij zich schikken naar [de] kerkelijke leer. Deze "[reli]gieuze instemming" is g[een] uiterlijke en disciplinaire kw[es]tie, maar een zaak van gelo[vige] gehoorzaamheid, aldus [de] Vaticaanse congregatie v[oor] de Geloofsleer in een ver[kla]ring.

Kard.JOSEPH RATZINGER

Een overzichtsfoto van het Vaticaans Concilie dat in 1963 in Rome werd gehouden. De foto geeft een beeld van de openingsplechtigheid.

LEUVEN - De katholieke theologie is contekstueel, de onderwerpen die theologen bestuderen, worden sterk bepaald door de maatschappelijke omgeving waarin zij leven. Dat bleek bij een presentatie van de katholieke theologie tijdens het symposium van het theologentijdschrift Concilium in Leuven.

THEOLOGIE CONTEXTUEEL

In elke regio ander uitvalshoek

Sociale omgeving vooral bepalend

In Latijns-Amerika staat de strijd tegen de politiek-militaire en economische afgoden centraal en staat de theoloog voor de morele keuze, of hij deze afgoden steunt of bestrijdt. In Afrika staat de theologie in het teken van de armen, slachtoffers van de kolonialistische structuren.

In de Verenigde Staten is de theologie krachtig, maar staat vooral de moraaltheologie sterk onder druk. En in Europa is vorig jaar een vereniging van theologen opgericht, die spreekbuis van het kerkvolk wil zijn, nu de bisschoppen in Europa niet meer voor de gelovigen opkomen.

LEVENSGEVAARLIJK

De Salvadoraanse bevrijdingstheoloog Jon Sobrino maakte in zijn betoog duidelijk, dat theologie bedrijven in Latijns-Amerika levensgevaarlijk kan zijn. Als theologen durven te kiezen tegen de afgoden, die zichzelf als onaantastbaar beschouwen en zich de rijkdom en de politieke macht toeëigenen, kan hun dat het leven kosten, zoals vorig jaar de Jezuïet Ignacio Ellacuria in El Salvador heeft ondervonden. De theologie moet naar zijn mening analyseren, waar de afgoden zich bevinden en waarom ze vaak zo verborgen blijven.

De secretaris van de Afrikaanse theologenvereniging, Engelbert Mveng uit Cameroun, onderstreepte, dat de cultuur het uitgangspunt van de Afrikaanse theologie is. De armoede heeft de Afrikanen beroofd van hun culturele erfenis. De theologie bestrijdt de armoede. "De Afrikaanse theologie is meer dan een lange begrafenisplechtigheid. Zij is een theologie van het leven, van de zege van het leven over de dood", aldus Mveng.

De Amerikaanse feministische theologe Ann Carr constateerde een "opmerkelijk elan" in de theologie van de Verenigde Staten. Er zijn vele leken-theologen en theologen nauw betrokken bij de brieven die de bisschoppen schrijven. Ook is er veel aandacht voor samenwerking met theologen uit andere kerken en zit de feministische theologie in de VS vol leven. Ook is er veel interesse voor samenwerking met theologen uit andere culturen.

Dit positieve beeld van de theologie wordt enigszins getemperd door de moeilijke situatie waarin moraaltheologen verkeren. Sinds Charles Curran enkele jaren geleden de leerbevoegdheid werd ontnomen, omdat zijn standpunten over seksuele vraagstukken niet geheel strookten met die van het Vaticaan, zoeken moraaltheologen liever een baan bij niet-kerkelijke instellingen, waar zij niet de hete adem van het Vaticaan in de nek voelen.

De Europese vereniging van theologen is een uitvloeisel van de Verklaring van Keulen, waarin Europese theologen begin vorig jaar zware kritiek uitten op het beleid van paus Johannes Paulus II. Secretaris Dietmar Mieth constateerde een groeiende tweespalt tussen het kerkvolk en de kerkleiding. De theologen zijn nog de enigen die als spreekbuis van het kerkvolk bij het Vaticaan kunnen optreden. De vereniging streeft volgens Mieth naar een verandering van het Vaticaanse standpunt over voorbehoedmiddelen. "Wij willen niet, dat door het verbod van anti-conceptie abortus en AIDS worden bevorderd".

LEUVEN - De internationale theologenconferentie van het rk tijdschrift Concilium is in Leuven zonder slotverklaring uiteen gegaan. Tot veler verrassing haalde de verklaring, waarin ernstige kritiek op het Vaticaan werd geuit, niet de afgesproken driekwart meerderheid.

Voor de verklaring stemden 241 deelnemers, onder wie Schillebeeckx en Kung, tegen 37, terwijl niet minder dan 76 theologen zich van stemming onthielden. Dit laatste werd vooral toegeschreven aan het chaotische karakter van de conferentie. Terwijl de Engelse tekst al gereed was, werden de Duitse en de Franse vertalingen pas vlak voor de stemming uitgereikt.

De deelnemers konden geen veranderingen aanbrengen in de tekst, die was opgesteld door een aantal theologen onder wie Hans Kung. Direct na de stemming gingen de deelnemers naar de afsluitende Misviering.

TOELATING VROUW

In de ontwerpverklari[ng] werd gepleit voor de toela[ting] van vrouwen tot a[lle] ambten, vrijheid voor the[o]logen die zich kritisch ov[er] kerkelijke standpunten u[it]laten en democratisering van de rooms-katholie[ke] kerk.

De ontwerptekst keer[de] zich tegen pogingen v[an] conservatieven in de R[K-]kerk om de gelovigen in [het] getto terug te dringen e[n] om de rigide structuren d[ie] voor het tweede Vaticaan[se] concilie van kracht ware[n] te herstellen. Elke vorm v[an] absolutisme, fundament[a]lisme en religieus fanatism[e] werd afgewezen.

Ook werd in de ontwer[p]verklaring geëist dat de kerk[]leiding een einde maa[kt] aan de "intimidatie" v[an] kritische theologen zoals d[e] moraaltheologen, feminist[i]sche theologen en bevr[ij]dingstheologen. Elk[e] poging de theologie allee[n] maar te zien als verlengst[uk] van de kerkleiding werd afgewezen.

Grasduinen door gedichtenbundel Resonansia

LUCILLE HASETH: 'Ik wilde iets brengen wat de moeite waard is'

= door Ithel Brute =

HET IS EEN koele dinsdagmiddag in de maand november. Ik zit gezellig op de porch bij Lucille Haseth thuis. Vóór mij, op de ronde, witte tafel, heb ik bloknote en pen gereed liggen, voor het komend interview. Ik moet [e]en ogenblik op haar wachten, want ze is even naar haar [stu]deerkamer om wat spullen te halen. Als ze terugkomt, [ka]n ik duidelijk op haar gezicht lezen, dat ze zich al enige [w]eken op ons gesprek heeft verheugd.

Aanleiding tot ons gesprek is een literair werk van haar [ha]nd. In de maand oktober '90 verscheen haar eerste [ged]ichtbundel, die ze de titel *Resonansia* gaf. Een hemels[b]lauw boekwerk dat maar liefst 54 gedichten bevat, die volgens vijf algemene thema's zijn gerangschikt, nl. *Mijn land, Papiamentu, Nieuw Leven, Liefde* en *Vooruitzicht.* Het geheel is geïllustreerd met zeven bijzondere teke[n]ingen van de hand van de Curaçaose kunstenaar Elis [Ju]liana.

LUCILLE HASETH

Lucille Haseth beslist geen [on]bekende in onze samenle[vi]ng. Vele Curaçaose scho[li]eren hebben ooit van haar [les] gehad in de Spaanse- en Engelse taal op de St. [Jo]zef-Mavo te Pietermaai, [w]aaraan ze al vele jaren verbonden is als leerkracht. [Ve]len kennen haar tevens [va]n haar publieke optredens [bij] culturele activiteiten, waar [ze] uit eigen of andermans [w]erk pleegt voor te dragen. [Ver]der is ze al geruime tijd [el]ke zondagochtend, van [ne]gen tot tien, te beluisteren [o]p Radio Hoyer I, waar ze [e]en literair-cultureel pro[gr]amma, getiteld *Esaki ta mi [ku]ra*, verzorgt.

In het verleden heeft ze [al] met de bekende dichter [Lu]is Daal samengewerkt. Deze verzorgde destijds [en]kele radioprogramma's. In [éé]n van die programma's [wa]s zij, samen met Rina [Ale]nso, dertien weken lang te [be]luisteren in een hoorspel [ge]schreven door Luis Daal. [Het] had de titel: *Lòrna, mi yu mi*, een verhaal over de [Cu]raçaose moeders, de een[vo]udig opgevoede vrouwen [in] onze gemeenschap.

Lucille wordt ook zeer [ge]waardeerd voor haar ken[nis] van haar moedertaal, het [Pa]piamentu. Door deze ver[die]nste maakt zij sinds 1984 [dee]l uit van de dertig leden [tell]ende commissie tot het [sta]ndardiseren van het Papia[men]tu.

HEEL LANG

[Tij]dens ons gesprek vroeg ik [haar] wanneer zij is beg[onn]en met schrijven. 'Oei-[oei], ik schrijf al heel lang. [Eige]nlijk vanaf mijn 15e jaar. [Da]t in ieder geval toen nog [o]p de Mulo, en voor zover ik [m]e kan herinneren, is María [Ce]non de Abbad mijn grote [in]spiratrice geweest; een ler[ares] uit Costa Rica van wie [ik] privé Spaanse spreekvaar[di]gheidslessen had. Zij is [z]elf schrijfster. Ik moet [ze]ggen dat ik door haar [int]eressante lessen en literair werk, de smaak te pakken kreeg om zelf te gaan schrijven. Vanaf die tijd heb ik veel geschreven. Eerst in het Spaans maar later stapte ik over op het Papiamentu. Ik denk dat dat gebeurde in het jaar '67'.

Ondanks de verscheidenheid aan thema's is *Resonansia* een dichtwerk van verlangen, hoop en aansporing geworden. Zo wordt in het eerste gedicht van de bundel *'Ilushon'*, iedereen door het lyrisch-subject (de ik-figuur van de gedichten) aangespoord om samen iets te ondernemen om het eiland Curaçao vooruit te helpen. Als we gemakshalve aannemen dat het lyrisch-subject in dit geval een vrouwspersoon is, dan is zij in dit gedicht ervan overtuigd dat bezorgdheid en slapeloosheid geen oplossing zullen brengen voor de situatie waarin haar eiland verkeert.

Alleen als wij met z'n allen op zouden staan uit de inertie, de lethargie (*Letargo* 6) en de impotentie waarin wij verkeren en met vastberadenheid het land zouden 'bevruchten', zullen wij in staat zijn het tot bloei te brengen. Deze overtuiging wordt door het lyrisch-subject uitgesproken al beseft ze dat het zeer waarschijnlijk een droombeeld zo niet een schrikbeeld (*Pesadía* 10) zal blijken te zijn. De reden voor dit besef, zet ze uiteen in het gedicht *'Letargo'* waar ze de eilandsbewoners omschrijft als een stelletje goedgelovigen, die, ondanks ongunstige omstandigheden willen blijven geloven dat het goed gaat. Ze vergelijkt hen met een slaapzuchtige scheepsbemanning die zich door de kapitein en de bootsman, wijs laat maken dat er geen gevaar dreigt, ondanks de ongunstige weersomstandigheden op zee.

Maar ook bij zichzelf constateert ze een zekere machteloosheid, een zekere inertie ten aanzien van haar eiland. Zo had ze heel graag op het ritme van een echte tambu willen dansen, om zo de droom te verwezenlijken die zij en haar eiland koesterden, maar ze durft het niet, ze draalt, ze aarzelt, al begrijpt ze zelf niet wat haar ervan weerhoudt. Het is alsof haar voeten in een schandblok zijn geklemd en haar tong dubbel slaat.

Van dansen komt dan ook niets terecht. Maar wat ze, ondanks alles, overhoudt is haar hoop in de toekomst van het eiland. In het gedicht *'Perspektiva'* (7) heeft ze het dan ook over die hoop, want volgens haar zal men moeten blijven dromen, fantasiën koesteren , gelijk een boom in de tijd van droogte. Men zal moeten blijven hopen op de regen die de natuur zo mooi in de kleur van hoop kan veranderen in het Caraïbisch gebied.

Lucille slaakt een zucht als ik haar vraag waarom ze zo lang heeft gewacht met de publikatie van haar gedichten, als ze al zo lang schrijft.

PLANKENKOORTS

'Ik wist dat je met die vraag zou komen', zegt ze dan. 'Hoe zal ik het zeggen. Ja... ik heb lang getwijfeld, voordat ik de knoop doorhakte. Ik moet zeggen dat ik om verschillende redenen niet eerder de durf heb gehad. Gezien de positie die de vrouw in onze kleine gemeenschap inneemt, heb ik er heel lang over nagedacht of ik het wel of niet moest doen.

Maar je kunt het ook een soort plankenkoorts noemen. Ik denk dat wij het allemaal hebben als we voor het eerst iets publiekelijks willen ondernemen. Eigenlijk heb ik sinds '86 gericht gewerkt aan de bundel, maar ik kon er niet toe komen om het uit te geven. Een andere reden die mij een tijdje ervan weerhield was de spelling van het Papiamentu. De fonologische spelling bevat enkele details, waarmee ik het niet helemaal eens ben. Naar mijn mening is het hier en daar wat inconsistent. Om maar iets te noemen, het feit b.v. dat er geen accentteken wordt geplaatst op de beklemtoonde 'i', wanneer deze in kombinatie met de 'a' in een woord voorkomt, is naar mijn mening een inconsistentie.

Ik heb het hier over woorden zoals famia, rudia, patia, mainta en ainda. Zulke woorden moet je kunnen onderscheiden van woorden als plakia, balia, gloria, flaira en paisano. Ten aanzien van zulke details, moest ik op een gegeven ogenblik een beslissing nemen. Ik weet niet of het jou is opgevallen, maar ik heb konsekwent op alle beklemtoonde 'i's', die in combinatie met een 'a' voorkomen, een accentteken gezet.

Ik heb aldoor gedacht dat als ik een bijdrage wil leveren aan de bevordering van het gebruik van de huidige fonologische spelling, ikzelf ook volgens die spelling moet schrijven. Maar zoals ik al zei, kon ik het toch niet opbrengen. Op een gegeven ogenblik was ik zover dat ik een beslissing kon nemen ten aanzien van die details die de spelling betroffen. Ik denk overigens dat ik ook zo een positieve bijdrage lever aan het consistenter maken van onze spelling'.

IETS GOEDS

'Nog een reden waarom ik zo lang heb gewacht met de publikatie, heeft te maken met het feit dat ik iets goeds op de markt wilde brengen. Iets wat de moeite waard zou zijn om aandacht aan te besteden. Ik vind bovendien dat als je je publiek, je taal en jezelf respecteert, je je best zult doen om een goed boek te schrijven. Dus zolang ik het niet goed genoeg vond, durfde ik er niet mee voor de dag te komen. Ik wilde trouwens niet in die groep schrijvers terecht komen, die regelmatig publiceren, maar nauwelijks besproken worden'.

In de gedichten *'Resiprosidat'* (9) en *'Tuma mi man'* (11) probeert de ik-figuur opnieuw uit die machteloosheid te komen, door dit keer tot saamhorigheid aan te moedigen. In zeer overtuigende bewoordingen bezingt ze het nut ervan. Op het eiland Curaçao hebben wij elkaar nodig, willen we iets tot stand brengen. Ze beseft maar al te goed dat zij het niet alleen kan klaren, dat de verantwoordelijkheid bij ons allemaal ligt, als wij onszelf en dit volk willen redden. We zullen elkaar de hand moeten reiken, het solidariteits-gevoel moeten aankweken, als wij dit volk dat dronken is van mooie woorden en bijna ten onder gaat aan beloften, willen bevrijden. De volgende citaten zijn erg kenmerkend voor de gedichten van het eerste deel van de bundel:

Ban awenochi
nos tur
den buelo sinkronisá
ban sembra potensha fértil,
sabiduría di mil siglo kumulá
i ban tur anochi atrobe
riba e mes frekuensha.
('Ilushon' 2e strofe)

Ban!
Tuma mi man
ban salba e pueblo akí
ku ta hoga den lamento
i palabranan bunita.
('Tuma mi man' 1e strofe)

De betrokkenheid van de

Vervolg op pag. 4

Vervolg van pag. 3

ik-figuur (haar gevoel van verbondenheid en verantwoordelijkheid) blijkt ook uit het tweede deel van de bundel, als zij het over de *identiteit* van de bewoners van haar eiland heeft.

LENGA MAMA

In de drie gedichten waaruit dit gedeelte bestaat, bezingt zij de waarde en de betekenis van het Papiamentu als één van de belangrijkste kenmerken van de identiteit van haar volk. In het gedicht *'Lenga mama'* (15) wordt de taal, vanwege haar schoonheid met een elegante jonge dame vergeleken. Of het hier om een blanke of een zwarte vrouw gaat, laat ze in het midden. Wel is duidelijk dat ze haar afkeuring uitspreekt over het feit dat het Papiamentu snel aan het veranderen is.

Ze is van mening dat het zijn luister van vroeger aan het verliezen is, doordat er velen bezig zijn hem van het eigene te ontdoen, hem van het wezenlijke te beroven. Om zichzelf thuis te kunnen voelen op haar eiland, wil ze dat haar taal in haar charme van 'oudsher' wordt behouden, want als ze haar melodische cadans, haar essentiële zuiverheid en haar 'zjeitu' zou moeten verliezen (*Identidat* 16), dan gaat daarbij, zonder meer, één van de belangrijkste bestanddelen van onze identiteit verloren. De taal is immers de spiegel van de ziel van het volk, volgens het gedicht *'Raíz'* (17).

Dus het gaat niet over de spelling, wanneer in het gedicht 'Lenga mama' gezegd wordt, dat enkelen ten aanzien van het Papiamentu met de normen willen breken, dat ze vreemde invloeden in de taal willen halen?

'Nee, geenszins. Ik heb het niet over de spelling in dat gedicht, maar over al die vreemde woorden, die door de sprekers in de taal worden geïntroduceerd. Door al die woorden maken ze de taal onherkenbaar. Ik heb het dus in dat gedicht over die woorden, die tegen het temperament van de taal, de idiosyncratie ervan ingaan. Ik vind nl. dat men het Papiamentu zonder problemen zou moeten kunnen spreken, zonder dat men zich geremd voelt. Ja, wij moeten het Papiamentu kunnen gebruiken zoals onze voorouders het hebben gedaan, op een natuurlijke wijze'.

GRAMMATICA

'Ik vind het goed dat de taal wordt gestandaardiseerd en dat een grammatica ervoor wordt geschreven, alleen vind ik dat het kanaliseren van de taal volgens die criteria gebeuren moet, dat de vrijheid van de sprekers niet mag worden beknot. Die moeten de taal kunnen blijven gebruiken zoals ze dat altijd gewend zijn geweest. Ik denk dat een goede taalpolitiek hierbij goed van pas zou komen. Dat bedoel ik dus wanneer ik in het gedicht *'Lenga mama'* schrijf:

Ai, mosa bunita,
mi ke mirabu strobe
na saya ku djéki
....
pa bo bolbe kana delikado,
ey sols moderno
na ku e zoya di antes
....
(3e strofe)

'Verder heb ik het over het verschijnsel van het niet goed hanteren van de betekenis van bepaalde woorden in het Papiamentu. Wist je dat het een wijdverbreid fenomeen is, dat velen de woorden in het Papiamentu verkeerd gebruiken?

Is dit misschien de reden, waarom uw gedichten doorspekt zijn van archaïsche woorden?

'Archaïsch! Ik zou ze niet archaïsch willen noemen. Het zijn woorden die nog altijd gebruikt worden door Antillianen die de taal goed kennen. Meerdere mensen hebben die opmerking gemaakt. Maar ik moet er wel bij zeggen dat enkele van die woorden, uit de sefardische sfeer komen, waar je ze nog regelmatig hoort. Dat ik die woorden ken, komt door mijn omgang met b.v. May Henriquez, de schrijfster van het boek *'Ta asina òf ta asana'*. Maar niet alleen van haar heb ik veel woorden geleerd, ik heb ook veel te danken aan Pierre Lauffer, Luis Daal, Antoine Maduro en Elis Juliana. Al deze mensen gebruiken regelmatig die woorden. Shon May Henriquez is een sefardische, met wie ik een goed contact heb. Pierre Lauffer was ook van sefardische afkomst, evenals mijn eigen vader'.

WEERKLANK

Moet ik dan concluderen dat de titel van je bundel 'Resonansia' een weerklank is van al die mensen, die je zo net heb genoemd? Kunnen de lezers van je bundel, in de verte de echo van Luis Daal, Pierre Lauffer en Elis Juliana in je gedichten horen?

'De titel is eigenlijk niet zo bedoeld, hoor. Ik wil niet ontkennen dat ik veel van deze mensen heb geleerd, maar de titel van de bundel heeft te maken met de vibraties die bepaalde gebeurtenissen of situaties bij mij veroorzaken. Deze kristaliseren zich later tot een kunstzinnige uiting of uitbeelding.

In dit geval zijn die kunstzinnige uitingen *gedichten* of *poëzie*. Je kunt zeggen dat die gebeurtenissen of situaties een weerklank vinden via mij. Het is dan ook dit idee dat door de tekening op de kaft van het boek wordt uitgebeeld. Op het eerste gezicht is het ietwat moeilijk te begrijpen. Men ziet er van alles in. Sommigen b.v. menen er de bevruchting van een vrouw door de spermatozoïde in te zien, terwijl het niets anders uitbeeldt dan twee handen die een bloem vasthouden. Vind je het niet mooi? [illegible] Lucille mij, terwijl ze mij de tekening op haar exemplaar laat zien.

Het derde gedeelte van de bundel draagt de titel *'Nieuw leven'* en bevat slechts twee gedichten. In het gedicht *'Nieni'* (21) beschrijft het poëtisch-ik de zuiverheid en de onschuld van een kind dat het begin van het leven uitbeeldt. In het andere gedicht *'Albrisia'* (22) heeft ze het over het begin van het leven in de natuur, in het plantenrijk, nadat de langverwachte regen de droogte heeft weggewassen. In beide gedichten voert zij de kleur *'groen'* op *als een symbool van hoop en verwachting*.

LIEFDE

Het vierde gedeelte van deze bundel, dat de titel *'Liefde'* heeft meegekregen, is eigenlijk het interessantste gedeelte. Het wordt met het gedicht *'Da Capo'* geopend. Een zevenregelig gedicht, het kortste uit de bundel, dat, volgens mij als sleutel dient om de andere gedichten van dit gedeelte te begrijpen. Het bevat als het ware de ingrediënten van het soort liefde die het poëtisch-ik in dit deel van de bundel bezingt; nl. de zinnelijke liefde. Het sterke verlangen om de geliefde telkens weer te mogen ontmoeten. Trouwens het lyrisch-subject heeft al op deze liefde geanticipeerd, toen zij in het vierde gedicht *'Poesia'* (11) van het eerste deel van de bundel het volgende zei:

'Mi no ke kanta di e amor
ku tantu poëta a kanta'.

Verder spreekt ze duidelijke taal in de volgende twee citaten:

Mi tin gana
di hañami strobe
den e laberinto di amor
kaminda nos a pèrdè
[illegible]
den serunan di Eros
laga luna laba mi sinti
(*'Di Nobo'* 1e strofe).

Ayera
[illegible]
ku [illegible] dimenshon
di arte di Kupido.
(*'Kontesta'* 1e strofe)

In deze strofen heeft ze het nl. over Eros en Cupido. Eros was de Griekse god van de zinnelijke liefde, terwijl Cupido, wat in het Latijn begeerte betekent, bij de oude Romeinen de tegenhanger van de Griekse god Eros was.

Welke gedichten vind je zelf het mooist uit de bundel? 'Oei-joe-joei ... even kijken'. (Lucille bladert geconcentreerd in de bundel) *'Mi lira'* en *'Da Capo'* zijn de gedichten die ik het mooist vind', zegt ze na een poosje.

Beide gedichten hebben de liefde als thema, hoe belangrijk is de liefde voor u?

'Die is heel belangrijk voor me. De liefde heeft me altijd in al haar opzichten geïnteresseerd. Ik zal zeggen zowel de moederliefde, de broederlijke liefde, de platonische liefde, de zinnelijke liefde als de goddelijke liefde hebben altijd mijn aandacht gehad. Ja, ook de goddelijke liefde, want ook de religie is één van de dingen die mij bovenmatig intrigeren. Eigenlijk is het de combinatie liefde-religie die ik buitengewoon interessant vind'.

DA CAPO

Om terug te komen op het minnedicht 'Da Capo'; deze term komt uit het Italiaans en is, volgens het Van Dale woordenboek, een bijwoord dat de volgende betekenissen heeft: (muziek) nog eens van het begin af aan, bis, herhaling. De ik-figuur, beschrijft in dit gedicht, terwijl ze gebruik maakt van beeldspraak uit de wereld van de muziek, hoe een hevig verlangen tijdens een zinnelijke ontmoeting wordt telkens weer herhaald in de gedichten: *'Di nobo'* (27), *'Kumbre ripití'* (37), *'Esensia divino'* (31), *'Huntu'* (32), *'Delirio'* (26) en *'Mi lira'* (39).

Ik zou zeggen dat het 'da capo idee' steeds terugkomt in genoemde gedichten. In het laatst genoemde gedicht [illegible] over het nut dat die herhaaldelijke zinnelijke ontmoetingen dienen, nl. ze vormen een inspiratiebron voor de dichtkunst van de ik-figuur (Obra koroná (42). Die ontmoetingen brengen in ieder geval poëzie voort. Hier volgen enkele citaten die typerend zijn voor voorgaande interpretatie:

Den nos lucha
di ansha loko
kontra tempu i pashon
nos lo tende
shelu grita hari
i mira solo hasi bofon.
....
Lo mi ripití
kuantu ku mi ke,
na mi antoho,
e momentu úniko
ku bo ta di mi so.
(*'Kumbre ripití'* 2e en 3e strofe)

M'a sinti gana
di hala bola den su brasa
p'e sinti kuantu mi por stima
Ku lágrima i na harimentu
nos lo subi huntu,
subi semper,
bai alkansa nirvana.
(*'Esensia divino'* 2e strofe)

Mi no por desifrá...
Kisas ta fantasia...
Kon ke sea,
na momentu ku nos topa
toka fondo di nos alma
i disolvé,
ta nase poësia.
(*'Mi lira'* 3e strofe)

Heb ik het bij het rechte eind als ik zeg dat veel van uw gedichten de zinnelijke liefde als thema hebben?

'Natuurlijk, die zit erin. Ik heb al gezegd dat de liefde mij in al haar aspecten interesseert. Maar ik moet er wel bij zeggen dat de zinnelijke liefde voor mij niet het doel op zich is. Voor mij heeft het beleven van de zinnelijke liefde weinig waarde of betekenis als het niet gepaard gaat met de geestelijke of verheven liefde. Het is iets fantastisch als het hand in hand gaat met de zuiver geestelijke liefde. Het zijn dan ook de fijne herinneringen aan die liefdevolle ontmoetingen die poëzie voortbrengen, niet de zinnelijke ontmoetingen op zich'.

De twee gedichten die u het mooist vindt, dragen een titel die uit de wereld van de muziek komen. Verder haalt het op dat veel van uw beeldspraak ook uit die wereld komt. Bespeelt u soms een muziekinstrument?

'Ik ben dol op piano, al kan ik nog niet spelen. In mijn jeugd wilde ik dolgraag piano leren spelen. Muziek interesseerde me toen intens, maar omdat we het thuis niet zo breed hadden, moest ik de pianolessen die ik toen kreeg op een gegeven ogenblik staken. Maar je zult het misschien niet geloven, dit jaar ben ik weer met de pianolessen begonnen. Edgar Palm is mijn piano-leraar. Dit jaar heb ik dus besloten om weer wat aan muziek te gaan doen. [illegible] gebruikt in mijn poëzie, is gedeeltelijk onbewust. Ik denk dat mijn gevoelens voor muziek zo een uitweg vinden'.

Hebt u bij het schrijven van uw gedichten, een bepaald publiek voor ogen?

'Nee niet bepaald. Mijn publiek creëert zichzelf wel als de gedichten gelezen worden. Trouwens ik vind dat men op Curaçao weinig belangstelling heeft voor poëzie. Ik heb vijfhonderd exemplaren van de bundel laten drukken. Op dit moment heb ik nog ongeveer tweehonderd in mijn bezit, maar ik moet nog aan Nederland verkopen'.

Het laatste gedeelte van de bundel bevat, net als het voorlaatste, ook 21 gedichten, die echter dit keer allerhande onderwerpen behandelen. Zo zijn er gedichten die over de gezegende ouderdom (*Balor nobo* (51), *Madures* (60), *Sorpresa* (68), sociale gelijkheid (*Galiñ* (55), de tijd die alles heelt (*E mihó remedi* (52), de zin van het leven en de betrekkelijkheid ervan (Perfekto (63), Amèn di bèrdè (49), Lo bo wèta (59), Manera ni lder (61), Mundu bai mondi (62), en over het einde van de wereld (Prinsipio i Final (58) gaan. Al loopt de rode draad van verlangen, [illegible] en aansporing ook door [illegible] gedichten, die onder het thema *'Vooruitzicht'* zijn geordend, en al worden enkele van de eerder behandelde thema's herhaald (b.v. de solidariteit: Invitashon (56), Ku frenesí (57)/liefde: Ansha (48)), toch ben ik van mening dat deze gedichten het, wat diepgang en poëtische kracht betreft, niet halen bij de gedichten van de voorgaande delen van de bundel.

Desondanks moet gezegd worden dat Lucille Haseth met haar debuutbundel bewezen heeft dat het talent heeft [illegible] ressante gedichten te schrijven. Voor mij, hoeft zij haar lier nog lang niet aan de wilgen te hangen.

Verleden toegankelijk voor bezoekers

Precolumbiaanse expositie in museum van St. Eustatius

= door Peggy v.d. Horde =

VANAF 1904 heeft de Rijksuniversiteit Leiden in samenwerking met de St. Eustatius Historical Foundation onderzoek verricht in oude Indiaanse dorpen op St. Eustatius. Hierbij zijn ontdekkingen gedaan en voorwerpen opgegraven, die niet alleen voor St. Eustatius van belang zijn, maar voor het hele Caraibisch gebied: alleen op St. Eustatius is tot nu toe een compleet dorp(sdeel) van een Indiaanse landbouwersnederzetting blootgelegd. Hierbij zijn niet alleen veel gegevens over huizen en bewoning, maar ook over de dorps-indeling bekend geworden. Kenmerkend voor de landbouwende (Saladoide) bevolking van de Antillen (ca 100 -800 na Chr.) zijn ronde eensgezinshuizen met een doorsnee van 7 - 8 meter, maar ook grote ronde gemeenschapshuizen (malocas) waar zo'n 30 - 40 (verwante) Indianen bij elkaar in woonden. De doorsnee van die huizen is 14 - 19 meter. In een latere fase (1000 - 1300 na Chr.) blijken de huizen licht ovaal van vorm te zijn. Zeven complete huisplattegronden legden de Leidse onderzoekers onder leiding van Dr. A.H. Versteeg bloot.

In september 1985 is het prachtige 'Simon Doncker'-huis op St. Eustatius als museum geopend. Het laat de boeiende (met name 18e eeuwse) geschiedenis van het eiland zien: de voorwerpen met authentieke documentatie (zoals kaarten en afbeeldingen uit die tijd) 'vertellen' zelf de geschiedenis dankzij de inrichting van drs. Jordaan en Koning (eveneens van de Leidse Universiteit).

Een kamer van het museum werd ingericht voor de Indiaanse vroegste geschiedenis van het eiland waar de opgraafresultaten van 1984 en 1985 waren te zien. Deze ruimte was echter veel te klein om de recente inzichten te tonen. Daarom besloot het bestuur van de St. Eustatius Historical Foundation vorig jaar de grote kelder te bestemmen als toekomstige 'pre-Columbian Room' en aan de OKSNA fondsen te vragen voor passende vitrines en andere benodigdheden. Dankzij hulp van de Marine zijn de vitrines afgelopen oktober in Statius afgeleverd: in november kwamen Ir F.C. Bubberman (die al jaren het museum met zijn vele museale vaardigheden belangeloos bijstaat) en Dr. Versteeg naar St. Eustatius om de pre-Columbian Room in te richten, daarbij geholpen door vele enthousiaste leden van de foundation.

Bij binnenkomst valt in de eerste plaats een 1:50 schaalmodel van een maloca op in de vorm zoals die 1500 jaar geleden op St. Eustatius bij het huidige vliegveld stond: door de vele opgegraven gegevens te combineren met die van hedendaagse Indiaanse maloca's in het Amazonegebied heeft de kunstenaar/ ontwerper Claasz Coockson een reconstructie geleverd die fraai en verantwoord is.

Naast de huisconstructie die voor de helft het door de archeologen opgegraven niveau laat zien en voor de andere helft de oppervlakte in de Indiaanse periode, met activiteiten door Indianen (vervaardigd uit tin). De activiteiten die getoond worden berusten alle op archeologische gegevens: cassave-bereiding, pottenbakkerij, ceremoniele handelinngen om de Hawksbill-zeeschildpad, etc.

Een andere vitrine is ingericht met het materiaal gevonden in het ceremonieel gebied van het dorp: hier waren complete, schitterend versierde aardewerk-potten begraven in de buurt van kindergraven. De potten zijn door de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek in Amersfoort (Nederland) geheel professioneel gerestaureerd: unieke voorwerpen in de Caribbean die in al hun pracht de smaak en vaardigheden van de vroegste bewoners van St. Eustatius laten zien (wie nog denkt in termen van 'woeste wilden' moet eens goed naar dit aardewerk gaan kijken!!).

Trouwens ook in andere opzichten blijkt de Statiaanse Indiaanse gemeenschap goed in elkaar te hebben gezeten: zo is er in het opgegraven dorp een stricte scheiding te zien in functionele delen: een woongedeelte waar de huizen stonden: achter de huizen was het afvalgedeelte, voor de huizen het ceremonieel gedeelte waar kinderbegravingen met rijke grafgiften liggen en gepolijste begraven stenen en de al besproken aardewerk-begravingen.

WERKTUIGEN

Andere vitrines laten het voedsel en de werktuigen zien. Met name van de grote carco wisten de Indianen schitterende kralen en werktuigen te maken als beitels en bijlen. Het geheel wordt nader belicht vanaf de vier wanden waar 26 x 50 x 60cm foto's een beeld van de opgravingen en de interpretatie laten zien, beginnend met een pagina uit het dagboek van de eerste onderzoeker, Dr. de Josseling de Jong, die in 1923 voor het eerst de spade in St. Eustatius in de grond stak, tot een afbeelding van het Corre Corre terrein waar de alleroudste bewoning op St. Eustatius plaats vond ca 700 voor Christus door niet-landbouwende Indianen. Hier hoopt de leidse Universiteit in november 1991 voortgezet onderzoek te doen, om ook in deze, tot nu toe relatief onbekende periode, een beter inzicht te krijgen.

Tegelijk met de vernieuwde presentatie is ook de documentatie van het Museum van de St. Eustatius Historical Foundation uitgebreid: brochures van de Precolumbiaanse periode en van de Historische periode zijn gedrukt als visite-kaartje van het Museum. De 'Walking Tour Guide' die de bezoeker van het eiland begeleidt op zijn rondwandeling door het historisch belangwekkend deel van het eiland begint nu bij het Museum en eindigt bij het Indiaanse monument bij het vliegveld: hier zijn dankzij de medewerking van het Eilandbestuur St. Eustatius 26 betonnen sokkels neergezet precies op de plaats waar de 26 huispalen van de grootste maloca stonden.

De bezoeker krijgt hier een beeld van de regelmatigheid en van de enorme omvang van dit gemeenschapshuis. Bij de uitbreiding van het vliegveld, die thans plaats vindt, zal dit monument zijn eigen plaats binnen de omheining van het vliegveld krijgen.

St. Eustatius doet er alles aan om zijn boeiend verleden zowel uit de Prehistorische als uit de Historische tijd toegankelijk te maken voor eilandbewoner en bezoeker.

Een overzicht van de zaal waarin op overzichtelijke wijze de vondsten worden geëxposeerd.

Het fraai gerestaureerde 'Simon Donckerhuis' op St.Eustatius waar de expositie van pre-Columbiaanse artefacten wordt gehouden.

KERST

Fotografia Soublette met de 'Venetiaanse' wrikponten op de voorgrond.

Brionplein in de zestiger jaren, gezien vanaf Punda. Links naast hotel Americano het bisschoppelijk paleis waar de bisschop bij de jaarwisseling de traditionele zegen uitsprak.

Hei… na… o… Brio…

PLEINEN SPREKEN tot de verbeelding. Het zijn 'lege' ruimtes die in een stad een rustpunt betekenen voor de dwalende wandelaar die na een tocht door steegjes weer even op adem kan komen. De toerist vindt z'n weg in een nieuwe stad altijd door zich te oriënteren op de ligging van haar pleinen. Willemstad heeft eens een beroemd plein gekend: het Brionplein, dat op initiatief van de toenmalige Gouverneur Helfrich is aangelegd. Sinds de brand van 1969 is deze trekpleister verworden tot een wat rommelig aandoende plek waar een aantal heuvels de gapingen proberen te verhullen waar eens het legendarische Hotel Americano de bezoeker een adembenemend uitzicht gunde over de pontonbrug, de Anna Baai en de Handelskade. Nu het Brionplein onderwerp is geworden van (bouwkundige) speculaties en de Otrobandisten van Plataforma Otrabanda zich sterk maken voor een verantwoord herstel van het plein in samenspraak met de bewoners, mag een -nostalgische- blik in het verleden niet ontbreken. Over de schouder van architect Anko van der Woude kijken we mee, terug in de tijd, en constateren we dat de Plaza Brion meerdere gezichten heeft gehad, waarbij steeds een ander aspect domineerde: het autoloze 'soiree'-plein rond de eeuwwisseling, het verkeersplein in de dertiger jaren en het uitgaansplein in de jaren vijftig waarin Hotel Americano hoogtij vierde.

= door Hennie Harinck =

De uitgaanssfeer waarin Hotel Americano en Summer Garden klinkende namen van weleer zijn is wellicht veelbetekenend voor de Otrabandisten van nu als ze spreken over het Brionplein van vroeger. Over het balcon van Hotel Americano worden nu nog steeds herinneringen opgehaald. Anko van der Woude vermoedt dat de nostalgie van de Otrabandisten dateert uit de jaren vijftig, de glorietijd van Hotel Americano. Van der Woude is architect en verzorgt sedert 1985 wekelijks 'old city tours' door Otrabanda. In 1984 is hij afgestudeerd aan de Technische Hogeschool in Delft op een hotelstudie in het Riffort. Sindsdien heeft hij een gedreven belangstelling voor dit deel van de stad. Tijdens ons gesprek holt hij heen en weer en tovert de een na de andere prent van het Brionplein uit zijn archief te voorschijn.

PLEIN

Het begrip 'plein' is afgeleid van het Franse 'plain' dat open, effen betekent. De dikke Van Dale geeft meerdere definities van een plein: een open, onbebouwde ruimte bij of tussen bouwwerken. Een tweede omschrijving luidt 'een grote binnenplaats' en ook kan een plein 'een open ruimte zijn die bestemd is voor openbaar verkeer'. Eigenlijk is de huidige Plaza Brion volgens deze omschrijvingen geen echt plein meer te noemen.

ANKO V.D.WOUDE:'nostalgie dateert uit jaren vijftig'.

Welke 'bouwwerken' omsloten zoal het Brionplein door de jaren heen? Wat zagen we eigenlijk als we op het plein stonden? Het Brionplein stuit aan de oostkant op de Anna Baai en visueel mede op de Handelskade aan de Pundazijde, wat op zich een uniek gegeven is voor een plein: een dubbel perspectief. Aan de noordzijde waar de Breedestraat begint stond vroeger het gigantische huis van de familie Badaracco waar Alberto Badaracco vanaf het balcon zijn trompet liet schallen. Aan de zuidzijde lagen eertijds een aantal huisjes aan het Molenplein, waar later het West-End theater is verrezen. Het befaamde Hotel Americano, het bisschoppelijke paleis en Ellis & Dania omsloten onder andere het plein aan de westzijde van Otrabanda. Vanaf het terras van Hotel Americano kon men getuige zijn van een waar visueel spektakel: het plein zelf, het gekrioel op de brug, de voorbijglijdende schepen én de Handelskade aan de Pundazijde. Ellis & Dania en Summer Garden zijn namen die iedere Otrabandist bekend in de oren zullen klinken. In Summer Garden, dat gerund werd door Noël Pinedo, kon je een iisie gaan eten en het was gevestigd naast Hotel Americano dat in 1905 geopend werd. Helaas heeft het legendarische Ellis & Dania, waar men terecht kon voor bezems, emmers maar ook voor wijn en sigaren, maar een jaar of twintig bestaan. In de jaren vijftig wordt het Bar Marocco. We bevinden ons dan in de veertiger jaren. Hotel Americano herbergde toen op de begane grond diverse winkeltjes: het rijstagentschap van Bob Badaracco, de modezaak van A.D. Jonckheer en Barbershop Hanst. In het pandje links van het OGEM-gebouw was onderin 'Shap' Bar di Sjon Pé Dania gevestigd waar men van de schrik kon bekomen van een tandartsbehandeling bij Perret Gentil die daarboven praktizeerde.

Metry: 'Wat is het plei…

Het autoloze plein, dat toen nog Awasá of Waterkant heette en in de vorige eeuw bekend stond als Havenstraat, deed rond 1910 dienst als 'soiree'-gebied. Men ontmoette elkaar 's-avonds op en neer wandelend: een ideale plaats voor jongeren in de huwbare leeftijd. In een tijd waarin nog nauwelijks enig ander vertier was moet het de voedingsbodem zijn geweest van vele ontluikende liefdes. Vanaf 1910 kwam de auto in zwang. Charles en Monti Maduro mochten zich de eerste autobezitters van het eiland noemen. Zij reden rond in een Ford, een 'wagen sin kabai': een wagen zonder paard. Toen in de jaren dertig al rond de tweeduizend auto's op Curaçao rondreden werd Awasá, dat op 27 september 1921 werd omgedoopt in Brionplein ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van Brions overlijden, een doorgangsroute voor auto's en deed het dienst als parkeerterrein. Men kon de auto hier op loopafstand van het West-End theater, dat dateert uit 1941 en in art deco stijl gebouwd is, en het Briontheater parkeren. Het Briontheater, waar ook de Landsloterij haar onderkomen had, lag pal achter Hotel Americano en heeft van 1932 tot 1945 bestaan. De bioscoop werd in die tijd razend populair en de keus was, zeker gezien het ontbreken van enige bioscoop in deze tijd, ongekend hoog. Naast de genoemde theaters kon men bovendien nog kiezen uit het Roxytheater en Cinelandia, respectievelijk in 1931 en 1932 gebouwd.

VERVAL

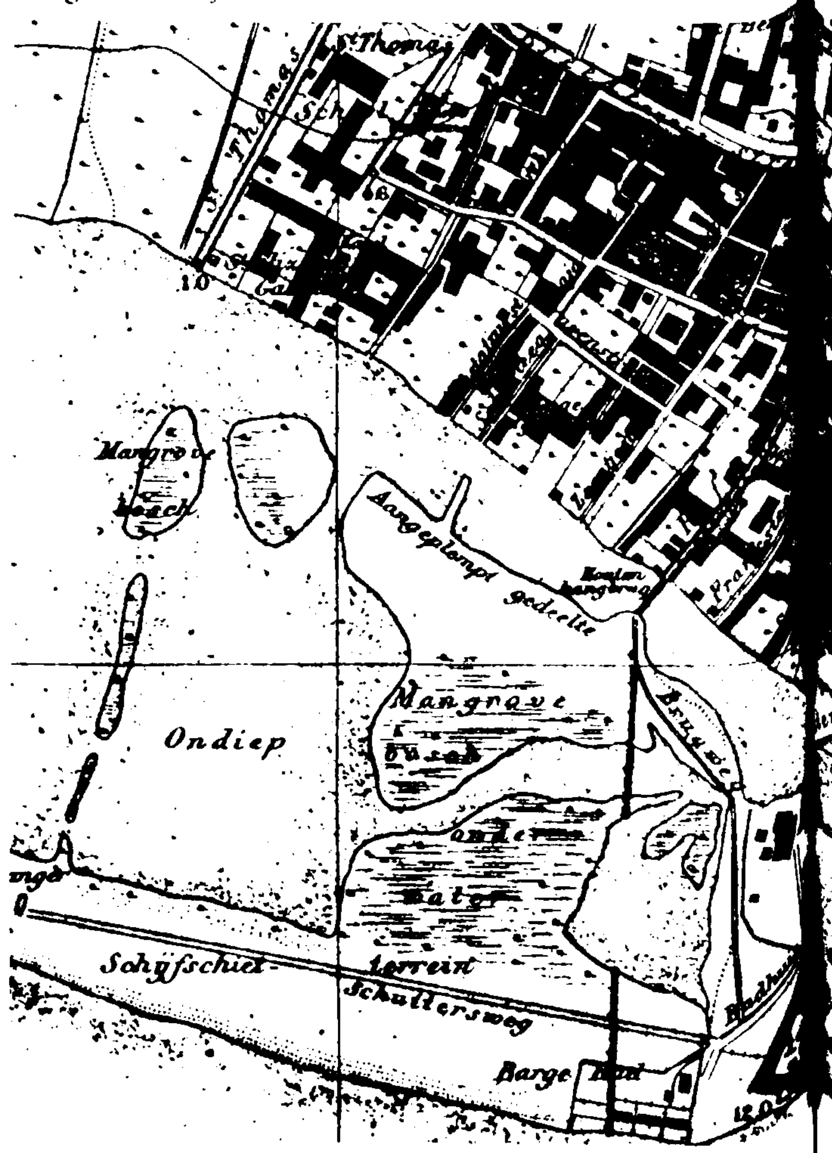
In de jaren dertig en veertig trokken veel kinderen van de 'meer gegoede' klasse van Otrabanda weg uit de binnenstad, deels omdat het niet meer zo gebruikelijk was om bij je ouders te blijven wonen en ook omdat de auto binnen het bereik van die generatie kwam. De verkeersoverlast in de binnenstad - in 1949 reden al 6757 auto's op het eiland rond - was ook juist reden om de stad te ontvluchten. Zij gingen veelal wonen op Mahaai en Van Engelen. Deze ontwikkeling betekent het begin van het verval van Otrabanda: de jongeren verdwenen en de ouderen stierven mettertijd waardoor de huizen leeg kwamen te staan. Grotere panden kregen een bestemming als pension voor arbeiders van de Shell. Ook werden er later bordelen in gevestigd. Na een opleving in de vijftiger jaren was het verval van het Brionplein niet meer te stuiten. Vanaf 1957 wordt Hotel Americano een tweederangshotelletje. In dat jaar werd namelijk El Hotel Curaçao Intercontinental aan de Pundazijde geopend en dat wordt het uitgaansscentrum voor de gegoede bur-

Adembenemend… vanuit Hotel A…

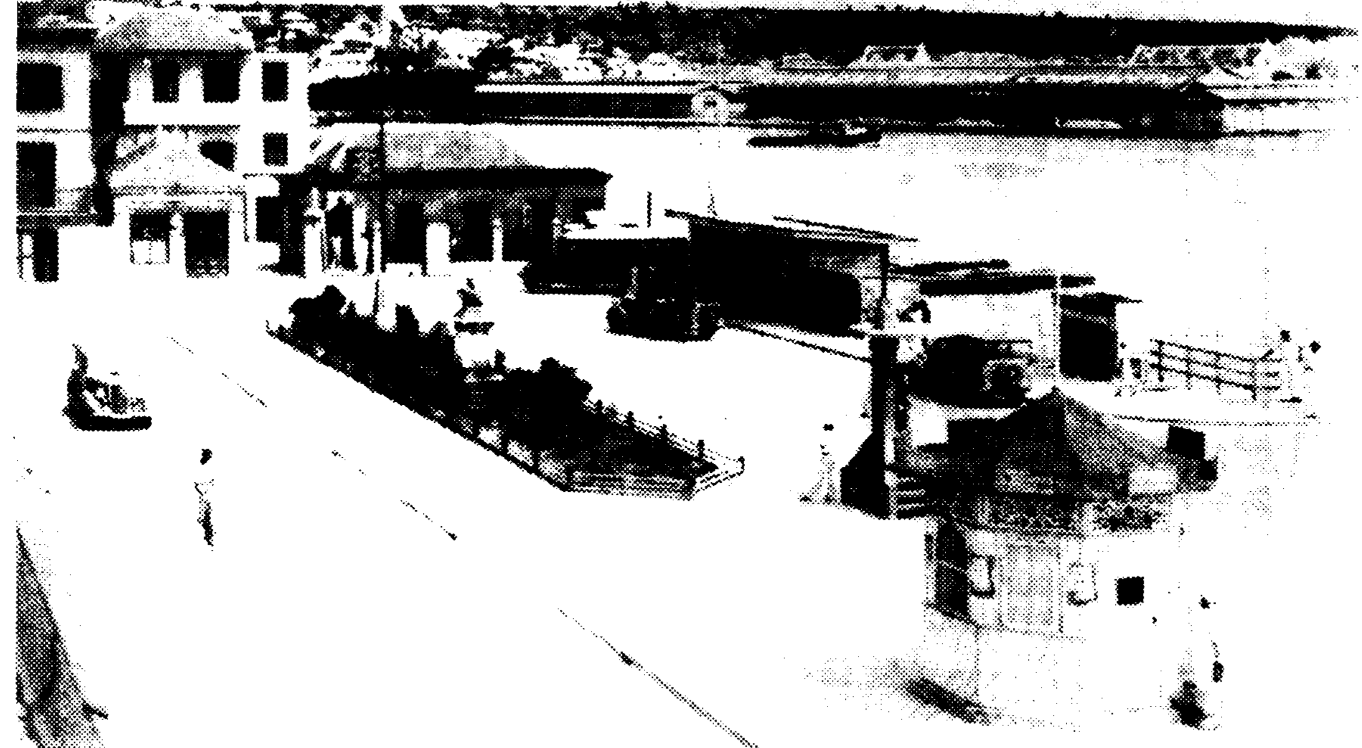
Links naast restaurant Tivoli het befaamde Ellis & Dania waar men de heerlijkste 'eiskrim' kon eten.

Een kaart uit 1909 waarop de waterkant, het Barge Bad en de Emmabrug te zien zijn.

Brionplein 1929: duidelijk is de verplaatsing van het bruggenhoofd te zien en de olievlekken daarnaast. In de muziektent links op het plein speelde het muziekkorps van de fraters van Scherpenheuvel. De muziekkiosk staat nu in de tuin van het Curaçaos museum.

Het Brionplein in de twintiger jaren. Een enkele auto rijdt rond Op de voorgrond de kiosk van Alberto Lieder.

iee ... et ... e ... ein ... cht ... cano

...r hebben we het over?'

gerij: een 'must' waar men gezien wilde worden

DEMPING

In 1939 werd de nieuwe Emmabrug geopend, het bruggenhoofd was in 1929 al meer zuidelijk verplaatst. Aan het Rifwater ten zuiden van Otrabanda, waar ooit werd gezwommen, was de lichte industrie gevestigd: de electriciteitscentrale, loodsen en een ijsfabriek. Aan de oever van de Anna Baai ter hoogte van West-End, waar nu een parkeerterreintje ligt, lag toen voortdurend een grote olievlek afkomstig van de Shell, die daar door de noordoostpassaat opgestuwd werd. Rond de eeuwwisseling hadden hier nog vissersboten van de mensen van Otrabanda gelegen. Deze dreef ook het binnenwater binnen, waarop men besluit het Rif te dempen. Het stilstaande hoekje waar de olie zich ophoopte besloot men eveneens aan te plempen. Toch kon er nog dicht in de buurt gezwommen worden in het Barge Bad of, zoals de dichter Louis Daal het noemde: de 'zwemkom'. Later, rond 1945, is ook de Rouvilleweg mogelijk gemaakt door verbreding van de oever voor onder andere Koral Agostini.

LAURENCE 7 HALPRIN

Na de brand als gevolg van de opstand in mei 1969, die het Brionplein in het hart trof, zijn in het kader van het wederopbouwplan de 'bulten' neergezet, die de gaten aan de westzijde verdoezelen. Deze heuveltjes zijn eigenlijk de enige onderdelen van het wederopbouwplan die verwezenlijkt zijn. In het kader van de wederopbouw is mede direct na de verwoesting door de toenmalige gezaghebber Kibbelaar met een Amerikaans bureau het Laurence & Halprinplan opgesteld. Dit project is nooit veel verder gekomen dan 'papieren plannen'. Wat ons nu nog herinnert aan de goede bedoelingen zijn de lage blauwe muurtjes waarmee een te bebouwen stuk grond aan de ingang van de Breedestraat werd gemarkeerd. Verder dan deze povere aanzet is het nooit gekomen. Het terreintje doet nu dienst - en hoe kan het ook anders in dit autotijdperk - als parkeerterrein. In het Laurence & Halprinplan is ook toen al bebouwing aan de waterkant gepland met een promenade voorlangs. Het busstation was eveneens een onderdeel van dit plan en is uiteindelijk, jaren later, naast de opgang naar de Julianabrug gerealiseerd. Op de hoek aan de noordzijde bij het water, de ingang van de Breedestraat, was bebouwing gepland met een afgeschuinde hoek. Deze schuine hoek is merkwaardigerwijze terug te vinden in Hotel Otrabanda dat er momenteel gebouwd wordt. Blijkbaar is het toch een vruchtbaar plan geweest dat de moeite van het bekijken waard is bij een 'nieuw' ontwerp van het Brionplein, aldus van der Woude.

MISSER

Tot 1974 moest iedereen door de stad heen met de auto en men stond drie rijen dik voor een open Emmabrug te wachten. Daar moest wat aan gedaan worden. De doorgang die gebouwd werd en Otrabanda doormidden sneed, kan de goedkeuring van Van der Woude niet wegdragen. 'Door de brute doorvoer van de opgang van de Julianabrug is de uiteindelijke genadeslag gegeven aan Otrabanda: een absolute misser', volgens Van der Woude. Na de opening van de Julianabrug heeft het Brionplein een wandel- en doorgangsfunctie voor het verkeer gekregen en herinnert het eenzame pandje, dat ooit de bar van Hotel Americano herbergde - waar we nu de Stichting Monumentenzorg boven en de Bar van Sjon Ma onderin aantreffen - en dat nu achter de heuveltjes verscholen ligt, nog aan een tijd waarover nu nog met nostalgische bewoordingen gesproken wordt.

UITZICHT

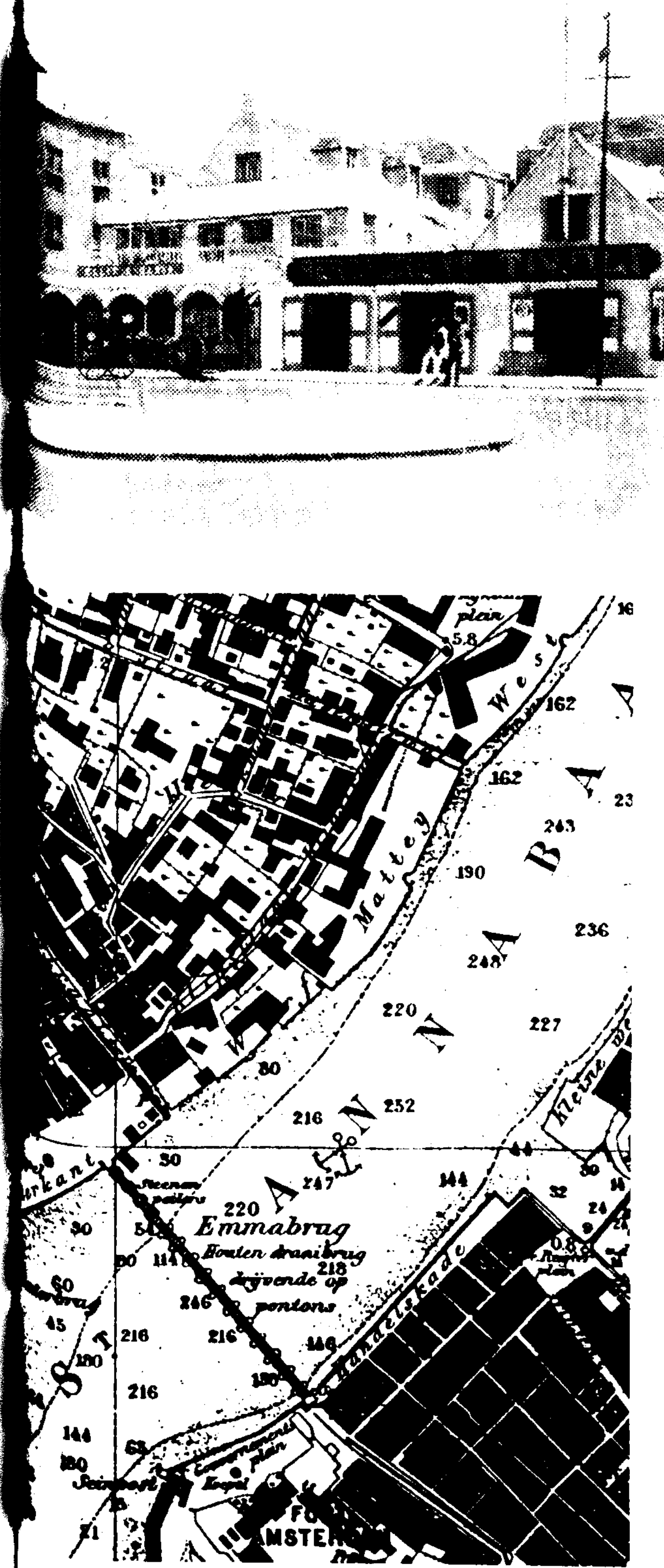
De Otrobandisten willen als bewoners meedenken en meebeslissen over de ontwikkeling van het Brionplein en kanten zich tegen een eenzijdig toeristische benadering van de herbebouwing van 'hun' plein, het hart van Otrabanda. Bovendien vrezen zij dat het unieke uitzicht van het plein in gevaar komt als er een hotel gebouwd gaat worden op het parkeerterrein voor het West-End gebouw of op de plaats van West-End zelf. In de jaren veertig is het parkeerterreintje, wat voorheen water was, gedempt zoals gezegd. Dit deel heeft daarom volgens van der Woude nooit echt deel uit gemaakt van het oorspronkelijke Brionplein.

GESCHIEDENIS

'Wat is het plein, waar hebben we het over', de vraag die Faroe Metry zich stelde in zijn reactie op de vermeende 'heimwee naar het oude plein' van de Otrobandisten, is een vraag die alleen beantwoord kan worden in het bekijken van de geschiedenis van het plein en de diverse functies die het ooit vervulde. Autoloos zal het niet meer worden maar wellicht zal het door zorgvuldige herbebouwing weer een gezellig plein kunnen worden waar men 'soireet' en na een wandelingetje op een terrasje wat kan mijmeren terwijl men geniet van het alom geroemde uitzicht. Een plein dat z'n verleden niet ontkent maar dat ook zeker is meegegaan met z'n tijd. Een plein waar je je thuis voelt.

ZEVENTIG

In 1991 bestaat het Brionplein zeventig jaar onder deze naam. Het lijkt daarom een geschikt jaar om eindelijk te beginnen met de realisering van een weloverwogen herstelplan. Wellicht kan het een aanleiding zijn om dit heuglijke feit te vieren met een feest op de plaats van bestemming op 6 juli, de dag waarop Luis Brión geboren werd en een dag waarop wellicht een 'nieuw' Brionplein geboren zal worden.

Met een goede verzekeringsadviseur sta je niet alleen.

Een goede verzekeringsadviseur kan voorkomen dat je zowel zakelijk als privé voor onplezierige verrassingen komt te staan.
Een verstandig mens neemt daarom een deskundige verzekeringsadviseur.
Hij overlegt samen met je hoe alle risico's het beste kunnen worden verzekerd.

Vereniging Assurantie Bemiddelaars Aruba

Haar leden zijn:

Algemene Bank Nederland N.V.	Caya G.F. (Betico) Croes 89	21515
Aruba Bank N.V.	L.G. Smith Blvd. 108	34200
Aruba Trustkantoor N.V.	Caya G.F. (Betico) Croes 67	21696
A.F. Aponte Ins. Brk. N.V.	Tanki Leendert 291	24228
A.S.C.A. (Assurantie Service) Centrum Aruba)	Beatrixstraat 34	22720
Assurantiekantoor Baarleider N.V.	Paardenbaaistraat 8	22464
Assurantiekantoor L.D. Laclé	Hendrikstraat 12	21310
Assurantiekantoor Rasberg & Zonen N.V.	Windstraat 11	22775
Assurantiekantoor B.A. Scloppier	Nieuwstraat 44	22400
Caribbean Mercantile Bank N.V.	L.G. Smith Blvd. 116	25400
Hudig-Langeveldt (Aruba) N.V.	Fergusonstraat 51	31944
Optima Insurance N.V.	L.G. Smith Blvd. 146	28501
Seguros Gaerman N.V.	Tanki Leendert 251-B	22302
Seguros Mansur N.V.	Paardenbaaistraat 12	23094
Seguriaco N.V.	Seroe Blanco 20	36014

VEILIGE KERSTDAGEN ZEKER NIEUWJAAR.

★ ★ ★ Kerst 1990 ★

We extend our most sincere thanks for your loyal patronage, wishing you and yours the merriest of Holidays.

Merry Christmas and Happy New Year

SAWIN N.V.
Kruisstraat 88 – Tel. 22852/22853
en
Hubert Salas and Co.
Aruba.

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Optica Aruba
Nassaustraat 85 tel. 22882

wenst U allen en haar klanten in het bijzonder
BON PASKU i BON AÑA NOBO
Ook in 1991 to Uwen dienst

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Merry Christmas and Happy New Year

National Car Rental.

PHONE:
Headoffice: 21967 or 24641
Holiday Inn: 23768
Airport: 25451
Playa Linda: 25296

P.O. Box 150 - Oranjestad - ARUBA

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Prettige Kerstdagen en Voorspoedig Nieuwjaar

Dank voor het in ons gestelde vertrouwen.

Ook in het nieuwe jaar staan wij voor U klaar

PETFALIM ARUBA N.V.
Druivenstraat 8
Oranjestad

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Best Wishes for the Holiday Season

May every happiness be yours this Holiday Season and throughout the new year.

ARUBA TRADING COMPANY
Nassaustraat 12

★ ★ ★ Kerst 1990 ★

BON PASCU BON AÑA NOBO

Dank voor het in ons gestelde vertrouwen. Ook in 1991 staan we voor U klaar.

RON's CYCLE RENTAL
BAKVAL 17-A
ARUBA

★ ★ ★ Kerst 1990 ★

Wishing you a wonderful holiday season

INTERIOR AND ARCHITECTURAL DESIGN N.V.

FURNITURE OUTLET CENTER
Wilhelminastraat - L.G. Smithboulevard

wenst U allen
PRETTIGE KERSTDAGEN en VOORSPOEDIG NIEUWJAAR

Dank voor het in ons gestelde vertrouwen; ook in het nieuwe jaar slaagt U bij ons voor Uw meubelen

Season's Greetings

"May all the days of Christmas be Merry and your New Year be filled with Peace, Happiness and Prosperity"

KOOL-TEMP

Bon Pascu Bon Aña

Ook in het nieuwe jaar staan wij weer voor U klaar met vuil ophalen en schoon maken

Ganata Cleaning Service

Bon Pascu
Bon Aña Nobo

Dank voor het in ons gestelde vertrouwen.
Ook in het nieuwe jaar kunt U bij ons terecht.

BOTICA
SANTA CRUZ N.V.

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Bon Pascu
Bon Aña Nobo
Tur cos bon.

★ Pasku 1990 ★ ★ ★

Zou het licht van de toren schepen misleiden?

Het drama van Boca Mahos

= door Hans Hooiberg =

IK HEB HET U al eens eerder verteld: ik ben gek op mijn drie kinderen. Mijn oudste, Peter, is nu twaalf, Hilde is net tien geworden, en Truus is zes. Ze gaan natuurlijk alle drie op school en doen gelukkig goed hun best. Want ze weten het wel: als hun cijfers goed blijven en ik krijg geen ..chten van de school, dan gaan we op zaterdag altijd ..ndelen. Daar ontkom ik niet aan. Ik moet trouwens ..ennen, dat ik er zelf net zo hard naar uit zie als de ..deren. Zo nu en dan wandelt onze oude vriend Tio ..nchi met ons mee. Zo ging het ook op de zaterdag ..arover ik u vandaag wil vertellen.

We waren die morgen al ..eg op stap gegaan. Mijn ..uw had wat lekkers klaar..aakt en Peter droeg het ..l trots in zijn rugzak. We ..den Tio Toonchi opge..ld in San Fuego en waren ..aan de voet van de Seroe ..al of Seroe Plat gere... Daar parkeerde ik mijn ..bij een kennis op het erf ..met zijn vijven bekl..men we de heuvel. Vanaf ..top heb je een prachtig ..icht over de valleien, de .. en de zee. Peter en ..de deden hun uiterste .. om alle planten en ..els te herkennen en Truus ..d al gauw een aantal ..oie stenen, die haar vader ..r haar mocht dragen.

Tio Toonchi lachte ..reden. 'Alles ziet er zo ..tig uit als je boven staat', ..hij, 'Er zijn niet veel ..sen meer op Aruba, die ..og weten welke drama's ..aan deze kust hebben ..speeld'. De kinderen ..en meteen hun oren op: 'Tio Toonchi, vertel eens!' ..r Tio Toonchi gaf niet ..elijk toe. 'Straks, als we .. zijn van het lopen', ..ofde hij. 'Ik ben nu al ..', zei Truus en vleide ..tegen de oude man aan, ..r die lachte: 'Je bent heel .., Truus, maar je moet ..wachten tot later'.

..adat we allemaal wat uit ..ters rugzak gegeten ..den, daalden we af in de ..i, die zich uitstrekt naar ..kust. Al dwalend langs ..ig gevormde rotsblokken ..en we bij Bushiribana, ..de ruïne van de goud..serij de kinderen onmid..lijk in piraten veranderde. ..zat met Tio Toonchi in een ... de raamopeningen ..dat onze zeerovers moe..speeld om drinken ..amen vragen. Opnieuw ..egen ze toen aan Tio ..onchi om te vertellen wat ..dan toch wel voor vrese.. op die plek gebeurd ... Maar Tio Toonchi was .. steeds niet bereid om .. start te gaan. We ..esten eerst naar Boca ..ahos, zei hij. Pas dan kon ..verteld worden. Op dat ..icht verdween de moe..d als bij toverslag uit de ..ge benen en daalden we ..n de ruïne naar de kust af.

HET GROTE HUIS

..e vanaf de rand van Boca ..ahos in de kolkende zee ..t, kan zich daar van alles ..voorstellen. De kinderen ..sterden van opwinding, Tio Toonchi streek door zijn grijze baard, en ik dacht aan de geweldige kracht van de zee, die onophoudelijk op de kust beukte. Grote brokken koraal waren in de loop van de tijd afgebroken en in de kolkende watermassa terechtgekomen. Daar waste het schuim van de zee voortdurend overheen.

'Nu ga ik je wat vertellen over deze plek', begon Tio Toonchi zijn verhaal. 'Dit is allemaal al heel lang geleden gebeurd en de meeste mensen op Aruba weten er niets van. Jullie zijn misschien wel de eerste Arubaanse kinderen, die dit verhaal horen. Luister dus maar goed'. Nou, dat was niet tot doven gezegd. Ze schoven meteen aan. We zaten aan de rand van de boca en zo nu en dan vlogen waterdruppels ons in het gezicht. Maar dat verhoogde de spanning om wat er komen ging. Peter en Hilde zaten heel intelligent naar Tio Toonchi op te zien en Truus vleide zich lekker tegen hem aan. Ik genoot van de rust van die plek, die er, ondanks het geraas van de zee, van uit gaat.

'Heel lang geleden', zei Tio Toonchi, 'Heel lang geleden was dit een drukke plek. Je zou het nu niet zeggen, maar toch was het zo. Zelfs voordat de goudwasserij gebouwd werd. Ze haalden het goud in die tijd van Seroe Gerard en brachten alles hier, waar het gezuiverd werd. Maar nog voordat al die drukte ontstond, was dit een levendige plek. Er stond heel lang geleden een groot huis, het allergrootste van Aruba, op deze plaats'. 'Maar daar is niets meer van te zien', zei Hilde spits, 'Er zouden dan toch nog ruïnes moeten zijn!' 'Goed gezegd, Hilde', zei Tio Toonchi, 'Maar die ruïnes zijn er nooit geweest. Het huis is namelijk in zijn glorietijd door de zee verzwolgen'. 'Hoe gebeurde dat?', wilde Peter weten. 'Nou, daar gaat het verhaal over', zei Tio Toonchi, 'Laat me verder vertellen'.

GEHEIMZINNIG STEL

'Lang geleden waren er op Aruba maar weinig mensen. De huizen waren over het algemeen klein en zeer eenvoudig. Vervoer was te voet, met de ezel of in een kar. Aan de noordkust woonde niemand. Toen verschenen op zekere dag twee vreemdelingen op ons eiland, een man en een vrouw. Of het een echtpaar was, weet ik niet. Dat wist niemand. Hij heette Joachim en zij Estella. Ze zagen er uit als mensen uit de grote wereld. Ze droegen kleding naar de allerlaatste europese mode en lieten zich rondrijden in een rijtuig met vier paarden, iets ongeziens op Aruba. Geen wonder dat de kinderen uitliepen om naar hen te kijken.

Iedereen vroeg zich af, waar ze vandaan kwamen, maar het enige wat daarover bekend werd, was dat ze met het zeilschip 'Simon Bolivar' uit Curaçao waren gekomen. Navraag aldaar leverde ook niets op, want ze waren met de 'Mercator' uit Hamburg gekomen.

In die tijd had je op Aruba nog geen hotels. Wel was er een passangrahan van het gouvernement en daar logeerden ze aanvankelijk. Ze verkenden het eiland grondig en besloten om zich aan de noordkust te vestigen. Dat was het eenzaamste deel van Aruba. Al aan de noordkust.

Op de eerste avond werd een groot bal gehouden. Alle lichten waren aan. Er moeten duizenden kaarsen gebrand hebben. Er speelden verscheidene orkesten, aangevoerd uit Venezuela en Europa. Bedienden renden af en aan om de honderden gasten te bedienen. Het vreemde was, dat die gasten allemaal vreemdelingen waren. Geen enkele Arubaan was uitgenodigd, niet eens de gezaghebber of de militaire commandant. Die gasten zagen er ook allemaal even grandioos uit. De laatste mode in kleren en schoeisel en wandelstokken zag je op dat feest. De dames hadden kostbare waaiers en prachtige parasols. Ja, het was een geweldig feest, waarover nog jarenlang gesproken werd.

DE GEVAARLIJKE KUST

Een andere vraag, waar men in Aruba mee zat was, hoe Joachim en Estella aan al dat geld kwamen. Ze waren kennelijk erg rijk. Nu, daarover den in de boca's liggen ook nu nog vol wrakhout, dat van verre aanspoelt. Maar toen, in de dagen van het grote huis, waren ze overvol. Omdat die scheepsrampen in het holst van de nacht op die onbewoonde noordkust plaatsvonden, hoorde het volk er pas veel later van. De enkeling, die dan de lange tocht naar de noordkust aflegde om eens te kijken wat er aangespoeld was, vond uitsluitend stukken hout, het meeste zelfs onbruikbaar. Geen wonder, want Joachims knechten waren hem al voor geweest. Die begonnen met het uitkammen van het aangespoelde, zodra men wat kon zien, dus bij het eerste ochtendgloren.

Er werd vroeger beweerd dat het licht in de toren van Boca Mahos de schepen misleidde. Ze dachten reeds bij California of Colorado te zijn en voeren te pletter op de onverbiddelijke noordkust. Jarenlang ging dat zo door. De knechten van Joachim waren ervaren zeelui, waarschijnlijk piraten, die hun heil bij een invloedrijke

Lus di precencia van Joachim en Estella

spoedig begonnen er zeilschepen met ladingen hout in de Paardenbaai binnen te lopen. Op ezelskarren werd alles naar Boca Mahos gebracht. Het was een enorm karwei. Vanuit Venezuela kwamen ambachtslui, die steen hakten uit de heuvels langs de kust. De fundering werd gelegd voor een zeer ruim huis met een stevige vierkante toren.

Het houtwerk aan ramen, deuren en zolderingen was van de beste kwaliteit. De Arubanen die het waagden naar Boca Mahos te gaan, keken hun ogen uit. Wie had ooit zoiets gezien? Zo mooi en van zulk een omvang was hier onbekend. Doordat het huis gebouwd werd van de steen, die men hier overal langs de kust vindt, leek het alsof het uit de stenige grond was gegroeid.

Geleidelijk aan begonnen er ook schepen binnen te lopen, die meubilair brachten. Duur meubilair uit Europa. Grote lichtkronen, waarop vele kaarsen konden branden, uit Brazilië, prachtige vazen uit China, en schilderijen van de grote meesters der wereld. De ene ezelkaravaan na de andere trok van de Playa naar Boca Mahos. Aruba had nog nooit zoiets meegemaakt. Tenslotte was het grote huis klaar. De stallen en bijgebouwen, die eveneens uit steen waren opgetrokken, waren ook in orde en Joachim en Estella verhuisden van de passangrahan naar hun eigen huis kwam ook pas veel later duidelijkheid. Je herinnert je, dat ik vertelde over een grote vierkante toren. Een huis met een toren is een vreemde zaak. We zijn gewend om aan kerken torens te zien, maar niet aan huizen. Welnu, in de toren van het grote huis brandde meestal een helder licht, wanneer de bewoners thuis waren. Waren ze niet op Aruba, dan was er ook geen licht. Zo kregen we de bekende uitdrukking: 'E luz di e precencia' en dat sloeg altijd op de aanwezigheid van de schatrijke Joachim en Estella.

De noordkust, waar hun huis stond, is totaal ongeschikt voor schepen. Een klein vissersbootje kan op sommige plaatsen in een boca op het strand lopen, maar een bark of groter schip moet dat niet wagen. Die worden onherroepelijk te pletter geworpen op de vlijmscherpe koraal langs die kust. Daarom hebben we op California Point en op Colorado Point vuurtorens, die de schepen wijzen hoe ze naar de veilige havens aan de zuidkust kunnen varen. Je hoort tegenwoordig dan ook maar met uitzondering over bootjes, die op de noordkust te pletter varen.

In die dagen van het grote huis was dat anders. Toen zijn heel wat schepen met man en muis op onze noordkust vergaan. Na een dergelijke scheepsramp spoelt er altijd veel wrakhout aan, en ook veel goederen. De stran-

Het goud kwam van Seroe Gerard

heer hadden gezocht toen het in volle zee steeds moeilijker werd door de controlerende marineschepen. Hoe dan ook, het was geen vriendelijk volk, wat daar in en om het grote huis woonde en ze werden in feite steeds onvriendelijker.

In de tijd toen het materiaal voor het huis werd aangevoerd, en ook later, toen het meubilair kwam, kregen de voerlui altijd een glaasje rum voordat ze weer teruggingen naar de Playa. Dat was er later niet meer bij. Wie zich bij Boca Mahos waagde, moest goed uitkijken of hij werd door de bloedhonden van Joachim en Estella aangevallen. De vroegere bewondering onder de bevolking van Aruba voor al die weelde daar in het grote huis, veranderde geleidelijk aan in angst. Angst en een groot wantrouwen.

DE DUIVELS VAN BOCA MAHOS

Die groeiende vrees met betrekking tot het grote huis en zijn bewoners had nog een ander gevolg. Onze mensen waren vroeger erg bijgelovig. Indien iemand afweek van de middelmaat, werd er al gauw gedacht dat hij met de duivel in verbinding stond. Dat werd ook over Joachim en Estella gezegd. Zulk een rijkdom en zulk een onvriendelijkheid, dat moest wel duivelswerk zijn, vonden de mensen.

En zo groeiden de geruchten en de vermoedens. Wie niet naar Boca Mahos moest, ging er in een wijde boog omheen. Vreemdelingen bleven naar Aruba komen en de feesten op het grote huis gingen onverdroten verder. Wanneer Joachim en Estella uit rijden gingen met hun gasten, was dat nog steeds een groots gezicht. Zulke fijne dames en heren hadden we hier nooit eerder gezien. Maar het nieuwsgierige enthousiasme van de bouwtijd was allang voorbij. De mensen zagen nu met argwaan de rijtuigen voorbijgaan. Het uiterlijke vertoon van weelde had nu de bijsmaak van het illegale.

Van tijd tot tijd deden ook berichten de ronde dat de feesten in het grote huis geen gewone feesten waren, maar heksensabbats. We zullen het fijne er wel nooit van weten. Dat er vreemde dingen gebeurde is echter wel zeker. Op zekere avond waren enkele mannen uit Paradera aan het jagen in de buurt van Boca Mahos. Het grote licht in de toren van het huis brandde helder. De rest van het grote huis was echter in duisternis gehuld. Opeens hoorden de jagers een vreemd gezang. Ze schrokken zich ziek en verborgen zich achter de grote rotsblokken bij Bushiribana.

Vanuit het huis zagen ze een lange rij mensen komen, gekleed in lange witte gewaden, elk met een stormlamp in de hand. Zingend trokken ze in slingerbewegingen om de gebouwen heen en daalden toen af in de boca. De jagers hadden de moed niet om hen te volgen, maar nog voordat ze konden besluiten, wat ze verder konden doen, hoorden ze een hoog fluitend geluid en een knerpende bliksemslag, die secondenlang aanhield. In dat helle licht zagen ze een rijk opgetuigd zeilschip dat recht op de gevaarlijke kust afstevende.

Een ogenblik later brak het aan stukken op de onderzeese koraalriffen en een hysterisch gejuich klonk op uit de boca. Weer was er een felle bliksemschicht en de jagers meenden te zien hoe talrijke kleine bootjes het zinkende schip naderden. Enkele ogenblikken later klommen de piraten aan boord van het stervende schip. Uit het gejuich kon worden opgemaakt dat er een flinke buit aan boord was. Donder en bliksem wisselden elkaar nu snel af en een zware regenstorm barstte los. De jagers zochten dekking onder een rots. Toen het onweer ophield, was het pikdonker. Ze hoorden alleen nog het bruisen van de branding. Verder niets.

DE FATALE KERSTNACHT

Zo werd er gelijdelijk aan dan toch het een en ander over het grote huis en de praktijken van zijn bewoners bekend. Het ongenoegen op Aruba nam toe, maar wie kon er wat aan doen? Onze mensen waren in die dagen erg bijgelovig en niemand zou iets hebben durven te ondernemen tegen duivels. Er is een verhaal over een jongeman, een branieschopper, die onder de invloed van veel rum zwoer dat hij de zaak wel eens zou gaan onderzoeken. Een aantal vrienden trok met hem mee. Doch bij Matividiri bleven ze achter. Ze vonden dat ver genoeg. Alleen trok hij verder, dichter en dichter naar het beruchte grote huis. Wat hij gezien en gehoord heeft, weten we niet.

De volgende dag kwam hij niet thuis en de dag daarna ook niet. Toen zijn die vrienden hem gaan zoeken. Vlak bij Boca Mahos vonden ze hem en terwijl de bloedhonden hen bedreigden hebben die jongens met ware doodsverachting het lichaam van hun vriend meegenomen. Hij was in een coma, waar hij na drie dagen weer uit is gekomen. Maar hij heeft nooit meer kunnen spreken en zijn haar was spierwit geworden als van een heel oude man. Jarenlang heeft hij nog bij zijn zuster op Noord gewoond. Daar zat hij dan in een schommelstoel op de veranda, maar hij heeft geen woord meer gezegd.

Het was jaren later. Iedereen vermeed het grote huis en zijn bewoners. Boca Mahos was een vervloekte naam geworden onder ons volk. Schepen bleven vergaan op onze kust, maar in de boca's werd alleen maar wrakhout gevonden, nooit iets van waarde. Op de avond voor Kerstmis brak er een noodweer uit. De golven sloegen nijdig tegen de noordkust, maar het grote huis stond stevig verankerd op zijn stenen ondergrond. Veel schepen raakten in nood op zee. Verscheidene braken in stukken bij Boca Mahos. Joachim en de zijnen hadden een goede nacht.

Rond middernacht strandde een kleine bark op het rif voor de boca. Een ogenblik zag het er uit alsof het schip op zou breken. Enkele ogenblikken later lichtte een machtige golf de bark van het rif en zette het neer op het strand. De bemanning en de passagiers klommen er ongedeerd uit. Er waren niet veel passagiers aan boord: alleen maar een man met zijn vrouw, die zwanger was. Ze steunde op zijn arm toen ze uit de boca omhoog klommen. Joachim en Estella waren naar buiten gekomen en stonden zwijgend te wachten terwijl het tweetal naderbij kwam. De man groette hen en vertelde dat zijn vrouw een verwachtte. Zouden ze rdak kunnen krijgen?

Hij keek naar het huis, waar het licht ramen straalde en torenlicht helder over scheen. 'Onder snauwde Joachim, 'D dat we hier een hotel 'Ik zou het voor me vragen', zei de man 'Maar mijn vrouw vo zo beroerd. Het is vo dat ik het u verzoek' hoor', zei Estella bits, beginnen we niet a zou hier wel een kunnen krijgen. Denk we die rommel hier hebben? Maak dat je komt!' 'En vlug ook, stuur de bloedhonden af!' voegde Joachim toe. Toen keerden ze hun huis terug. De de met een klap in het slo

AARDE TRILDE

Op dat moment tril aarde. Hevig gero klonk vanuit de hem een felle bliksemschich alles in een laaiende Toen klonk er een oor vend gekraak en ge De koraalbodem sch open, vlak voor de v van de schipbreukel Met donderend g stortte het grote huis e bijgebouwen in de kol zee. Enkele ogenblikke was er niets meer v zien.

De zwangere vrou een kreet uit. Haar dacht eerst dat het v schrik was, maar het w begin van de geboort haar kind. Het was een Hij kwam ter wereld een van de grote rots Bushiribana. Jarenlang er nog restanten van grote huis onder wa zien, maar in de loop v tijd heeft de zee alle s uitgewist'.

Tio Toonchi stopte. zuchtte: 'Wat was dat nend', zei ze. En Peter of er dan helemaal meer over was van het huis en zijn bewone jawel', zei Tio Toonchi, neer je bij Boca Mahos spuitgaten gaat staa hoor je gesteun en ge net als menselijke ste Men beweert dat he chim en Estella zijn'.

Gebruiken tussen Kerst en Nieuwjaar

door Cor Swanenberg

KERST IN KERSTMIS is volgens het etymologisch woordenboek van Franck 'de klankwettige ontwikkeling van het ontleende gr.-lat. *Christus* (gesproken met een *k*) met afwerping van den lat. uitgang'. Het tweede deel *-mis* is een ontlening door middel van de volkstaal uit romeins *messa*. 'Uit de betekenis 'mis' ontwikkelde zich, als 't woord met den naam van een Heilige verbonden werd, de betekenis 'feestdag'.

The Oxford Dictionary of English Etymology (by C.T. Onions) vermeldt onder Christmas: 'festival of the nativity of Jesus Christ, 25 dec. (...) 'mass', i.e. festival of Christ'. Onder *Boxing-day* vinden we bij dezelfde autoriteit: '26 December, the day for giving Christmas-boxes'. Volgens Onions stamt het gebruik uit de negentiende eeuw.

MAGISCHE MACHT

Veel Westduitsers kennen *Sankt Nikolaus*, maar onze oosterburen laten de geschenken graag bezorgen door het *Christkind*. Hun *Weihnachten* gaat terug op de Heilige Nacht. Het is bij hen (als bij ons) de magische nacht waarin planten even bloeien, bijen kortstondig zoemen en alle dieren tussen twaalf en één even gaan staan om de Heiland te begroeten. Wat heeft kerstmis door de tijden opgeleverd aan spreuken? Uit onze naaste omgeving kennen we de weerspreuken: *met Kerstmis volle maan, brengt een goed nieuw jaartje aan; vliegen met Kerstmis de muggen nog rond, dan dekt met Pasen de sneeuw nog de grond; een groene Kerst, een witte Pasen; met Sint Maarten (11-11) bloemen op de ruit, voor de Kerst de winter uit.*

Deze spreuken zijn vaak niet uitgekomen, hetgeen heeft geleid tot de moderne creatie: *regen in september, dan valt Kerstmis in december.* Deze anti-spreuk ligt in dezelfde sfeer als *regent het in mei, dan is Kerstmis al voorbij.*

tekening Nelleke de Laat.

Ook nieuwjaar heeft natuurlijk spreuken opgeleverd. *Nieuwjaarsnacht helder en klaar, dan krijg je een heel goed nieuw jaar; als met nieuwjaar de vorst niet komen wil, dan zeker in april.*

Nieuwjaar vieren hield in onze streken meestal in dat er van het oud in nieuw gespeeld werd. Het kaartspel heette rikken. Oudejaarsnacht bracht oliebollen en andere feestelijke kost, maar pas op nieuwjaarsdag ging men elkaar nieuwjaar wensen waarbij borrel en bier rijkelijk geschonken werden.

Onnozele Kinderen (28-12) heeft weinig spreuken opgeleverd. Misschien dat *onnozel geboren, simpel gewiegd en nooit iets bijgeleerd* hiermee in verband gebracht kan worden. Toch is er op deze dag een oud gebruik in zwang in onze zuidelijke streken: de jongste heeft het voor het zeggen. Op Onnozele Kinderen mag de benjamin bepalen wat er gegeten wordt; hij steekt zich bij voorkeur in de kleren van zijn ouders en beslist onder meer wanneer het bedtijd is.

Dit gebruik kwam ook in onze kloosters voor; de jongste stelde het menu samen en bepaalde wat voor drank er bij de maaltijd geserveerd diende te worden. Ten aanzien van Driekoningen kennen we dan nog de spreuk: *zijn de drie koningen in het land, dan springt de vries uit de band en met Driekoningen lengen de dagen een haneschrede.*

Vlak na Kerstmis staan er enkele leden van het Leger des Heils op de markt in Den Bosch te zingen en te collecteren. Een boertje, uitgaand in Brabants hoofdstad, vraagt waarom zij zulke vreemde kostuums aanhebben. Het antwoord luidt: 'wij zijn soldaten van God de Heer in de hemel'. Het boertje reageert nuchter: 'dan zijn jullie vanavond wel ver van huis, hé!'

Wij wensen U op z'n Brabants *'n goei begin en 'n zalig uiteinde*, op z'n Nederlands *'n gelukkig nieuwjaar, bon aña* dus; op z'n Duits *kommen Sie gut hinüber und rutschen Sie schön hinein* en om met the Queen's English te besluiten: *merry Christmas and a happy New Year.*

Priester gehuldigd als 'ridder van de pers'

Jan Paul Delgeur in het Amigoe-sousterrain

= door Wim Rutgers =

'WANT OM GOED te doen, heel veel goed te doen op onze West-Indische eilanden heb ik 't dierbaar moederland verlaten'.

Nadat we Jan Paul's leven en werk in het algemeen en zijn literaire opvattingen in het bijzonder bekeken hebben, bespreken we in deze laatste aflevering zijn houding tegenover z'n feuilletonisme.

In augustus 1923 gaf de redactie een serietje bijdragen van J.P.B. Josselin de Jong over 'De betekenis van Curaçao voor de Volkenkunde van Zuidamerika' een plaats onder de feuilleton-streep, waarop Jan Paul reageerde,

'naar mijn bescheiden meening, hoorde die copie heelemaal niet thuis in 't Amigoe-sousterrein, ze is te gedegen, te massaal, te zwaar op de hand, te hypotheserig... Zal daarom mijn geleerden naamgenoot J.P. niet volgen in de kirkelende loopgraven van 't hypothese-gebied, maar ga gewoon door, onveronderstellig te babbelen, wat voor heeft, dat je lezers je begrijpen...'

Daarmee karakteriseerde hij dus zelf het belang van zijn bijdragen. Enkele keren zou hij zich uitlaten over het tot stand komen van zijn stukjes, bijvoorbeeld over het schrijfproces:

'aan dit euvel (geen begin te kunnen vinden) laboreer ik nu heelemaal niet, wel mangelt 't mij vaak aan moed om te gaan zitten voor Amigoe-copie'. (18 juli 1914)

GEEN BEGINNETJE

Maar op 17 februari 1917 luidde het toch een keer:

'Nu kan ik me toch waarempel geen beginnetje vinden. Vreemd, daar heb ik anders nog geen last van. Blanco vel is overdekt met mannetjes met waterhoofden en spillebeenen, maar om van die futuristisch aangelegde penkrassen nu eens cliché's te laten maken, daar kan ik de Amigoe-redactie toch niet voor vinden'.

Over de frekwentie luidde het op 22 gebruari 1919,

'Weet je, wat onaangenaam is bij je *eens in de maand* onder de streep schrijverij? Dat zoo dikwijls 't gras voor je voeten wordt weggemaaid'.

Maar het heeft ook zijn voordelen, want op 10 augustus 1918 schreef hij,

''n Troost is 't, dat 'n onder-de-streep auteur van ouds gepriveligiseerd is te springen van den hak op den tak... hij hoeft ook niet altijd puur actueel te zijn'.

Delgeur had zelf een uitgebalanceerde kijk op wat hij deed en wat hij waard was, getuigen stukjes als op 30 juni 1917,

'... dat ik jokkenderwijs misstanden en onrecht te kaak stel, trouw waarheden als koeien laat slikken, verwerkt tot 'n licht verteerbare hachee...'

en al veel in het begin van zijn carrière op 4 maart 1905,

'Ik strijd voor iets, voor 'n land, voor 'n onbeteekenend stukkie rots, dat wel is waar nietig, ja als 't ware verloren is in de onmetelijke, azuren wateren van de Caraibische Zee, maar dat mij toch boven alles dierbaar is...'

LEVENDIG

Hij zag in dat hij levendige spreektaal schreef,

'... ik ben geen mensch van fijn-gestyleerde volzinnen, van tropen en figuren... Ik schrijf van 'stukkie' en 'nou' en heusch' en 'zaakies', en ik werp mijn zinnen dikwijls zonder fatsoen op 't papier. Ik schrijf zoals ik spreek'. (4 maart 1905)

Maar bescheiden als hij zich voordeed voelde hij zich toch wel degelijk schrijver, ondanks alle (zelf)spot, getuige zinswendingen als op 31 december 1921,

'Van die escapades (uitweidingen) heb ik altijd last gehad, mijn vrienden noemen 't 'zwammen', maar dat is nonsens, 't zijn slechts 'litteraire pirouettes op 't kleurig fleurig causerie-stramien', anders niet'.

BEETJE MULTATULI

Misschien voelde hij zich terwijl hij de Tachtigers afwees wel eens stiekem een beetje Multatuli, want soms doet hij aan die grote 19de eeuwer denken, zoals op 31 juli 1917,

'Ik schrijf rondborstig mijn opinie, bevreesd voor niemand, en ik *wil* gelezen worden, en ik *word* gelezen...'

of door middel van typisch stijlwendingen als

'Beursmannetjes verkopen hun effecten toch ook niet, als ze gestadig omhoog springen. Ik bedoel natuurlijk de effecten...' op 9 november 1913, en veel later nog steeds — het betreft hier een echt individueel stijlkenmerk,

'Klaar, Goddank, want voel me ietwat grieperig. Heb deez' kopie daarom zelfs gedeeltelijk in m'n hangmat in elkaar gezet. Vandaar dat ze als proeve van stijl gedecideerd mat is, niet door de hangmat, maar door de griep'. op 8 oktober 1927 en nog een voorbeeld ter adstructie van 6 januari,

'Drie maanden lang gezwegen, ik bedoel geen woord copie gepend voor Amigoe's onder-de-streep'.

Delgeur bezat een singulier gevoel voor humor. Zo gaf hij interviews met zichzelf en citeerde hij Father Delgeur in zijn eigen stukjes als zeer gezaghebbende bron. Wat te denken van een ezel die hij 'cigarette' noemt omdat beide niet willen trekken als ze nat zijn? Flauw of kenmerkend voor de tijd van ontstaan en de eenzame positie van een pastoor in het district, die een uitlaatklep zoekt? Wat vonden de tijdgenoten ervan?

REACTIES

'De joviale Jan Paul, wiens welversneden pen aangename lectuur verschaft aan Amigoe-lezers' was diverse keren van plan er maar mee op te houden, maar werd door de redactie steevast weer gevraagd door te gaan. Dat moet op succes duiden. Nogmaals een citaat, ter staving.

'Was vast van plan met mijn schrijverij te stoppen, want geloof me er zou heel wat minder nonsens 't licht zien, als inktwellustelingen of lijders aan scribomanie 't over hun hart konden verkrijgen, op tijd een reuzenpunt, 'n finis finalis achter hun geschrijf te deponeeren...'

Daarnaast waren er eigenlijk maar heel weinig lezers die reageerden. De later bekend geworden auteur W.E. Kroon waardeerde Jan Paul, getuige een artikel in *La Union* van 27 april 1923, wegens zijn verdediging van de arbeider. Anderen herdachten hem toen hij 25 jaar lang zijn stukjes bijgedragen had en toen hij stierf. Delgeur kreeg een aanbod van de *N.R.C.* om aan dat blad als feuilletonist mee te werken, maar hij schreef liever voor zijn eigen publiek op Curaçao.

Toen Jan Paul op 10 augustus 1921 zijn zilveren priesterfeest vierde, prees men hem als 'ridder van de pers':

'Jan Paul schrijft een geheel eigen stijl, altijd even frisch en verrassend. Zijn humor is van de beste soort, steeds even fijn. Hij doet u lachen, en lachend zegt hij u de waarheid, maar dikwijls ook doet hij een traan wellen uit uw oog, een snik uit uw hart. Want onder die uiterlijk daar zoo maar los neergeschreven woorden klopt een fijn hart, een medelijdend, apostolisch hart, — onbewust openbaren zij ons den liefderijkdom van het priesterhart'.

Aan de lopende band rollen de kunstkerstbomen de fabriek in het Duitse Moelln uit. Volgens insiders is het verschil met een echte boom nauwelijks te onderscheiden en zelfs vogels hebben het niet door dat ze op plastic takjes zitten.

Plastic bomen zo mooi dat vogels erin trappen

MOELLN - In de Verenigde Staten kan men maar niet genoeg 'Duitse bomen uit het Zwarte woud' krijgen. Eenmaal opgetuigd met ballen, slingers en kaarsjes is dit volgens de Amerikanen de mooiste plastic boom die er te krijgen is...

In de fabriek waar de boom gemaakt wordt, tussen naakjes ver van het Zwarte woud, draaiden de machines in de afgelopen maanden op volle toeren. In Moelln, gelegen in Noord-Duitsland, worden per jaar zo'n kwart miljoen kunstbomen gemaakt, in allerlei soorten en kleuren.

'Onze bomen zijn buitengewoon bestendig, zij zien er na vijf of zes jaar nog even mooi uit. En als ze vuil worden kan je ze gewoon met water afspuiten', zegt bedrijfsleider Günther Bloch.

En overal ter wereld kan men de artificiële 'tannenbaumen' uit Moelln aantreffen in de kersttijd, tot in het zonnige Australië toe.

De fabriek draait al sinds 1950. In de beginjaren werd papier als grondstof gebruikt, sinds 1956 is dat plastic. Tegenwoordig zien de bomen er zo ècht uit dat zelfs vogels het verschil niet meer zien.

'We hebben een tijdje een boom buiten gezet en na een paar weken bleek dat de vogels er nestjes in hebben gebouwd', verklaard manager Bloch vol trots.

Hij vindt de bomen zelf zo mooi dat hij ze in zijn eigen tuin heeft 'geplant' waar nu alle soorten vogels op af komen.

In de fabriek te Moelln werken een kleine honderd mensen. Het bedrijf heeft een jaarlijkse omzet van 5,4 miljoen dollars voornamelijk afkomstig uit kerstbomen en verder decoratie-artikelen.

Volgens de statistieken heeft één van de tien Duitsers een kunstboom in huis met de feestdagen. Vooral in het zuiden is de kunstboom populair.De prijs begint bij 40 dollar voor de kleinste boom oplopend tot 120 dollar. Voor een echte reuzeboom (van een meter of twaalf) moet de klant een paar duizend mark neertellen.

